

Kuusikko-
työryhmä

Kuuden suurimman kaupungin
**vammaispalvelulain
mukaiset palvelut ja
taloudelliset tukitoimet**
vuonna 2015

Esipuhe

Kuusikko-työssä vertaillaan kuutoskaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu) lasten päivähoitoa, lastensuojelua, aikuissosiaalityötä, toimeentulotukea, työllistämispalveluja, päihdehuoltoa, kehitysvammahuoltoa, vammaispalveluja sekä vanhuspalveluja. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista.

Kuutostyön alkoi vuonna 1994, jolloin Helsinki, Espoo ja Vantaa päättivät alkaa toteuttaa vertailuja sosiaali- ja terveystalouksista sekä niiden kustannuksista. Turku ja Tampere tulivat mukaan vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailuraportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuonna 1999. Kuutosyhteistyö alkoi vuonna 2002, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Kuusikko-työ alkoi lasten päivähoitoa, toimeentulotuen sekä vanhuspalvelujen vertailulla, mutta ajan myötä mukaan on tullut uusia palvelukokonaisuuksia.

Kuusikko-tiedonkeruu sisältää sosiaali- ja terveystalouksien osalta ainoastaan osan kustannuksista ja toimintatiedoista. Sosiaali- ja terveystaloukset muodostavat omanlaisensa kokonaisuuden, jossa erityisesti sosiaalipalvelut ovat vahvasti limittyneet toisiinsa. Kunta voi panostaa esimerkiksi ehkäiseviin toimintamuotoihin, mutta ehkäisevään työhön laitettut resurssit eivät näy välttämättä Kuusikko-raportoinnissa.

Raporttien tarkoituksena on palvella ensisijaisesti kuntien päättäjiä ja ne ovat yksi väline toiminnan ohjaamiseen. Kuusikko-raportit nostavat esiin eroavaisuuksia, jotka vaativat tarkempaa analyysia. Tavoitteena ei ole vertailla esimerkiksi omien ja ostopalvelujen kustannuksia. Omien ja ostopalvelujen tiedonkeruu poikkeaa merkittävästi esimerkiksi asiakasmaksujen, vuokrien, tilaamiseen liittyvien kustannusten ja hallinnon vyörytysten osalta. Kunnan omaa tuotantoa voi verrata toisen kunnan omaan tuotantoon, mutta omien ja ostopalvelujen tiedot eivät ole vertailukelpoisia, koska ne sisältävät eri kustannuseriä.

Kuutosraporttien tiedot asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Kuusikko-työn keskiössä on työryhmissä tehtävä määrittelytyö, jonka ansiosta kerättävät tiedot saatetaan mahdollisimman vertailukelpoiksi. Määrittelytyö on välttämätöntä, sillä palvelut poikkeavat kuntien välillä nimikkeiltään ja sisällöiltään, ja ne on organisoitu hallinnollisesti eri tavoin. Lisäksi kunnilla on käytössä toisistaan poikkeavia tietojärjestelmiä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tieto, joka yhdessä kunnassa saadaan automaattisesti, voi toisessa kunnassa vaatia paljon manuaalista työtä tai sitä ei ole edes mahdollista saada. Määrittelytyössä täytyy huomioida myös kuntien erilaiset kirjaamiskäytännöt. Vertailutyön pitkän historian avulla on kuitenkin saavutettu hyvä taso vertailtavuudessa.

Kuutosyhteistyön lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveystalouksista tuotetaan monilla tahoilla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveystalouden ja hyvinvoinnin laitoksessa sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuutos-tiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovittuihin määritelmiin ja sopimukseen tietosisällöstä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot.

Kuuden suurimman kaupungin
vammaispalvelulain
mukaiset palvelut ja
taloudelliset tukitoimet
vuonna 2015

Kuusikko-työryhmä
Vammaispalvelut
Anssi Vartiainen
17.5.2016

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja
Teksti: Anssi Vartiainen

ISSN 1457-5078

Editat Prima Oy 2016, Helsinki

Tekijä(t)		
Kuusikko-työryhmän vammaispalvelujen asiantuntijaryhmä, kirjoittanut Anssi Vartiainen		
Nimike		
Kuuden suurimman kaupungin vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2015		
Julkaisija (virasto tai laitos)	Julkaisuaika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin sosiaali- ja terveysvirasto, Espoon sosiaali- ja terveystoimi, Vantaan sosiaali- ja terveystoimi, Turun hyvinvointitoimiala, Tampereen hyvinvointipalvelut sekä Oulun hyvinvointipalvelut.	5/2016	25 s. + 35 s. liitteitä
Sarjanimike	Osanumero	
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja	1/2016	
ISSN-numero	Kieli	
1457-5078	Suomi	
Tiivistelmä		
<p>Kuusikon vammaispalvelujen raportissa tarkastellaan vammaispalvelulain (380/1987) mukaisia palveluja ja tukitoimia. Tietoja kootaan lisäksi sosiaalihuoltolain (710/1982) mukaisista kuljetuspalveluista. Mukana ovat seuraavat palvelut: kuljetuspalvelut, asunnon muutostyöt, asunnon välineet ja laitteet, palveluasuminen, vaikeavammaisten päivätoiminta sekä henkilökohtainen apu. Subjektivisia palveluja tarkastellaan laajimmin. Määrärahasidonnaisista palveluista ilmoitetaan vain kokonaiskustannukset. Raportissa esitetään lisäksi vammaispalvelulain mukaisten palvelusuunnitelmien määrät. Raporttitekstissä kunnat kuvaavat henkilökohtaisen avun ja kuljetuspalvelujen toteuttamista. Vuoden 2015 tietojen lisäksi esitetään aikasarjoja vuosilta 2011–2015. Kustannustietojen vertailukelpoisuutta parannetaan korottamalla aiempien vuosien kustannukset vuoden 2015 arvoon.</p> <p>Vuonna 2015 vammaispalvelujen kokonaisasiakasmäärä oli 34 863. Asiakasmäärä supistui edellisvuodesta 2,9 prosenttia. Kuutoskaupunkien väestöstä 2,0 prosenttia oli oikeutettu vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin tai tukitoimiin. Vammaispalvelujen kokonaisnettokustannukset olivat 184,6 miljoonaa euroa. Nousua edellisvuoteen oli vuoden 2015 rahan arvossa 1,2 prosenttia. Vuonna 2015 vammaispalvelujen kustannukset olivat keskimäärin 107 euroa kuutoskaupungin asukasta kohti ja 5 294 euroa vammaispalvelujen asiakasta kohti.</p> <p>Palveluittain tarkasteltuna suurimmat kustannukset löytyvät henkilökohtaisen avun palvelusta (69,2 miljoonaa euroa). Kasvua henkilökohtaisen avun deflatoituihin kustannuksiin kertyi vuoteen 2014 nähden 3,0 miljoonaa euroa. Henkilökohtaisen avun asiakkaita oli 5 878, mikä on 9,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2014. Palveluasumisen asiakkaita oli 1 054 vuonna 2015 asiakasmäärän pysyessä ennallaan. Palveluasumisen kustannukset olivat vuonna 2015 noin 51,1 miljoonaa euroa, mikä on 1,2 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna.</p>		
Asiasanat		
Kuusikko, vammaispalvelut, vammaiset, kustannukset, kuntavertailu		
Tiedustelut	Jakelu	
Työryhmän jäsenet, liite 8	www.kuusikkokunnat.fi	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET PALVELUT JA TUKITOIMET	3
2.1	Palvelujen ja kustannusten kokonaisuus vuosina 2011–2015	3
2.2	Palvelusuunnitelmat ja palvelutarpeen arviointi vuonna 2015	7
2.2.1	Palvelutarpeen arviointi kunnittain.....	8
2.3	Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut vuonna 2015	9
2.3.1	Kuljetuspalvelujen kustannukset ja asiakkaat.....	9
2.3.2	Kuljetuspalvelujen käyttäjät ikäryhmittäin.....	11
2.3.3	Kuljetuspalvelujen järjestäminen kunnittain.....	12
2.4	Henkilökohtainen apu vuonna 2015	15
2.4.1	Henkilökohtaista apua koskeva lainsäädäntö	15
2.4.2	Henkilökohtaisen avun asiakkaat, kustannukset ja järjestämistavat.....	15
2.4.3	Henkilökohtaisen avun järjestäminen kunnittain	16
2.5	Vaikeavammaisten palveluasuminen vuonna 2015	19
2.5.1	Lainsäädäntö ja palveluasumisen määrittely kuutoskaupungeissa	19
2.5.2	Palveluasumisen asiakkaat ja kustannukset.....	20
2.5.3	Palveluasuminen kunnittain	20
3	YHTEENVETO	23
4	LÄHTEET	25
LIITTEET	26
	Liite 1: Vammaishuollon tiedonkeruun määritelmät 2015	26
	Liite 2. Vammaispalvelulain mukaiset asiakkaat, suoritteet ja kustannukset 2015	32
	Liite 3. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien asiakkaat ja kustannukset 2011–2015	41
	Liite 4. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien deflatoidut kustannukset 2011–2015	47
	Liite 5. Kuvia vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien käytöstä ja kustannuksista sekä niiden kehityksestä 2011–2015.....	49
	Liite 6. Hyvät käytännöt kuutoskaupunkien vammaispalveluissa.....	58
	Liite 7. Yhteenveto Kuusikko-mittarin sisältävästä Turun vammaispalvelujen asiakaskyselystä.....	59
	Liite 8. Vammaispalvelujen Kuusikko-työryhmän jäsenten yhteystiedot 2015	60

TEKSTIN TAULUKOT

Taulukko 1. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien myönteisen päätöksen saaneet ja jakautuminen ikäryhmittäin vuonna 2015 kuutoskaupungeissa.....	3
Taulukko 2. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien myönteisen päätöksen saaneiden osuus väestöstä ikäryhmittäin vuonna 2015, %	3
Taulukko 3. VpL:n mukaisista palveluista ja tukitoimista myönteisen päätöksen saaneiden määrä ja muutos vuosina 2011, 2014 ja 2015 kuutoskaupungeissa.....	4
Taulukko 4. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien asiakkaat ja muutos vuosina 2011, 2014 ja 2015 palveluittain kuutoskaupungeissa	4
Taulukko 5. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien nettokustannukset ja muutos vuosina 2011, 2014 ja 2015 kuutoskaupungeissa vuoden 2015 rahan arvossa (milj. €).....	4
Taulukko 6. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannukset ja muutos vuosina 2011, 2014 ja 2015 palveluittain kuutoskaupungeissa vuoden 2015 rahan arvossa (milj. €)	5
Taulukko 7. Asiakaskohtaiset kustannukset palveluittain vuonna 2015 kuutoskaupungeissa	7
Taulukko 8. Vuosina 2011–2015 tehtyjen palvelusuunnitelmien määrä kuutoskaupungeissa	7
Taulukko 9. VpL:n ja ShL:n mukaisia kuljetuspalveluja vuonna 2015 käyttäneet sekä käyttäjämäärien muutos 2014–2015	10
Taulukko 10. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen yhdensuuntaisten matkojen määrät vuonna 2015 sekä matkamäärien muutos 2014–2015	10
Taulukko 11. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen nettokustannukset vuonna 2015 sekä muutos 2014–2015 vuoden 2015 rahan arvossa	10
Taulukko 12. ShL-tulorajat yhden ja kahden henkilön talouden osalta, € / kk (brutto)	11
Taulukko 13. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä sekä nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2015 sekä muutos 2014–2015 vuoden 2015 rahan arvossa.....	15
Taulukko 14. Henkilökohtaisen avun järjestämistavat kuutoskaupungeissa vuonna 2015, % henkilökohtaisen avun asiakkaista.....	16
Taulukko 15. Palveluasumisen asumisyksikköjen asiakasmäärä, lyhytaikaisten asiakkaiden määrä sekä nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2015 sekä muutos 2014–2015 vuoden 2015 rahan arvossa.....	20
Taulukko 16. VpL:n mukaisen palveluasumisen asiakasmäärän jakautuminen ikäryhmittäin vuonna 2015	20
Taulukko 17. Tilastokeskuksen (SVT 2016a) julkisten menojen hintaindeksi sosiaalitoimelle, kuntatalous	31

TEKSTIN KUVIOT

Kuvio 1. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannusten jakautuminen palveluittain kuutoskaupungeissa vuonna 2015	5
Kuvio 2. VpL:n palvelujen ja tukitoimien kustannusten %-osuus kokonaiskustannuksista vuosina 2001–2015.....	6
Kuvio 3. VpL:n mukaisten palvelujen vuosikustannukset myönteisen päätöksen saanutta asiakasta kohti vuosina 2011–2015 vuoden 2015 rahan arvossa kuutoskaupungeissa	6
Kuvio 4. VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista kuljetuspalveluasiakkaista vuonna 2015 (Oulun osalta päätösten määrä).....	11

LIITTEEN 5 KUVIOT JA TAULUKOT

Kuvio 1. Vuosikustannukset VpL:n palveluista ja tukitoimista väestöä kohti vuosina 2011–2015 vuoden 2015 rahan arvossa	49
Kuvio 2. Vuosikustannukset VpL:n palveluista ja tukitoimista asiakasta kohti vuosina 2011–2015 vuoden 2015 rahan arvossa.....	49
Kuvio 3. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannusten jakautuminen palveluittain kuutoskaupungeissa vuonna 2015	50
Kuvio 4. VpL:n palvelujen ja tukitoimien asiakkaiden osuus kokonaisasiakasmäärästä vuosina 2001–2015	50
Kuvio 5. VpL-asiakkaiden jakautuminen ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2015	51
Kuvio 6. Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista palveluasumisen asiakkaista vuonna 2015	51
Kuvio 7. VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista kuljetuspalveluasiakkaista vuonna 2015 (Oulun osalta päätösten määrä).....	52
Kuvio 8. Eri ikäryhmien tekemien matkojen %-osuudet kaikista VpL:n mukaisista yhdensuuntaisista matkoista vuonna 2015.....	52
Kuvio 9. VpL:n mukaisten yhdensuuntaisten matkojen määrä palvelua käyttänyttä asiakasta kohti kuukaudessa vuosina 2010–2015 (Oulun osalta ne asiakkaat, joilla on voimassa päätös 2013–2015) ...	53
Kuvio 10. VpL:n mukaisten asunnon muutostöiden asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asunnon muutostöiden asiakkaista vuonna 2015.....	53
Kuvio 11. Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuudet ikäryhmittäin vuonna 2015.....	54
Kuvio 12. Henkilökohtaisen avun asiakkaille myönnettyjen avustustuntien %-osuudet neljässä eri luokassa vuonna 2015	54
Kuvio 13. VpL:n mukaisten kuljetuspalvelujen vuosikustannukset, palvelua käyttänyttä asiakasta kohti, vuosina 2010–2015 vuoden 2015 rahan arvossa kuutoskaupungeissa	55
Kuvio 14. VpL:n mukaisen palveluasumisen vuosikustannukset asiakasta kohti asumisyksiköissä vuosina 2010–2015 vuoden 2015 rahan arvossa kuutoskaupungeissa.....	55
Kuvio 15. VpL:n mukaisen päivätoiminnan vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2010–2015 vuoden 2015 rahan arvossa kuutoskaupungeissa.....	56
Kuvio 16. VpL:n mukaisen henkilökohtaisen avun vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2010–2015 vuoden 2015 rahan arvossa kuutoskaupungeissa.....	56
Kuvio 17. VpL:n mukaisten asunnon muutostöiden vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2010–2015 vuoden 2015 rahan arvossa kuutoskaupungeissa.....	57
Kuvio 18. VpL:n mukaisten asunnon välineiden ja laitteiden vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2010–2015 vuoden 2015 rahan arvossa kuutoskaupungeissa.....	57

1 JOHDANTO

Tässä raportissa tarkastellaan vammaisille henkilöille tarkoitettuja palveluja keskittyen niihin, joista on säädetty laissa vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (380/1987). Lakiin viitataan jatkossa vammaispalvelulakina (VpL). Vammaispalveluja on vertailtu Viisikko-kaupunkien kesken vuodesta 1998 lähtien. Oulu liittyi mukaan vuoden 2005 vertailuihin.

Raportissa tarkastellaan kaikkia keskeisimpiä vammaispalvelulaissa määriteltyjä palveluja ja tukitoimia. Painopisteinä ovat lain mukaiset kuljetuspalvelut, palveluasuminen ja henkilökohtainen apu. Henkilökohtainen apu on jatkanut kasvuaan vuoden 2015 osalta vammaispalvelulain 1.9.2009 voimaantulleiden muutosten vuoksi. Kuljetuspalvelujen osalta tarkastellaan myös sosiaalihoitolain (ShL, 710/1982) mukaisia kuljetuspalveluja, sillä kyseinen palvelu vaikuttaa vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen käyttöön. Tietoja raportoidaan palvelujen asiakasmääristä, suoritteista ja kustannuksista. Kustannustietojen ajallista vertailukelpoisuutta on parannettu esittämällä aikasarjoissa alkuperäisten tietojen lisäksi vuoden 2015 rahan arvoon indeksikertoimella korotetut eli deflatoidut kustannukset.

Vammaispalvelulakiuudistuksen (981/2008) myötä palvelusuunnitelman laatimisen tärkeys on korostunut. Lisäksi palvelutarpeen selvittämisen aloittamiselle asetettiin seitsemän arkipäivän määräaika. Päätös palvelusta tai tukitoimesta on annettava kolmen kuukauden sisällä hakemuksen esittämisestä. Lisäksi vuonna 2009 henkilökohtainen apu tuli kunnan erityisen järjestämisvelvollisuuden piiriin, sen kriteerit täsmennettiin ja palvelun sisältö määriteltiin uudelleen. Vuoden 2011 alusta henkilökohtaista apua myönnetään vammaispalveluissa kodin ulkopuoliseen avustamiseen vähintään 30 tuntia kuukaudessa, kun tuntimäärä oli tätä ennen kymmenen tuntia kuukaudessa.

Kunnittain tarkasteltuna ajankohtaisia asioita oli vuoden 2015 aikana:

Helsingissä vaikeavammaisten mielenterveyskuntoutujien avopäivätoiminta yhdistyi osaksi terveys- ja päihdepalvelut -osaston päivätoimintaa. Vammaistyössä asiakasmäärät lisääntyivät kaikissa muissa palveluissa, paitsi kuljetuspalveluissa. Henkilökohtaisen avun osalta luovuttiin uusien ostopalvelujen käytöstä sekä palkattiin vammaistyöhön sosiaalihoaja neuvomaan ja tukemaan henkilökohtaisen avun työnantajamallia käyttäviä asiakkaita.

Espoossa vammaispalveluissa selvitettiin henkilökohtaisen avun työnantajamallia käyttävien asiakkaiden kokemuksia ja käsityksiä kyselyllä, johon saatiin 188 vastausta. Tarkastelun kohteena oli työnantajamallin toimivuus. Kyselyn tulokset julkaistiin alkuvuonna 2016. Tavoitteena on kehittää toimintakäytäntöjä asiakkaiden tarpeiden pohjalta. Syksyllä 2015 ilmestyi Henkilökohtaisen avun opas työnantajalle. Henkilökohtaisen avun työntekijöiden käyttöön tarkoitettujen lomakkeiden uudistusta valmisteltiin.

Espoossa valmisteltiin koko vuoden ajan uutta Asumisen ohjelmaa vuosille 2016–2025. Lisäksi valmisteltiin ensimmäistä kertaa toteutettavaa asumisen palvelujen kilpailutusta. Kilpailutuksen tavoitteena on muun muassa saada yhteneväiset laatuksiteerit ja sopimukset asumisen palveluihin. Vammaispalveluissa kehitettiin vammaisille henkilöille ja heidän omaisilleen suunnatun lähiohjauksen palveluita ja työtapoja. Omana palveluna toteutettu lähiohjaus on merkittävä lisä vammaispalveluiden palveluvalikoimassa.

Vantaalla siirryttiin vammaispalvelussa vuoden 2015 aikana yhdenmukaiseen työskentelymalliin yhdistämällä kehitysvammahuollon ja vammaispalvelun tiimit.

Vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu sekä sosiaalihuoltolain mukaiset liikkumista tukevat palvelut keskitettiin osaksi vanhusten avopalvelujen asiakasohjausyksikköä. Palvelutarpeen arviointi yli 65-vuotiaiden kuntalaisten osalta siirtyi kokonaisuutena osaksi asiakasohjausyksikön toimintaa. Asiakasohjausyksikön henkilökunta voi jatkossa päättää myös vammaispalvelulain mukaisien etuuksien kuten henkilökohtaisen avun myöntämisestä ikääntyneille kuntalaisille.

Vaikeavammaisten asumispalvelut kilpailutettiin ja uudet sopimukset tulivat voimaan 1.1.2015 alkaen. Lisäksi kilpailutettiin kommunikaatio-opetus yhteistyössä Espoon ja Helsingin kanssa sekä henkilökohtaisen avun ostopalvelut. Omaishoidon tuen asiakkuudet siirtyivät puolestaan vammaispalveluun työikäisten ja lasten osalta.

Turussa jatkettiin henkilökohtaisen avun järjestämistapojen kehittämistä. Avustajapalvelu-nimikkeestä luovuttiin ja henkilökohtaisten avustajien palkat yhtenäistettiin keväällä 2015. Sähköinen palveluseteli otettiin käyttöön syksyllä 2015. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä ja kustannukset kasvoivat merkittävästi, mihin vaikutti eniten kehitysvammaisten henkilöiden tukihenkilötoiminnan lakkauttaminen vuoden 2014 lopussa. Suuri osa asiakkaista siirtyi henkilökohtaisen avun piiriin. Tämä lisäsi pieniä tuntimääriä käyttävien asiakkaiden määrää.

Tampereella otettiin käyttöön sähköinen asiointi helmikuussa 2015. Sähköisesti voi hakea vammaispalvelulain mukaisia palveluita ja taloudellista tukea sekä vaikeavammaisten kuljetuspalvelua. Myös päätökset ja lisäselvityspyynnöt liikkuvat sähköisen asiointipalvelun kautta.

Vaikeavammaisten kuljetuspalveluja järjestettiin enenevästi palvelulinjaliikenteen busseilla ja terveyttä ja toimintakykyä edistävien palvelujen lautakunnassa hyväksyttiin suunnitelma vammaisten henkilöiden ja ikäihmisten henkilöliikennekuljetusten järjestämisestä. Tavoitteena on järjestää kuljetuspalvelu ensisijaisesti palvelubusseilla laajentamalla ja kehittämällä palvelulinjaliikennettä yhteistyössä Tampereen Logistiikka Liikelaitoksen kanssa.

Vuoden alussa tulivat voimaan vaikeavammaisten palveluasumisen ja päivätoiminnan hankintaa koskevat puitesopimukset. Palvelusetelin käyttöä laajennettiin henkilökohtaisen avun järjestämistapana. Vammaispalvelutoimistossa aloitettiin tiimityöskentely ja vammaispalvelujen ja kehitysvammahuollon sosiaalityö yhdistettiin.

Oulussa valmisteltiin ja uudistettiin palveluohjauksen toiminnan organisoinnin muutosta, palveluohjauksen toiminnasta saadun käytännön kokemuksen ja Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen toimesta tehdyn arvioinnin perusteella. Työntekijät erikoistuiivat vammaisten, kehitysvammaisten, ikäihmisten ja mielenterveysasiakkaiden palveluihin. Suunnitelman mukaan palveluohjausyksikkö jakaantui 1.1.2016 erityisryhmien ja ikäihmisten palveluohjaukseksi.

Vammaispalveluiden voimakas kustannusten nousu on taittunut palvelurakennetta keventämällä sekä palveluiden järjestämisellä ensisijaisen lainsäädännön avulla ja palveluiden myöntämisperusteiden soveltamisen yhdenmukaistamisella.

2 VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET PALVELUT JA TUKITOIMET

2.1 Palvelujen ja kustannusten kokonaisuus vuosina 2011–2015

Myönteisen VpL-palvelupäätöksen saaneita henkilöitä oli 34 863 kuutoskaupungeissa vuonna 2015 (Taulukko 1). Määrä supistui 2,9 prosenttia edellisvuodesta. Kasvua oli ainoastaan Espoossa (3,4 %). Ikäryhmistä suurin oli 65 vuotta täyttäneet, joita oli noin kaksi kolmasosaa kaikista myönteisen VpL-palvelupäätöksen saaneista. Espoossa joka kymmenes myönteisen päätöksen saaneista oli alle 18-vuotias.

Taulukko 1. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien myönteisen päätöksen saaneet ja jakautuminen ikäryhmittäin vuonna 2015 kuutoskaupungeissa

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Yhteensä
0–17-vuotiaat asiakkaat	4,0	11,3	4,4	6,9	5,5	4,2	5,6
18–64-vuotiaat asiakkaat	31,1	36,0	33,5	31,1	29,6	37,0	32,4
65 vuotta täyttäneet asiakkaat	64,9	52,6	62,1	62,0	64,9	58,8	62,0
Yht., %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Yht., N	12 302	4 515	4 904	3 676	6 017	3 449	34 863

Turun ja Tampereen myönteisen vammaispalvelupäätöksen saaneiden määrä on pudonnut merkittävästi viime vuosina. Taustalla on Turun osalta jo useampana vuotena tehty asiakastilanteiden selvittäminen niissä tapauksissa, jolloin kuljetuspalvelua ei ole käytetty yli vuoteen ja tarpeettomien päätösten lakkauttaminen. Tampere on puolestaan lisännyt luonnollisesta syystä poistuneiden tai kunnasta pois muuttaneiden asiakkaiden poistamista kerätyistä tilastoista, muiden kuntien tapaan.

Kun myönteisen vammaispalvelupäätöksen saaneiden määrä supistui edellisvuodesta ja kuutoskaupunkien väestömäärä on jatkanut kasvuaan, myönteisten palvelupäätösten prosenttiosuus väestöstä on supistunut. Myönteisen VpL-päätösten määrä väestöön suhteutettuna vaihtelee Espoon 1,7 prosentin ja Tampereen 2,7 prosentin välillä (Taulukko 2). Kuutoskaupunkien 65 vuotta täyttäneistä asukkaista 7,7 prosentille on annettu myönteinen VpL-päätös ja prosenttiosuus vaihtelee Turun 6,1 ja Vantaan 9,6 prosentin välillä vastaavan ikäisestä väestöstä.

Taulukko 2. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien myönteisen päätöksen saaneiden osuus väestöstä ikäryhmittäin vuonna 2015, %

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Yhteensä
0–17-vuotiaat asiakkaat	0,5	0,8	0,5	0,9	0,9	0,3	0,6
18–64-vuotiaat asiakkaat	0,9	1,0	1,2	1,0	1,2	1,0	1,0
65 vuotta täyttäneet asiakkaat	7,7	6,3	9,6	6,1	9,4	7,1	7,7
Koko väestö yht., %	2,0	1,7	2,3	2,0	2,7	1,7	2,0
Yht., N	12 302	4 515	4 904	3 676	6 017	3 449	34 863

Vuosien 2014–2015 välillä myönteisen päätöksen saaneiden asiakkaiden määrä supistui 2,9 prosentilla eli 1 033 henkilöllä kuutoskaupungeissa (Taulukko 3). Pidemmän aikavälin muutokseen vaikuttaa Oulussa vuoden 2013 alussa tapahtunut kuntaliitos. Vantaalla vuotta 2012 aiempien vuosien asiakasmäärät perustuvat kuljetuspalvelupäätöksiin. Vuoden 2012 jälkeisiin Vantaan lukuihin on laskettu kaikki VpL-asiakkaat, mikä selittää myönteisten päätösten saaneiden tilastoitua kasvua Vantaan osalta.

Taulukko 3. VpL:n mukaisista palveluista ja tukitoimista myönteisen päätöksen saaneiden määrä ja muutos vuosina 2011, 2014 ja 2015 kuutoskaupungeissa

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaita yhteensä 2011	12 017	3 996	4 745	4 562	6 978	2 817	35 115
Asiakkaita yhteensä 2014	12 775	4 365	5 006	3 798	6 220	3 732	35 896
Asiakkaita yhteensä 2015	12 302	4 515	4 904	3 676	6 017	3 449	34 863
Muutos 2014–2015, %	-3,7	3,4	-2,0	-3,2	-3,3	-7,6	-2,9
Muutos 2011–2015, %	2,4	13,0	3,4	-19,4	-13,8	22,4	-0,7

VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien asiakasmäärä on kasvanut nopeimmin henkilökohtaisen avun ja päivätoiminnan osalta (Taulukko 4). Vuosien 2007 ja 2009 lainmuutokset ovat taanneet vammaisille henkilöille subjektiivisen oikeuden kyseisiin palveluihin.

Taulukko 4. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien asiakkaat ja muutos vuosina 2011, 2014 ja 2015 palveluittain kuutoskaupungeissa

Palvelut ja tukitoimet	2011	2014	2015	Muutos, %	
				2011–15	2014–15
Kuljetuspalvelut	24 018	24 944 *	24 443 *	1,8	-2,0
Palveluasuminen	921	1 057	1 054	14,4	-0,3
Vaikeavammaisten päivätoiminta	442	541	586	32,6	8,3
Henkilökohtainen apu**	3 233	5 378	5 878	81,8	9,3
Asunnon muutostyöt**	1 498	1 858	1 871	24,9	0,7
Asunnon välineet ja laitteet**	1 633	1 666	1 759	7,7	5,6
Asiakkaita yht. (N)	35 115	35 896 *	34 863 *	-0,7	-2,9

* = Oulun osalta kuljetuspalvelujen lukuun sisältyy vuosien 2012–2015 osalta päätösten määrä, ei asiakasmäärä. Muutos nostaa kokonaisasiakasmäärää noin 500:llä.

** = Asiakkaita, joilla on päätös

VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien nettokustannukset olivat kuutoskaupungeissa noin 184,6 miljoonaa euroa vuonna 2015 (Taulukko 5). Deflatoidut kustannukset ovat nousseet vuosien 2011–2015 välisenä aikana 27,1 prosenttia kuutoskaupungeissa. Kustannukset ovat nousseet vastaavalla aikavälillä eniten kuntaliitoskunta Oulussa (73,7 %) ja Espoossa (31,0 %).

Taulukko 5. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien nettokustannukset ja muutos vuosina 2011, 2014 ja 2015 kuutoskaupungeissa vuoden 2015 rahan arvossa (milj. €)

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kustannukset yhteensä 2011	60,7	21,8	19,6	12,9	18,4	11,8	145,2
Kustannukset yhteensä 2014	77,3	26,8	22,5	13,6	21,6	20,7	182,4
Kustannukset yhteensä 2015	76,6	28,6	22,2	14,6	22,1	20,5	184,6
Muutos 2014–2015, %	-0,8	6,5	-1,3	7,3	2,4	-1,0	1,2
Muutos 2011–2015, %	26,3	31,0	13,0	13,3	20,0	73,7	27,1

Kustannukset ovat nousseet eniten nopeimmin kasvaneissa palveluissa (Taulukko 6). Henkilökohtaisen avun kustannukset muodostavat 37,5 prosenttia kaikista vammaispalvelujen ja tukitoimien kustannuksista ja prosenttiosuus on kasvanut yhtäjaksoisesti viime vuosina.

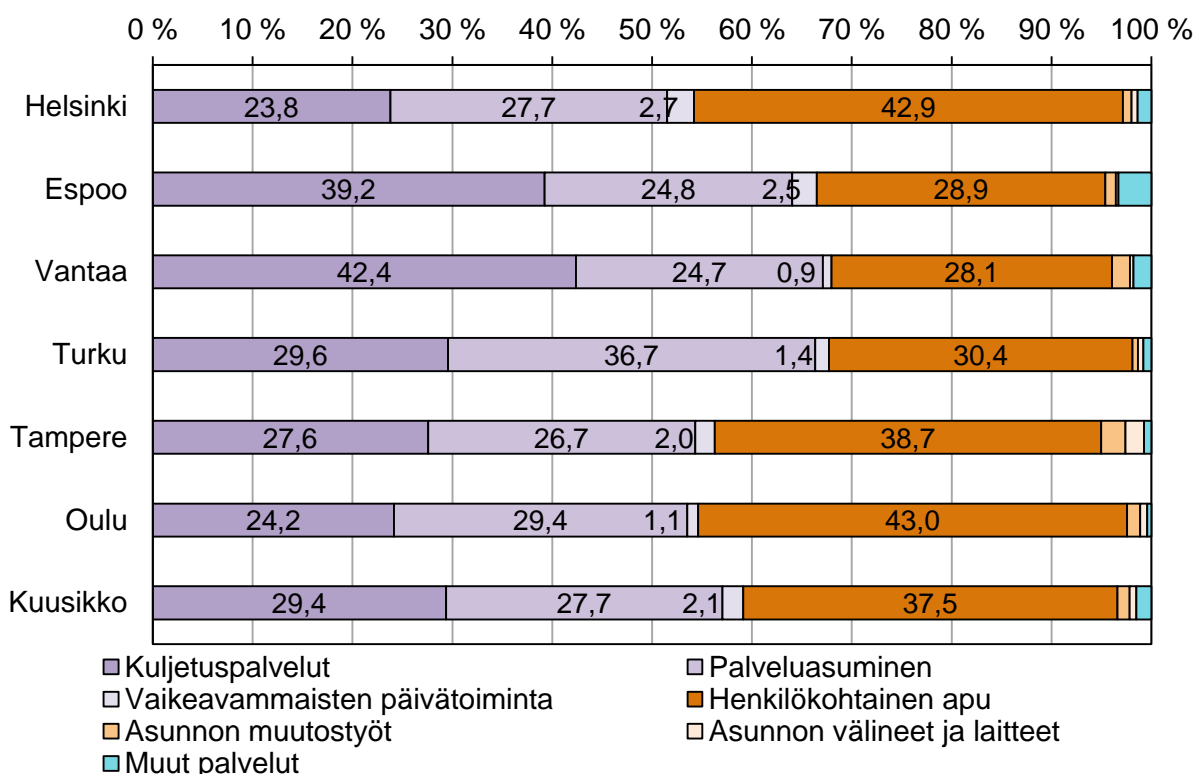
Taulukko 6. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannukset ja muutos vuosina 2011, 2014 ja 2015 palveluittain kuutoskaupungeissa vuoden 2015 rahan arvossa (milj. €)

Palvelut ja tukitoimet	Miljoonaa euroa			Muutos, %	
	2011	2014	2015	2011–15	2014–15
Kuljetuspalvelut	53,5	55,8	54,2	1,3	-2,9
Palveluasuminen	42,5	50,5	51,1	20,3	1,2
Vaikeavammaisten päivätoiminta	2,7	3,4	3,8	43,4	13,5
Henkilökohtainen apu	39,1	66,1	69,2	77,0	4,5
Asunnon muutostyöt	2,7	2,3	2,3	-16,6	-2,2
Asunnon välineet ja laitteet	1,4	1,4	1,3	-12,3	-8,0
Muut kustannukset	3,4	2,9	2,8	-17,6	-5,6
Kustannukset yht. (€)	145,2	182,4	184,6	27,1	1,2

* = Oulun osalta kuljetuspalvelujen lukuun sisältyy vuosien 2012–2015 osalta päätösten määrä, ei asiakasmäärä. Muutos nostaa kokonaisasiakasmäärää noin 500:llä.

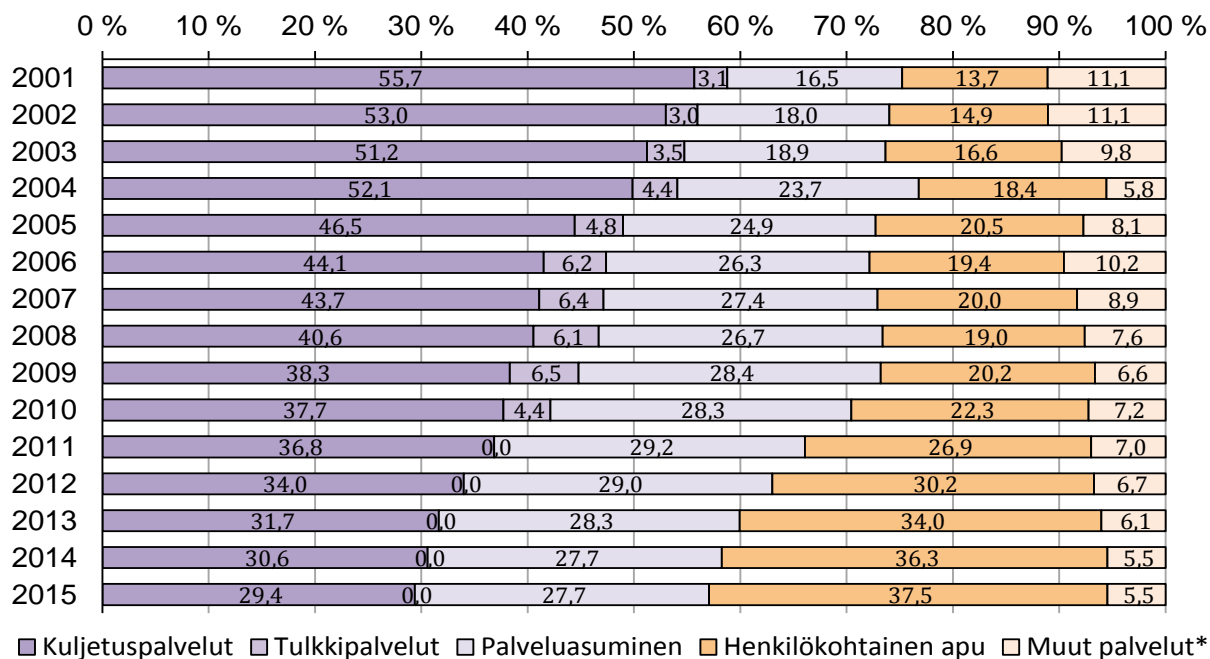
** = Asiakkaita, joilla on päätös

Kuviosta 1 näkyy, miten vammaispalvelujen kustannukset keskittyvät kolmen keskeisimmän palvelumuodon ympärille.

Kuvio 1. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannusten jakautuminen palveluittain kuutoskaupungeissa vuonna 2015

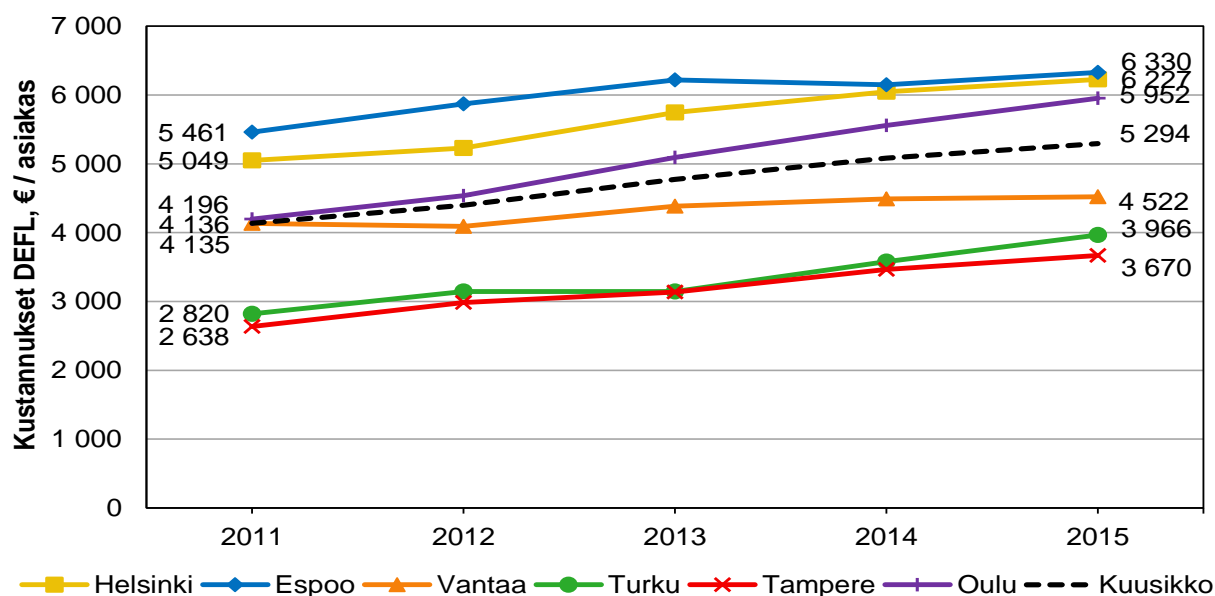
Pidemmän aikavälin 2001–2015 tarkastelu osoittaa, miten kuljetuspalvelujen suhteellinen osuus on vuosien varrella vähentynyt ja vastaavasti palveluasumisen ja henkilökohtaisen avun suhteellinen määrä ja kustannukset ovat kasvaneet kuutoskaupungeissa (Kuvio 2).

Kuvio 2. VpL:n palvelujen ja tukitoimien kustannusten %-osuus kokonaiskustannuksista vuosina 2001–2015

*Muodostettu laskennallisesti

Päätöksen saaneiden asiakkaiden määrä ei kuvaa palvelujen käyttöä eikä palvelujen käytön laajuutta. Päätöksen saanutta asiakasta kohden jaetut kustannukset antavat kuitenkin suuntaa kuntien välisistä eroista. Vuonna 2015 kustannukset vammaispalvelujen asiakasta kohden vaihtelivat Tampereen 3 670 euron ja Espoon 6 330 euron välillä (Kuvio 3). Kuutoskaupungeista erottuvat matalilla luvuillaan erityisesti Turku, Tampere ja Vantaa. Mielenkiintoisen tilanteesta tekee se, että kaupungit ovat hyvin erilaisia palvelurakenteeltaan, mikä näkyy esimerkiksi kuviosta 1. Turun osalta matalat asiakaskohtaiset kustannukset on saatu aikaan kuljetuspalvelujen palvelurakenteen muutoksen kautta. Tampereen osalta matalaa kustannustasoa selittää myönteisten päätösten määrä erityisesti kuljetuspalveluissa, mikä on palvelujen todellista käyttöä huomattavasti korkeampi. Deflatoitujen kustannusten kasvu taittui vuonna 2014 Espoossa ja Vantaalla.

Kuvio 3. VpL:n mukaisten palvelujen vuosikustannukset myönteisen päätöksen saanutta asiakasta kohti vuosina 2011–2015 vuoden 2015 rahan arvossa kuutoskaupungeissa

Asiakasta kohden jyvitettyt kustannukset nousevat odotetusti korkeimmiksi palveluasumisen osalta (Taulukko 7). Palveluasumisen kustannukset vaihtelevat Turun 41 218 euron ja Espoon 52 903 euron välillä. Turun henkilökohtaisen avun asiakaskohtaiset kustannukset ovat matalimmat, 7 412 euroa, kun Helsingissä vastaavat kustannukset olivat lähes tuplasti korkeimmat eli 14 422 euroa asiakasta kohden. Espoo nousee esiin kuljetuspalvelujen korkeimmilla vuosikustannuksilla, 3 529 euroa ja asunnon muutostöiden matalilla kustannuksilla, 625 euroa asiakasta kohden. On toki huomiotava, että asunnon muutostöiden kustannusten vaihteluväli on vuosittain suurta, koska asiakasmäärät ovat pieniä verrattuna muihin palveluihin. Helsingissä henkilökohtaisen avun kustannusten muita kuntia suurempi asiakaskohtainen kustannus johtuu erityisesti ostopalvelujen suuresta osuudesta henkilökohtaisessa avussa. Espoolaiset 18–64-vuotiaat tekivät selvästi enemmän matkoja kuin muiden kuutoskaupunkien vastaavan ikäiset. Tämä selittää osaltaan myös Espoon suurempia kustannuksia.

Taulukko 7. Asiakaskohtaiset kustannukset palveluittain vuonna 2015 kuutoskaupungeissa

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kuljetuspalvelut	2 142	3 529	2 662	1 636	1 719	1 630 *	2 218
Palveluasuminen	51 240	52 903	50 728	41 218	42 185	47 074	48 454
Vaikeavammaisten päivätoiminta	10 058	4 324	3 560	5 562	5 014	5 572	6 533
Henkilökohtainen apu*	14 422	11 365	10 225	7 412	10 621	10 245	11 764
Asunnon muutostyöt*	1 483	625	1 273	922	1 816	1 125	1 206
Asunnon välineet ja laitteet*	640	302	777	748	934	664	681
Kaikki palvelut, €	6 227	6 330	4 522	3 966	3 670	5 952	5 294

*Nettokustannukset / päätösten määrä eri asiakkailla

2.2 Palvelusuunnitelmat ja palvelutarpeen arviointi vuonna 2015

Palvelusuunnitelma tarkoittaa suunnitelmaa, jossa käydään kokonaisvaltaisesti läpi vammaisen henkilön tarvitsemat palvelut ja tukitoimet, jotka ovat tarpeen jokapäiväisestä elämästä selviytymiseksi (Ahola & Konttinen 2009, 12). Vammaispalvelulaki (1987/380) asettaa lainmukaisten palvelujen ja tukitoimien tarpeen selvittämisen aloittamiselle määräajan. Kuutoskaupunkien keräämä tieto palvelusuunnitelmista sisältää vuoden aikana tehdyt tai tarkistettut palvelusuunnitelmat.

Taulukossa 8 on esiteltyä vuosina 2011–2015 tehtyjen palvelusuunnitelmien määrät kuutoskaupungeissa. Oulussa on vuoden 2015 aikana käyty läpi tehostetusti vanhojen asiakkaiden palvelutarpeen arviointia ja tarkistettu palvelusuunnitelmia, mikä näkyy merkittävänä nousuna tehtyjen palvelusuunnitelmien määrässä. Uusien asiakkaiden osalta palvelusuunnitelmien laatiminen on ollut vakiintunut käytäntö. Oulun palvelusuunnitelmien lukumäärään sisältyy vanhojen suunnitelmien tarkistukset.

Taulukko 8. Vuosina 2011–2015 tehtyjen palvelusuunnitelmien määrä kuutoskaupungeissa

Suunnitelmat, N	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
2011	691	1 022	304	267	283	924	3 491
2012	645	1 064	..	333	336	1 321	..
2013	639	999	..	349	487	1 591	..
2014	1 080	989	506	416	454	1 774	5 219
2015	708	890	..	345	492	2 467	..

2.2.1 Palvelutarpeen arviointi kunnittain

Helsinki

Palvelutarpeen arvioinnissa ei ollut käytössä erillisiä palvelutarpeen arviointimittareita. Palvelutarpeen arviointi on toistaiseksi asiakkaan ilmoittaman tarpeen, työntekijän tekemän arvion ja haetun palvelun hakemuksen liitteinä olevien lausuntojen pohjalta tehty arvio asiakkaan palvelutarpeesta ja mahdollisista keinoista sen toteuttamiseksi.

Espoo

Espoossa siirryttiin loppuvuonna 2015 käytäntöön, jossa kaikille vammaispalvelun asiakkaille tehdään sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi. Arviointia täydennetään sosiaalihuoltolain mukaisella asiakassuunnitelmalla, ellei suunnitelman laatiminen ole ilmeisen tarpeetonta. Yhteiset dokumenttien pohjat ovat käytössä myös muualla perhe- ja sosiaalipalveluissa. Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma korvaavat vammaispalvelulain mukaisen palvelusuunnitelman.

Palvelutarpeen arvioinnin menetelmiä ovat pääasiassa asiakkaan ja/tai hänen läheistensä haastattelu ja havainnointi. Arvioinnin tukena hyödynnetään tarvittaessa vammaispalvelun oman toimintaterapeutin ja sairaanhoitajan arviota sekä terveystieteiden lääkäri-, toimintaterapeutin-, fysioterapeutin- tai erikoissairaanhoidon tai muun asiantuntijan toimittamia lausuntoja.

Henkilökohtaisen avun tuntimäärää arvioidaan asiakkaan toimittaman vapaamuotoisen päiväkirjan avulla etenkin asiakkaan hakiessa lisätunteja. Vuonna 2016 on tarkoitus laatia yhtenäinen lomake ja ohjeistus avun päiväkirjalle.

Henkilön vaikeutta käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä on mahdollista arvioida terveystieteiden fysioterapeutin tai vammaispalvelun sosiaaliohjaajan tekemän koematkan avulla.

Asumisen tuen tarpeen arvioinnissa hyödynnetään asumisvalmennuksessa tehtävää arviointia asiakkaan toimintakyvystä, tuen tarpeesta ja voimavaroista. Oman toiminnan yksiköissä käytetään FIM-toimintakyvyn- ja avuntarpeen arvioinnin mittaria, Asta-asumisen toimintojen arviointi -lomakkeistoa, Kykyri palvelutarpeen arvioinnin itsearviointi-lomaketta sekä Näin minä pärjään! -aineistoa. GAS-menetelmän käyttöönottoa asumisvalmennuksen tavoitteiden laatimisessa ja arvioinnissa on pohdittu.

Vantaa

Vantaalla palvelutarpeen arviointi laaditaan yhteistyössä asiakkaan, hänen läheistensä ja yhteistyötahojen kanssa. Arviointi perustuu kotikäyntiin, asiakirjoihin sekä asiakkaan kanssa käytäviin keskusteluihin. Kuljetuspalvelussa voidaan tarvittaessa tehdä koematka yhdessä asiakkaan kanssa. Vaikeavammaisten palveluasumisessa on käytössä RAI-mittari osana palvelutarpeen arviointia.

Turku

Turussa palvelutarpeen arviointia tehdään palvelusuunnitelman yhteydessä asiakasta haastatteleamalla sekä käytettävissä olevia asiakirjoja apuna käyttäen. Toimintakykymittaria ei ole käytössä. Kuljetuspalvelujen osalta voidaan käyttää fysioterapeutin tekemää kotikäyntiin sekä mahdolliseen koematkaan perustuvaa arviointia.

Tampere

Palvelutarpeen arviointi tapahtuu yleensä palvelusuunnitelmaa tehtäessä yhteistyössä asiakkaan, hänen läheistensä ja sosiaalityöntekijän ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa. Palvelutarpeen arvioinnissa ei ole käytössä mittareita.

Oulu

Oulussa palvelutarpeen arviointi ja palvelusuunnitelman laatiminen on prosessi, joka toteutetaan asiakasta haastatteleamalla hänen toimintaympäristössä ja lähiverkostoa kuulemalla sekä käytettävissä olevia asiakirjoja apuna käyttäen. Toimintakykymittarina asumispalveluiden arvioinnissa on käytetty ASTA-mittaria.

2.3 Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut vuonna 2015

Kuljetuspalveluja on järjestetty vaikeavammaisille henkilöille subjektiivisena oikeutena vammaispalvelulain (VpL) perusteella. ”Kuljetuspalveluihin niihin liittyvine saattajapalveluineen kuuluu vaikeavammaisen henkilön työssä käymisen, opiskelun, asioimisen, yhteiskunnallisen osallistumisen, virkistyksen tai muun sellaisen syyn vuoksi tarpeelliset, jokapäiväiseen elämään kuuluvat kuljetukset” (Suomen asetuskokoelma 1987/759, §4–6).

Liikkumista tukevia palveluja järjestetään vammaisille henkilöille sosiaalihuoltolain (ShL 1301/2014) perusteella kuutoskaupungeissa. Vertailun vuoksi myös ShL:n perusteella myönnetyn liikkumista tukevan palvelun käyttöä tarkastellaan tässä raportissa.¹

Kaikissa kuutoskaupungeissa toimii nykyisin keskitetty kuljetuspalvelujen tilausjärjestelmä. Tällä tavoin on pyritty järjeistämään ja tehostamaan kuljetuspalvelujärjestelmän toimivuutta. Lisäksi Helsingissä, Tampereella ja Oulussa toimii keskitetty matkojenyhdistämispalvelu, jonka tehtävänä on yhdistää samaan suuntaan ja samaan aikaan matkustavien kuljetus.

Kun puhutaan kuljetuspalveluasiakkaista, sillä tarkoitetaan vuoden aikana kuljetuspalveluja käyttäneiden määrää. Päätösten määrästä puhuttaessa tarkoitetaan myönteisen kuljetuspalvelupäätöksen saaneiden asiakkaiden määrää, mikä kuvastaa palvelun käyttöä ainakin jossain määrin, sillä myönteisen palvelupäätöksen saaneista noin 70–82 prosenttia käyttää kuljetuspalveluja kaupungista riippuen. Oulun osalta saadaan ainoastaan myönteisen päätöksen saaneiden määrä, ei palvelun todellista käyttäjämäärää.

2.3.1 Kuljetuspalvelujen kustannukset ja asiakkaat

VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneitä asiakkaita oli 24 443 ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaita oli 6 379 vuonna 2015 (Taulukko 9). Kuutosten tasolla käyttäjämäärät ovat jonkin

¹ SHL (1301/2014) 23 § Liikkumista tukevat palvelut

Esteetön ja toimiva julkinen joukkoliikenne mukaan lukien kutsu- ja palveluliikenne on ensisijainen tapa järjestää kaikille soveltuva liikkuminen.

Liikkumista tukevia palveluja järjestetään henkilöille, jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään julkisia liikennevälineitä sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn takia ja jotka tarvitsevat palvelua asioimisen tai muun jokapäiväiseen elämään kuuluvan tarpeen vuoksi.

Liikkumisen tukea voidaan järjestää seuraavilla toteuttamistavoilla tai niiden yhdistelmillä:

- 1) julkisten liikennevälineiden käytön ohjauksella ja ohjatulla harjoittelulla;
- 2) saattajapalveluna;
- 3) ryhmäkuljetuksina;
- 4) korvaamalla taksilla, invataksilla tai muulla vastaavalla ajoneuvolla tapahtuvasta kuljetuksesta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset;
- 5) muulla soveltuvalla tavalla.

Yksilöllisiä kuljetuspalveluja ei järjestetä henkilöille, joka on oikeutettu kuljetuksiin tai niiden kustannusten korvaamiseen muun lain nojalla.

verran laskeneet viime vuoteen nähden. Kuntien sisäisistä muutoksista merkittävimpiä ovat Helsingin ShL-asiakkaiden määrän supistuminen jo toista vuotta peräjälkeen. Helsingissä sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöksellä sosiaalihoitolain mukaisten matkojen määrää vähennettiin kahdeksasta neljään vuonna 2014. Tämä näkyy asiakasmäärien, matkamäärien ja kustannusten muutoksena. VpL-kuljetuspalvelua käyttäneiden asiakkaiden tai asiakaspäätösten määrä on pudonnut pääkaupunkiseudun ulkopuolella olevissa kuutoskaupungeissa.

Taulukko 9. VpL:n ja ShL:n mukaisia kuljetuspalveluja vuonna 2015 käyttäneet sekä käyttäjämäärien muutos 2014–2015

	VpL-asiakkaat	Muutos 14–15, %	ShL-asiakkaat	Muutos 14–15, %
Helsinki	8 513	0,6	2 457	-24,4
Espoo	3 177	2,0	999	1,5
Vantaa	3 532	1,2	701	-12,9
Turku	2 637	-7,0	606	4,5
Tampere	3 541	-4,8	572	-0,7
Oulu	3 043 *	-8,4	1 044 *	5,9
Kuusikko	24 443	-2,0	6 379	-11,2

* Myönteisen päätöksen saaneiden asiakkaiden määrä

Yhdensuuntaisten matkojen määrä on vähentynyt erityisesti ShL-kuljetuspalvelua käyttävien osalta (Taulukko 10). Helsingissä meneillään oleva maksukorttiuudistus on vähentänyt tilastoituneiden matkojen määrää.

Taulukko 10. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen yhdensuuntaisten matkojen määrät vuonna 2015 sekä matkamäärien muutos 2014–2015

	VpL-matkat	Muutos 14–15, %	ShL-matkat	Muutos 14–15, %
Helsinki	574 498	-4,5	45 224	-53,1
Espoo	324 143	3,5	41 689	5,5
Vantaa	323 358	1,3	31 775	-18,4
Turku	225 629	1,8	28 401	4,0
Tampere	274 501	-1,9	21 303	-3,5
Oulu	166 562	4,0	22 571	16,0
Kuusikko	1 888 691	-0,4	190 963	-21,6

Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelukustannukset laskivat kuutoskaupungeissa 2,9 prosenttia ja sosiaalihoitolain mukaiset kustannukset laskivat 16,8 prosenttia vuodesta 2014 (Taulukko 11). Merkittävin muutos alaspäin on tapahtunut Helsingissä, jossa VpL-kuljetuspalvelujen kustannukset supistuivat 11,9 prosenttia ja ShL-kuljetuspalvelujen kustannukset supistuivat 23,9 prosenttia. Oulussa sosiaalihoitolain mukaisten matkojen määrä on kasvanut voimakkaasti johtuen muun muassa ikäihmisten palveluiden myöntämisestä pääsääntöisesti ensisijaisen lainsäädännön nojalla.

Taulukko 11. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen nettokustannukset vuonna 2015 sekä muutos 2014–2015 vuoden 2015 rahan arvossa

	VpL, €	Muutos 14–15, %	ShL, €	Muutos 14–15, %
Helsinki	18 238 636	-11,9	3 458 418	-23,9
Espoo	11 211 663	9,2	575 938	7,7
Vantaa	9 400 749	-2,0	466 198	-21,0
Turku	4 312 969	4,1	310 462	-0,8
Tampere	6 087 817	-3,3	314 989	-8,5
Oulu	4 961 455	2,3	542 546	10,7
Kuusikko	54 213 289	-2,9	5 668 552	-16,8

Kuljetuspalvelujen kustannukset pysyivät ennallaan heinäkuun alussa voimaan astuneen valtioneuvoston asetuksen (796/2015) seurauksena. Hinnat ovat nousseet 1,2 prosenttia vuonna 2014, 2,8 prosenttia vuonna 2013 ja 3,2 prosenttia vuonna 2012.

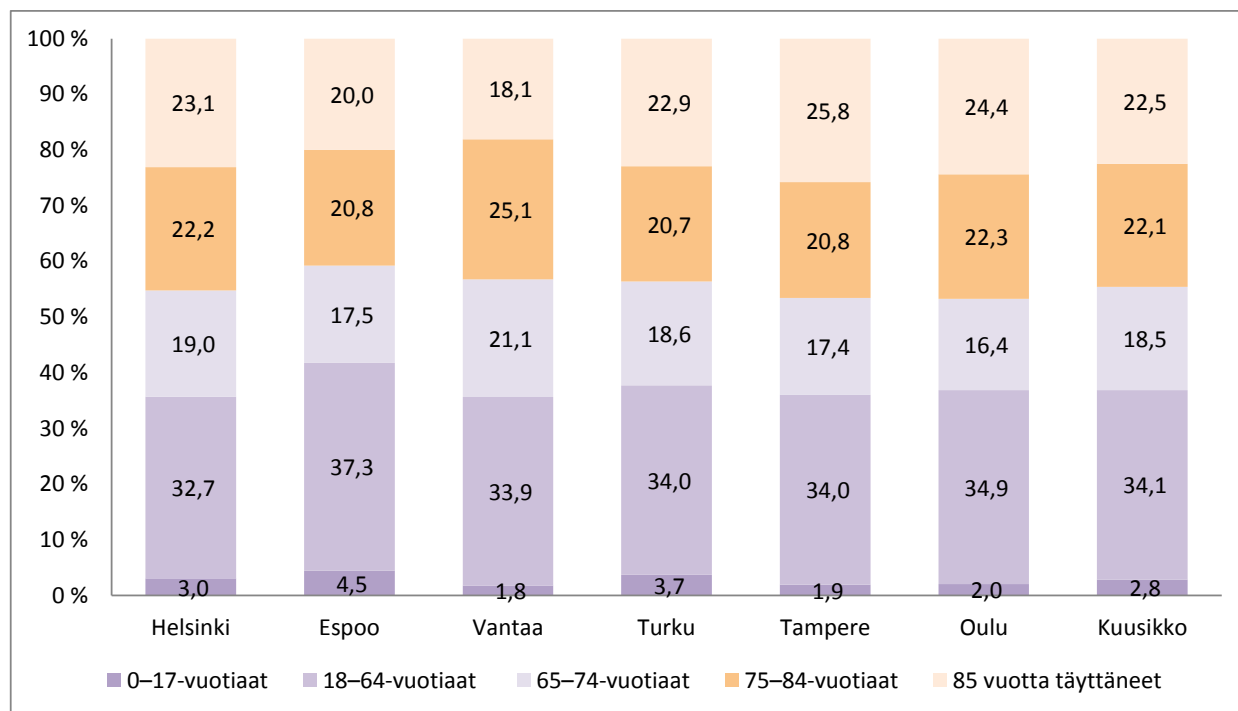
ShL-kuljetuspalvelu on harkinnanvarainen palvelu, jonka saaminen on riippuvainen hakijan toimintakyvystä ja edellytyksistä palvelun hakemiseen sekä hakijan ja hänen mahdollisen puolisonsa kuukausituloista ja Vantaalla myös varallisuudesta (Taulukko 12). Tulo- ja varallisuusrajat eivät ole ehdottomia, vaan ainoastaan suuntaa antavia. Päätös perustuu aina harkintaan.

Taulukko 12. ShL-tulorajat yhden ja kahden henkilön talouden osalta, € / kk (brutto)

	1-henkilön	2-henkilön	Lisäehto
Helsinki	1 689	3 117	
Espoo	1 689	3 117	
Vantaa	1 820	3 356	Varallisuusraja 20 000 €
Turku	1 300	2 200	
Tampere	1 278	2 382	
Oulu	1 400	2 260	

2.3.2 Kuljetuspalvelujen käyttäjät ikäryhmittäin

Ikäryhmittäinen tarkastelu osoittaa, että kuljetuspalvelujen käyttäjistä lähes joka toinen on täyttänyt 75 vuotta kuutoskaupunkien tasolla (Kuvio 4). Kaikkiaan 75 vuotta täyttäneitä kuljetuspalvelujen käyttäjiä oli 10 898 henkilöä kuutoskaupungeissa vuonna 2015.

Kuvio 4. VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista kuljetuspalveluasiakkaista vuonna 2015 (Oulun osalta päätösten määrä)

2.3.3 Kuljetuspalvelujen järjestäminen kunnittain

Helsinki

Kuljetuspalvelujen toteutuksesta vastaa Helsingin Matkapalvelu. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimi vastaa palvelusta yhteistyössä Helsingin kaupungin palvelukeskus Palmian kanssa. Samaan aikaan ja samaan suuntaan matkustavien asiakkaiden kuljetukset pyritään yhdistelemään samaan autoon. Työ- ja opiskelumatkoja ei tällä hetkellä yhdistellä. Helsingissä toimii lisäksi pienkalustolla ajavat lähibussit, jotka on tarkoitettu liikuntarajoitteisille henkilöille

Vammaispalvelulain mukaisen myönteisen kuljetuspalvelupäätöksen saaneiden asiakkaiden määrä oli 11 346, joka oli laskenut edellisvuodesta (11 778 asiakasta vuonna 2014). Laskua selittää osin kuolleiden poistaminen päätöksen saaneista. Yli 65-vuotiaita kuljetuspalvelua käyttäneitä asiakkaita oli 5474 vuonna 2015, joka oli 64,3 kaikista kuljetuspalvelua käyttäneistä. 85 vuotta täyttäneiden määrä (1966 as.) lisääntyi 16,6 prosenttia vuodesta 2014 (1685 as.). Kokonaan kielteisen päätöksen saaneita asiakkaita oli 840 vuonna 2015, joka oli 6,9 prosenttia hakijoista.

Kuljetuspalvelua käyttäneiden asiakkaiden määrä oli 8513 asiakasta vuonna 2015. Nousua oli 0,6 prosenttia edellisestä vuodesta (8459 asiakasta vuonna 2014). Kokonaisuutena yhdensuuntaisten matkojen määrä väheni 4,5 prosenttia.

Asiakkaita, joilla oli voimassa sosiaalihuoltolain mukainen kuljetustuki, oli 4391 vuonna 2015. Asiakkaiden määrä väheni edellisestä vuodesta 15,7 prosenttia. Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden asiakkaiden osuus oli 2,3 prosenttia sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetustuen hakijoista. Matkojen määrän vähentäminen sekä muuttunut laskentatapa näkyi sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetustuen nettokustannuksissa. Kustannusten lasku oli 23,4 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun nettokustannukset olivat 18 238 636 euroa vuonna 2015, joka on 12,5 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kuljetuspalvelun kustannusten lasku selittyy pääosin toiminnan tehostamisesta sekä hallinnollisista rahan siirroista.

Kuljetuspalveluissa tärkeäksi tekijäksi nousee hakijan toimintakyvyn arvioiminen. Lääkärintuomion lisäksi arviointityössä auttavat terveystoimen fysioterapeutit, jotka tekevät tarvittaessa koe-matkoja julkisilla liikennevälineillä yhdessä hakijoiden kanssa, jotta sosiaaliohjaajien on helpompi arvioida hakijan kuljetuspalvelun tarvetta. Lisäksi arviointityössä auttavat eri alueiden kuljetuspalvelun moniammatilliset arviointiryhmät, jossa on vammaisten sosiaalityön edustajien lisäksi terveydenhuollon edustajia (fysioterapeutti, lääkäri).

Espoo

Espoon kaupungin henkilökuljetusten järjestämisestä vastaa Espoo Logistiikka. Espoo Logistiikan välityspalvelun osuus kuljetuspalvelukustannuksista oli 5,2 prosenttia (noin 610 000 euroa).

Sekä vammaispalvelulain että sosiaalihuoltolain mukaiset matkat tilataan keskitetyistä tilausnumeroista. Keskitettyä tilausjärjestelmää eivät käytä ne asiakkaat, joilla on opiskelu- tai työmatkoja tai jotka ovat muusta erityisestä syystä vapautettu yhteisestä tilausjärjestelmästä (10,7 % asiakkaista). Espoo ei yhdistele asiakkaiden kuljetuspalvelumatkoja, vaan matkat järjestetään yksilöllisesti.

Vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua käyttäneiden asiakkaiden määrä kasvoi 2,0 prosentilla. Yhdensuuntaisten matkojen määrä kasvoi 3,5 prosenttia. Nettokustannukset kasvoivat selvästi asiakkaiden ja matkojen määrää voimakkaammin, 9,8 prosenttia. Asiakkaat käyttivät keskimäärin 8,5 matkaa kuukaudessa. Työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden osuus kuljetuspalveluja käyttäneistä

asiakkaista oli 8,8 prosenttia. Työ- ja opiskelumatkojen määrä on kasvanut edellisvuodesta 1,8 prosenttia.

Sosiaalihuoltolain mukaisesta kuljetuspalvelusta ja siihen liittyvistä päätöksistä vastaa Espoossa vanhuspalvelujen kotihoidon keskitetyt palvelut. Sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua käyttäneiden asiakkaiden määrä kasvoi 1,5 prosenttia. Yhdensuuntaisten matkojen määrä kasvoi 5,5 prosenttia. Myös sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun nettokustannukset kasvoivat 8,3 prosenttia. Sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua käyttäneiden 65 vuotta täyttäneiden osuus kaikista 65 vuotta täyttäneistä espoolaisista pysyi edellisvuoden tasolla (2,4 % ikäluokasta).

Helsingin seudun liikenteen (HSL) lähibussilinjat (palvelulinjat) ovat erityisesti ikäihmisille ja liikuntarajoitteisille suunniteltua liikennettä. Vuonna 2015 Espoossa kulki 11 lähibussilinjaa.

Vantaa

Vantaalla vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut järjestettiin vuonna 2015 pääsääntöisesti taksipalveluna keskitetyn tilausjärjestelmän kautta. Vantaalla aloitti syksyllä 2015 osana julkista liikennettä lähibussiliikenne, jonka käyttöön kuljetuspalvelun asiakkaita ja kuntalaisia ohjattiin systemaattisesti.

Erityisesti sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua hakevia asiakkaita ohjattiin julkisen liikenteen käyttäjiksi. Myös vammaispalvelulain mukaisesta kuljetuspalvelusta tehtiin kielteisiä päätöksiä, mikäli hakijan katsottiin pystyvän käyttämään julkista liikennettä esimerkiksi saattajan avulla. Kuljetuspalvelun koematkat olivat edelleen käytössä ja palvelun oikeaan käyttötapaan kiinnitettiin erityistä huomiota.

Kuljetuspalveluyksikkö keskitettiin vuoden 2015 aikana kokonaisuudessaan osaksi vanhuspalvelujen asiakasohjausyksikköä. Kuljetuspalvelun tarpeen arvioinnissa siirryttiin samalla kokonaisvaltaiseen palvelutarpeen arviointiin aikaisemmasta, hakemus edellä menettelystä. Asiakkaan palvelutarve kartoitetaan kokonaisuutena, tavoitteena on vähentää saapuvien hakemusten määrää ja tarjota asiakkaan tarvitsemat palvelut palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun tilalle aloitettiin liikkumista tukevien palvelujen kokonaisuuden valmistelu.

Turku

Turussa vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen käyttäneiden asiakkaiden määrä (-7 %) väheni edelleen, mutta kustannukset (4,1 %) ja ajettujen matkojen määrä (1,8 %) nousivat hieman muutaman vuoden laskusuhdanteen jälkeen. Aiempien vuosien kustannusten ja vuonna 2015 jatku-neeseen asiakasmäärän alenemiseen on vaikuttanut edelleen selkeän linjauksen jatkaminen ikäihmisten osalta. Ikääntymisestä aiheutuva toimintakyvyn alenemisen perusteella ikäihmiset ohjataan pääsääntöisesti ShL-kuljetuspalveluun. VpL-kuljetuspalvelun osalta kielteisten päätösten (58) määrä on pysynyt samalla tasolla kuin vuosina 2013–2014.

ShL-kuljetuspalvelun asiakasmäärä (4,5 %) ja matkojen määrä on noussut edelleen selvästi (4,0 %), mutta asiakaskohtaiset kustannukset ovat pysyneet kohtuulliset. Ensisijaisesti asiakkaita ohjataan käyttämään julkista joukkoliikennettä. Matalalattialinja-autot liikenoivat Turun ja lähikuntien (Föli-joukkoliikenne) alueella ja lisäksi Turussa liikennöi arkipäivisin kolme palvelulinjastoa.

Turussa kuljetuspalvelupäätökset oikeuttavat käyttämään taksia tai invataksia. Kuljetuspalvelu tulee pääsääntöisesti tilata joko tavallisen taksin tai invataksin keskuksen kautta. Sosiaalityöntekijä voi tehdä myönteisen päätöksen tietyn taksin käytöstä vamman tai sairauden aiheuttaman erityisen avustamistarpeen perusteella. Vakiotaksipäätöksiä tavalliseen tai invataksiin oli 274 asiakkaalla,

mikä vastaa vuosien 2013–2014 tasoa. Taksin voi myös ottaa taksiasemalta, jolloin on varmistettava, että kuljetuspalvelukortti käy ko. taksiin. Mikäli samassa taksissa ja samaan suuntaan matkustaa enemmän kuin yksi kuljetuspalvelukorttia käyttävä asiakas, otetaan vain yhden asiakkaan kortilta matka. Kaikki kuljetuspalvelukortin omaavat maksavat kuitenkin omavastuun.

Tampere

Tampere järjesti kuljetuspalvelut vuonna 2015 samalla tavalla kuin aiemmin. Pääsääntöisesti asiakas tilaa matkansa etukäteen Kuljetustenohjauskeskuksesta, jossa yhdistellään samaan suuntaan samaan aikaan menevien asiakkaiden matkoja. Noin joka neljäs matka saatiin yhdisteltyä.

Osalle asiakkaista on vammaan tai sairauteen liittyvistä erityistarpeista johtuen myönnetty oikeus tutun taksin käyttämiseen. Tuttutaksia käyttävien määrä on noin 600 ja asiakkaista noin 480:lla on oikeus erityisin perustein matkustaa yksin ja 650 asiakasta voi matkustaa vain henkilöauton etupenkillä.

Vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun asiakasmäärä (päätöksiä vuoden lopussa 4984 asiakkaalla) on edelleen vähentynyt edellisvuodesta. Asiakkaista keskimäärin puolet käyttää kuukausittain kuljetuspalvelua. Vuoden 2015 lopussa sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua käyttäneitä oli 381 henkilöä ja päätöksen saaneita vuoden lopussa 936 henkilöä.

Kuljetuspalvelupäätöstä tehtäessä otetaan huomioon myös mahdollisuus palveluliikenteen käyttämiseen. 21 pikkubussia kuljettaa tarvittaessa ovelta ovelle -periaatteella, ja niillä pääsee monipuolisten palveluiden lähelle liikekeskuksiin. Osassa busseista toimii myös avustaja.

Kuljetuspalveluissa jatkettiin palveluliikenteen yhdistämispilottia VpL- ja ShL-matkoihin.. Pilotissa on mukana yhteensä viisi palvelubussia. Asiakkaan tilatessa vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelumatkaa hänelle ehdotetaan palvelubussia ja asiakkaan hyväksymisen jälkeen palvelubussi hakee hänet kotiovelta ja vie perille saakka. Asiakas maksaa matkastaan bussitaksan, mutta kuljetuspalvelumatkat eivät vähene.

Kuljetuspalvelumatkoja toteutetaan lisäksi myös niin sanotuilla suoraohjausautoilla, jotka liikennöivät lähinnä Tampereen keskustan alueella. Autot on kilpailutettu ja niitä on ollut 8. Yksittäisen matkan hinta on noin 12 euroa.

Oulu

Oulussa vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakasmäärä väheni 8,4 prosenttia ja kustannukset nousivat 2,3 prosenttia. Toisaalta ShL-kuljetuspalvelun asiakasmäärä nousi 5,9 prosenttia ja kustannukset 10,7 prosenttia. Ikäihmisten palvelut järjestettiin pääsääntöisesti sosiaalihuoltolain mukaisesti.

Oulussa on käytössä matkojen keskitetty tilaamisjärjestelmä, jota hoitaa kaupungin matkapalvelukeskus. Kuljetuspalveluiden kilpailutusta on valmisteltu.

2.4 Henkilökohtainen apu vuonna 2015

2.4.1 Henkilökohtaista apua koskeva lainsäädäntö

”Henkilökohtaisella avulla tarkoitetaan (...) vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avustamista kotona ja kodin ulkopuolella: 1) päivittäisissä toimissa; 2) työssä ja opiskelussa; 3) harrastuksissa; 4) yhteiskunnallisessa osallistumisessa; tai 5) sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä” (Ahola & Konttinen 2009, 23).

Lisäksi laki (2008/981) määrittelee palveluun oikeutetun vaikeavammaisen: ”Henkilökohtaista apua järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, joka tarvitsee pitkäaikaisen tai etenevän vamman tai sairauden johdosta välttämättä ja toistuvasti toisen henkilön apua suoriutuakseen 1 momentissa tarkoitetuista toiminnoista [edellä kohdat 1–5] eikä avun tarve johdu pääasiassa ikään-tymiseen liittyvistä sairauksista ja toimintarajoitteista. Henkilökohtaista apua on järjestettävä päivittäisiä toimia, työtä ja opiskelua varten siinä laajuudessa kuin vaikeavammaisen henkilö sitä välttämättä tarvitsee.” Henkilökohtaisen avun järjestäminen edellyttää, että vaikeavammaisella henkilöllä on voimavaroja määritellä avun sisältö ja toteutustapa. Ennen 1.1.2012 henkilökohtaista apua oli järjestettävä kohdissa 3–5 tarkoitettuja toimintoja varten vähintään 10 tuntia kuukaudessa. Tämän jälkeen kunnat ovat velvoitettuja järjestämään apua vähintään 30 tuntia kuukaudessa, jollei tätä pienempi tuntimäärä riitä turvaamaan henkilön välttämätöntä avuntarvetta.

Laissa (2008/981) säädetään myös henkilökohtaisen avun toteuttamisen tavoista: ”Kunta voi järjestää henkilökohtaista apua: 1) korvaamalla vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset (...) 2) antamalla vaikeavammaiselle henkilölle avustajapalveluiden hankkimista varten (...) palvelusetelin, jonka arvo on kohtuullinen; taikka 3) hankkimalla vaikeavammaiselle henkilölle avustajapalveluita julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta tai järjestämällä palvelun itse taikka sopimuksin yhdessä muun kunnan tai muiden kuntien kanssa.”

2.4.2 Henkilökohtaisen avun asiakkaat, kustannukset ja järjestämistavat

Henkilökohtaisen avun nettokustannukset ja asiakasmäärät ovat jatkaneet kasvuaan kuutoskaupungeissa (Taulukko 13). Poikkeuksen kokonaiskehitykseen muodostavat Oulu ja Vantaa, joissa nettokustannukset ovat laskeneet edellisvuodesta. Suhteellisesti eniten uusia asiakkaita on tullut Turussa (27,8 %) ja Tampereella (10,4 %) ja kustannukset ovat nousseet eniten Turussa (21,7 %). 65 vuotta täyttäneiden määrä on ollut kasvussa henkilökohtaisen avun saajista. Vuonna 2015 henkilökohtaisen avun saajista 27,4 prosenttia oli täyttänyt 65 vuotta, vuonna 2011 vastaava luku oli 22,6 prosenttia ja vuonna 2008 vastaava luku oli 11,7 prosenttia kuutoskaupungeissa.

Taulukko 13. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä sekä nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2015 sekä muutos 2014–2015 vuoden 2015 rahan arvossa

	Asiakkaat	Muutos 14–15, %	Kustannukset, €	Muutos 14–15, %
Helsinki	2 280	6,5	32 881 358	4,4
Espoo	726	9,5	8 250 715	3,9
Vantaa	609	3,9	6 227 315	-0,3
Turku	598	27,8	4 432 599	21,7
Tampere	804	10,4	8 538 999	13,6
Oulu	861	8,7	8 820 540	-5,2
Kuusikko	5 878	66,8	69 151 526	4,5

Henkilökohtaisen avun osalta on huomioitava, että alle 20 tuntia kuukaudessa apua saavien määrä on kasvanut voimakkaasti viime vuosien aikana kuutoskaupunkien tasolla. Vuonna 2010 alle 20 tun-

tia kuukaudessa henkilökohtaista apua saavien määrä oli ensimmäistä kertaa yli puolet kaikista henkilökohtaista apua saavien määrästä.² Vuonna 2015 yhdeksän henkilöä kymmenestä kuului samaan ryhmään. (Liite 5, Kuvio 12.)

Henkilökohtaisen avun järjestämismuodoista selvästi käytetyin malli on asiakas työnantajana (Taulukko 14). Tämän järjestämistavan mukaan palvelaan noin 62 prosenttia asiakkaista kuutosten tasolla. Palvelusetelillä järjestettävää henkilökohtaista apua saavien määrä on noussut viime vuosien aikana merkittävästi erityisesti Espoossa ja Helsingissä. On huomioitava, että kokonaisasiakasmäärä poikkeaa alla esitetystä asiakkuuksien määrästä, sillä osalla asiakkaista voi olla samanaikaisesti monia henkilökohtaisen avun järjestämistapoja: henkilö toimii itse työnantajana, mutta hänellä on ostopalvelu tai palveluseteli vakituisen avustajan sairas- tai vuosiloman ajan.

Taulukko 14. Henkilökohtaisen avun järjestämistavat kuutoskaupungeissa vuonna 2015, % henkilökohtaisen avun asiakkaista

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakas työnantajana	45,0	61,8	100,0	94,6	54,9	67,0	62,4
Palveluseteli	37,9	47,9	0,0	0,3	18,0	0,0	23,1
Ostopalvelu	29,9	7,6	4,8	5,0	46,1	30,9	24,4
Kunnan oma toiminta	-	-	0,0	-	-	2,1	0,3

2.4.3 Henkilökohtaisen avun järjestäminen kunnittain

Helsinki

Henkilökohtaista apua voidaan järjestää Helsingissä työnantajamallilla, jossa asiakas toimii itse avustajan työnantajana ja kunta korvaa palkan tai ostopalvelujen turvin tai palvelusetelillä. Ostopalvelusopimukset päättyivät syksyllä 2014, eikä uusia ostopalvelusopimuksia enää tehty. Vanhat asiakkaat jatkoivat kuitenkin halutessaan ko. palveluntuottajien piirissä. Näitä asiakkaita oli vuoden 2015 aikana 681. Uudet asiakkaat ohjataan käyttämään työnantajamallia tai palveluseteliä. Kaikista henkilökohtaisen avun saajista 1026 asiakasta toimi itse työnantajana vuonna 2015.

Henkilökohtaista apua saaneiden asiakkaiden määrä on lisääntynyt huomattavasti lakimuutoksen 2009 jälkeen. Asiakkaita, joilla oli myönteinen päätös henkilökohtaisesta avusta, oli 2280 vuonna 2015. Henkilökohtaisen avun asiakkaiden määrä on lisääntynyt 6,4 prosenttia edellisestä vuodesta (2141 asiakasta vuonna 2014). Yli 65 vuotta täyttäneiden asiakkaiden määrä oli kasvanut 8,8 prosenttia edellisestä vuodesta.

Henkilökohtaisen avun päätöksistä suurin osa sisälsi henkilökohtaista apua korkeintaan 20 tuntia viikossa (96,7 %). Yli 40 viikkotunnin päätöksiä oli 13,4 prosenttia kaikista henkilökohtaisen avun päätöksistä.

Lainmuutoksen jälkeen henkilökohtaista apua on myönnetty laajasti myös kehitysvammaisille henkilöille. Henkilökohtaista apua on myönnetty myös palvelutaloissa asuville vaikeavammaisille henkilöille, lähinnä kodin ulkopuoliseen toimintaan eli harrastuksiin, sosiaaliseen kanssakäymiseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Vuoden 2015 aikana päätökset tarkistettiin todellisen avuntarpeen mukaisiksi.

Tuntihinnat työnantajamallilla toimivissa palveluissa ovat 10,35 €/tunti (avustajalle maksettava korvaus). Heta-liittoon kuuluvien työnantajien avustajien tuntipalkka on 10,67 €/tunti. Ostopalve-

² <http://www.hri.fi/fi/dataset/kuuden-suurimman-kaupungin-vammaispalvelujen-vertailu> (viitattu 30.3.2016).

luissa 24,96–31,62 €/tunti, palvelusetelillä ostettaessa vaikeavammaisten henkilöiden avustamisessa 22 €/tunti ja kehitysvammaisten ja autismin kirjoon kuuluvien vaativassa avustamisessa 29 €/tunti.

Hakemuksia hylättiin yleisimmin sen johdosta, että hakijan toimintakyvyn heikkeneminen johtui ennen kaikkea ikääntymisen tuomista haitoista tai että hakija ei kyennyt määrittelemään itse avun tarvettaan (esimerkiksi syvästi kehitysvammaiset tai osa aivovammaisista asiakkaista). Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden osuus henkilökohtaisen avun hakijoista oli 3,7 prosenttia vuonna 2015.

Espoo

Henkilökohtaisen avun asiakkaita oli vuoden 2015 aikana 726. Asiakkaiden määrä kasvoi 9,5 prosenttia ja kokonaiskustannukset 4,4 prosenttia edellisvuodesta. Sekä asiakkaiden määrän että kokonaiskustannusten kasvu oli selvästi maltillisempaa kuin edellisenä vuonna. Henkilökohtaisen avun vuosikustannukset asiakasta kohti jatkoivat laskua (-4,6 %).

Henkilökohtaista apua on myönnetty aiempaa enemmän vapaa-ajan toimintoihin ja harrastamiseen erityisesti nuorille asiakkaille. Alle 18-vuotiaiden asiakkaiden määrä kasvoi 19,2 prosenttia, kun taas 65 vuotta täyttäneiden asiakkaiden määrä kasvoi vain 2,7 prosenttia edellisestä vuodesta. Heidän osuutensa henkilökohtaisen avun asiakkaista oli kuitenkin edelleen suuri 21,2 prosenttia.

Henkilökohtaisen avun päätöksistä suurin osa sisälsi henkilökohtaista apua korkeintaan 20 tuntia viikossa (87,3 %). Näitä pienten tuntimäärien päätöksiä myös tehtiin vuoden aikana eniten (634 päätöstä) ja niiden määrä kasvoi edelleen (kasvua 26 % edellisvuodesta). Yli 40 viikkotunnin päätösten osuus kasvoi 11,2 prosenttia ja oli 9,2 prosenttia kaikista henkilökohtaisen avun päätöksistä.

Suurimmalla osalla henkilökohtaisen avun asiakkaista järjestämistapana on työnantajamalli (52,7 prosentilla asiakkaista ainakin yhtenä järjestämismuotona), joskin heidän osuutensa laski 6,2 prosenttia. Työnantaja voi tehdä Espoon kaupungin kanssa toimeksiantosopimuksen palkanmaksusta. Espoon korvaama henkilökohtaisen avustajan tuntipalkka oli 9,70 euroa (arkipäivä, ilman lisiä). Heta-Liittoon kuuluvien osalta tuntipalkka oli 10,28 euroa. Työnantajina toimivia tukee henkilökoh- taiseen apuun erikoistunut sosiaaliohjaaja, joka ohjaa ja neuvoa mm. rekrytointiin ja työnantajuu- teen liittyvissä käytännön tehtävissä.

Palvelusetelin käyttö on edelleen lisääntynyt (kasvua 38,6 %). Palvelusetelipäätös oli vuoden aikana voimassa 348 (251 päätöstä 2014) asiakkaalla. Palveluseteli on tarkoitettu täydentäväksi palveluksi, jota hankitaan pääasiassa lyhytaikaiseen sijaistarpeeseen tai silloin, kun tarvittava henkilökohtaisen avun tuntimäärä on pieni. Henkilökohtaisen avun palvelusetelituottajina toimi 11 palveluntuottajaa. Korvaus tuottajalle oli 21 euroa tunnilta (arkipäivä).

Ostopalveluna henkilökohtaista apua järjestettiin 55 asiakkaalle (55 vuonna 2014). Henkilökoh- taista apua järjestetään ostopalveluna, jos muut järjestämistavat eivät ole asiakkaalle sopivia. Hen- kilökohtaista apua ostopalveluna toteutti 26 kilpailutettua palveluntuottajaa. Ostopalvelun hinta oli palveluntuottajasta riippuen 24,40–37,68 euroa tunnilta (arkipäivä klo 7–18).

Vantaa

Vantaan vammaispalveluissa henkilökohtaisen avun pääasiallinen toteuttamistapa on työnantaja- malli. Vammaispalvelutoimistossa työskentelee henkilö, jonka pääasiallisena tehtävänä on neuvoa asiakkaita ja heidän avustajiaan työnantajuuteen ja työsuhteeseen liittyvissä kysymyksistä. Työnan- tajamallin lisäksi Vantaa käyttää ostopalvelumallia, jolla on hankitaan henkilökohtaisen avun palve- lut yksittäisissä tilanteissa. Henkilökohtaisen avun palvelut ostetaan asiakkaille, jotka ovat oikeutet- tuja henkilökohtaiseen apuun, mutta eivät pysty toimimaan avustajansa työnantajana. Vantaa on

kilpailuttanut henkilökohtaisen avun ostopalvelut. Kilpailutuksen lopputuloksena palveluntuottaja vaihtui vuoden 2015 aikana. Palveluseteleitä ei käytetä henkilökohtaisen avun toteuttamiseen.

Vuoden 2015 aikana Vantaalla on panostettu henkilökohtaisen avun saajien tarpeenmukaisen palvelukokonaisuuden rakentamiseen ja eri tahoilta myönnettävien palvelujen yhteensovittamiseen. Henkilökohtaisen avun määrää arvioitaessa asiakkaan tilannetta on kartoitettu aiempaa tarkemmin, jotta hänen avuntarpeensa eri toiminnoissa tulisi kattavammin arvioiduksi. Lisäksi Vantaa on panostanut sosiaalihuoltolain mukaiseen tukihenkilötoimintaan ja perhehoitolain mukaiseen perhehoitoon, koska nämä palvelut vastaavat osaan palvelutarpeesta paremmin kuin henkilökohtainen apu. Palvelujen yhteensovittamisen osalta huomiota on kiinnitetty erityisesti kotihoidon palveluiden ja henkilökohtaisen avun palvelujen yhteensovittamiseen tiivistämällä yhteistyötä kotihoidon kanssa.

Vuonna 2016 Vantaan vammaispalvelut jatkaa henkilökohtaisen avun saajien palvelukokonaisuuden ja palvelutarpeen arvioinnin kehittämistä. Vuoden 2016 alussa alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuen päätösten tekeminen siirrettiin vammaispalvelun tehtäväksi, mikä omalta osaltaan tukee kokonaisvaltaista palvelutarpeen arviointia ja palvelujen yhteensovittamista. Tukihenkilötoimintaa ja perhehoitoa vahvistetaan henkilökohtaista apua täydentävinä palveluina. Lisäksi kehittämiskohteenä on saattajapalvelun laajentaminen osin kuljetuspalveluja ja henkilökohtaista apua täydentävänä tai korvaavana palveluna.

Turku

Vuonna 2015 henkilökohtaisen avun asiakasmäärä ja kustannukset kasvoivat yli 20 prosenttia. Eryteisesti pienet avustustuntimäärät lisääntyivät edelleen. Merkittävin selittävä tekijä oli kehitysvammaisten henkilöiden tukihenkilötoiminnan lakkauttaminen vuoden 2014 lopussa, jolloin suurin osa näistä asiakkaista siirtyi henkilökohtaisen avun piiriin vuoden 2015 aikana. 65 vuotta täyttäneiden osuus asiakkaista on noin viidennes.

Henkilökohtaisen avun pääasiallisena järjestämistapana on edelleen ollut työnantajamalli, jossa kunta korvaa henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset asiakkaalle. Tällöin vaikeavammaisen henkilö valitsee itse avustajansa ja toimii työnantajana kuitenkin niin, että palkanmaksuun yms. liittyvissä toiminnoissa on mahdollista saada apua vammaispalveluista tai palvelua voidaan tarvittaessa ostaa palveluntuottajilta. Suurimmalle osalle asiakkaista vammaispalvelujen yksikkö toimii asiakkaan antamalla valtakirjalla sijaismaksajana ja huolehtii palkanmaksusta sekä lakisääteisistä vakuutuksista ja maksuista. Turussa aiemmin käytössä olleesta avustajapalvelunimikkeestä luovuttiin ja palkat yhtenäistettiin keväällä 2015. Tuntipalkka oli kaikille avustajille sama 10,53 €/tunti (1.10.2015 alkaen, sitä ennen 10,49 €/h).

Turussa otettiin 1.9.2015 käyttöön henkilökohtaisen avun sähköinen palveluseteli (parastapalvelua.fi). Käyttökohteina voivat olla esimerkiksi vakituisen avustajan väliaikainen sijaisjärjestely, täydentävä henkilökohtainen apu tai pienten tuntimäärien henkilökohtainen apu (pääsääntöisesti enintään 30 tuntia kuukaudessa). Hyväksytyjä palveluntuottajia, joille maksetaan korvausta 21 €/tunti, on noin 10. Loppuvuoden aikana muutama asiakas otti palvelusetelin käyttöön, mutta vuoden 2016 aikana käyttäjämäärä näyttää lisääntyvän. Lisäksi henkilökohtaista apua on järjestetty ostopalveluna niille asiakkaille, jotka eivät pysty käyttämään muita järjestämistapoja.

Tampere

Tampereella henkilökohtaista apua sai vuoden aikana 804 asiakasta, kasvua edelliseen vuoteen oli 76 asiakasta (kasvu lähes 10,4 %). Kokonaan kielteisen päätöksen sai 53 asiakasta. Kielteisen päätöksen perusteena oli hakijan toimintakyvyn heikkeneminen ikääntymisestä johtuen tai se, että hakija ei kykene määrittämään itse avun tarvettaan.

Tampereella järjestettiin henkilökohtaista apua työnantajamallilla, ostopalveluna ja palvelusetelillä. Henkilökohtaisen avun järjestämistapana työnantajamalli on ensisijainen, sitä käytti suurin osa asiakkaista, 441 asiakasta. Tampereen kaupunki toimii avustajan palkan sijaismaksajana. Jos työnantaja ei kuulu Heta-liittoon, taloudellinen tuki henkilökohtaisen avustajan palkkaukseen oli 8,70 euroa/tunti, Heta-liittoon kuuluvan osalta 9,66 euroa/tunti.

Henkilökohtaista apua järjestettiin kilpailutuksella valitun palveluntuottajan kautta 373 asiakkaalle. Kasvua edelliseen vuoteen 12 %. Ostopalvelua käyttävillä asiakkailla on useimmiten lyhyitä, keikkaluonteisia avustajatarpeita kodin ulkopuolella, joskin apua voi saada myös kotona. Ostopalveluna tuotetun henkilökohtaisen avun tuntihinta vaihteli vuorokauden ajasta riippuen 20,20 eurosta (arki klo 7–18) 35,89 euroon (sunnuntai- tai pyhinä klo 22–07).

Kolmantena henkilökohtaisen avun järjestämismuotona on käytössä palveluseteli. Seteliasiakkaita oli 145. Palvelusetelin tuottajia oli 14.

Henkilökohtaisen avun kustannukset nousivat edelliseen vuoteen verraten noin 14 prosenttia. Nousun arvioidaan johtuvan pääasiassa tuntimäärien kasvusta. Asiakkaat myös matkustavat aiempaa enemmän, jolloin korvattavaksi tulevat avustajan kohtuulliset matkakustannukset.

Oulu

Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä (861) on lisääntynyt noin 8,7 prosentilla ja kustannukset ovat alentuneet 5,2 prosentilla vuoden 2015 aikana. Asiakasmäärän kasvu on hidastunut ja kustannuskehitys on kääntynyt laskuun. Henkilökohtaisen avun ostopalveluiden hintaa on tarkistettu yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. Ostopalveluna hankitun palveluasumisen asiakkailla on tehty palvelutarpeenarvioinnit ja palveluasumiseen sisältyvän henkilökohtaisen avun määrää ja palveluntuottajien vastuita on tarkistettu.

Oulussa henkilökohtainen apu on myönnetty ensisijaisesti työnantajamallilla. Oulun kaupunki toimii avustajan palkan sijaismaksajana valtaosalla asiakkaista. Työnantajamallin lisäksi käytössä on ostopalvelut. Palvelusetelin käyttöönottoa on valmisteltu.

2.5 Vaikeavammaisten palveluasuminen vuonna 2015

2.5.1 Lainsäädäntö ja palveluasumisen määrittely kuutoskaupungeissa

Vammaispalvelulaissa (1987/380) vaikeavammaisten palveluasumisesta todetaan: ”Kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle (...) palveluasuminen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Kunnalla ei kuitenkaan ole erityistä velvollisuutta palveluasumisen (...) järjestämiseen, jos vaikeavammaisen henkilön riittävää huolenpitoa ei voida turvata avohuollon toimenpitein.” Vammaispalveluasetus (1987/759) määrittelee palveluasumista seuraavasti: ”Palveluasumiseen kuuluvat asunto sekä asumiseen liittyvät palvelut, jotka ovat välttämättömiä asukkaalle jokapäiväiselle suoriutumiselle. Edellä 1 momentissa tarkoitettu ja palveluja voivat olla avustaminen asumiseen liittyvissä toiminnoissa kuten liikkumisessa, pukeutumisessa, henkilökohtaisessa hygieniassa, ruokataloudessa ja asunnon siivouksessa sekä ne palvelut, joita tarvitaan asukkaalle terveyden, kuntoutuksen ja viihtyvyyden edistämiseksi.”

Kuutoskaupungeissa on erilaisia tapoja toteuttaa palveluasumista. Tiedonsaanti palveluasumisen kokonaisuudesta on hankalaa, sillä palveluasumista voidaan toteuttaa erilaisin tavoin ja eri lakeihin perustuen. Perustietona käytetään niiden asiakkaiden määrää, joille palveluasuminen järjestetään asumisyksiköissä. Lisätietoina kootaan, kuntien mahdollisuuksien mukaan, tieto palveluasumisen asiakkaista, jotka ovat saaneet palveluasumisen päätöksen kotiin. Kotiin palvelua saavista kootaan

tieto henkilöistä, jotka saavat kotihoidon palveluja sekä henkilökohtaisen avun osalta ne asiakkaat, jotka saavat henkilökohtaisen avun tuen.

2.5.2 Palveluasumisen asiakkaat ja kustannukset

Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakasmäärä pysyi kuutoskaupungeissa lähes ennallaan ja kustannukset nousivat 1,2 prosenttia edellisvuodesta (Taulukko 15). Asiakasmäärä supistui lähinnä Vantaalla (-5,3 %), mutta muutos ei heijastunut Vantaan kustannuksiin, mitkä nousivat 4,3 prosenttia. Asiakasmäärään suhteutettuna lyhytaikaisia³ palveluasumisen asiakkaita oli eniten Tampereella (6,4 %).

Taulukko 15. Palveluasumisen asumisyksikköjen asiakasmäärä, lyhytaikaisten asiakkaiden määrä sekä nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2015 sekä muutos 2014–2015 vuoden 2015 rahassa

	Asiakkaat	Muutos 14–15, %	Asiakkaista lyhytaikaisia	Lyhytaik. %-osuus asiak.	Kustannukset, €	Muutos 14–15, %
Helsinki	414	0,0	11	2,7	21 213 168	1,8
Espoo	134	0,0	6	4,5	7 089 064	5,8
Vantaa	108	-5,3	0	0,0	5 478 671	4,3
Turku	130	3,2	3	2,3	5 358 330	0,2
Tampere	140	-0,7	9	6,4	5 905 967	-7,9
Oulu	128	0,0	0	0,0	6 025 505	1,4
Kuusikko	1 054	-0,3	29	2,8	51 070 705	1,2

Ikäryhmittäinen tarkastelu osoittaa, että noin joka neljäs vammaispalvelulain nojalla palveluasumista saava henkilö oli täyttänyt 65 vuotta vuonna 2015 (Taulukko 16). Kyseisen ikäryhmän prosenttiosuus on noussut kuutoskaupunkien tasolla lähes kymmenen prosenttiyksikköä viimeisten viiden vuoden aikana. (www.hri.fi)⁴

Taulukko 16. VpL:n mukaisen palveluasumisen asiakasmäärän jakautuminen ikäryhmittäin vuonna 2015

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Yhteensä
0–17-vuotiaat asiakkaat	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
18–64-vuotiaat asiakkaat	77,1	85,1	79,6	67,7	69,3	73,4	75,4
65 vuotta täyttäneet asiakkaat	22,5	14,9	20,4	32,3	30,7	26,6	24,6
Yht., %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Yht., N	414	134	108	130	140	128	1 054

2.5.3 Palveluasuminen kunnittain

Helsinki

Palveluasumispäätös oli tehty yksittäiseen asuntoon 226 asiakkaalle. Palveluasuminen asiakkaan kotiin (yksittäiseen asuntoon) on myönnetty yleensä henkilökohtaisen avun, kotihoidon ja omaishoidon tuen turvin tai näiden palvelujen yhdistelminä. Kotihoidon palvelut keskittyvät lähinnä asiakkaiden perushoittoon (esim. lääkkeiden antaminen/jako, peseytymisapu). Lisäksi he järjestävät tarvittaessa asiakkaille ateriapalvelua sekä pienituloisille asiakkaille siivousseteleitä.

Kun asiakkaan yökäisen avun tarve lisääntyy, palveluasuminen pyritään yleensä järjestämään palveluasumisyksiköissä, jossa henkilökuntaa on paikalla ympäri vuorokauden.

³ Tampereen lyhytaikaisten asiakkaiden määrään sisältyy asumiskokeiluasiakkaat. Espoon lyhytaikaisilla asiakkailla tarkoitetaan omassa palveluasumisessa järjestettävään asumisvalmennukseen osallistuneita asiakkaita. Turun lyhytaikaiset asiakkaat käyvät kuukausittain niin sanotulla intervallijaksolla palveluasumisyksikössä.

⁴ <http://www.hri.fi/fi/dataset/kuuden-suurimman-kaupungin-vammaispalvelujen-vertailu> (viitattu 30.3.2016).

Espoo

Espoon kaupunki järjesti vammaispalvelulain mukaista palveluasumista yhteensä 134 vaikeavammaisille henkilöille kahdessa oman toiminnan yksikössä ja ostopalveluna. Oman toiminnan yksiköissä vakinaisessa palveluasumisessa oli 33 asiakasta. Palveluasumista ostettiin 20 palveluntuottajalta. Yhdessä kaupungin omassa palveluasumisyksikössä on kolme asuntoa varattuna asumisvalmennukseen.

Kaupungin palveluasumisyksiköiden toiminta-ajatuksena on vaikeavammaisten asukkaiden yksilöllisen ja turvallisen asumisen tukeminen omassa vuokra-asunnossa. Asumispalveluja on saatavilla ympärivuorokautisesti. Asumista tukevat palvelut sisältävät henkilökunnan tuen, ohjauksen, hoidon ja avustamisen kaikkina vuorokauden aikoina. Asumisyksikön tarjoama palvelu on yksilöllistä ja kokonaisvaltaista asukkaan asumisen ja elämänhallinnan tukemista, ohjausta, hoitoa ja avustamista yksilöllisten tarpeiden mukaan. Palvelut järjestetään asukkaan kanssa tehdyn asumisen tukisuunnitelman mukaisesti (sis. asumispalvelujen ja hoitotyön suunnitelman). Asumisen tuen- ja avuntarvetta seurataan, arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti.

Tukea, ohjausta, hoitoa ja avustamista annetaan päivittäisissä toiminnoissa kuten, lääkehoidon toteuttamisessa, hygieniassa, kodinhoidossa, ravitsemuksessa, terveyden ylläpitämisessä sekä sosiaalisissa suhteissa ja vapaa-ajan vietossa. Lisäksi tarjotaan tukea ja ohjausta asioiden hoitamisessa kodin ulkopuolella, muun muassa apteekissa ja lääkärissä.

Vantaa

Vantaalla on 148 vaikeavammaista henkilöä joko palveluasumisessa omassa kodissaan tai asumispalvelussa.

31.12.2015 oli voimassa 38 palveluasumispäätöstä kotiin (37 vuonna 2014). Yksittäiseen asuntoon kotihoidon turvin palveluasumista saavia asiakkaita lukumäärästä on yhteensä kuusi (6). Vuoteen 2014 kotihoidon turvin palveluasumista oli järjestetty 15 asiakkaalle.

Yhdelle asiakkaalle palveluasuminen on toteutettu henkilökohtaisena budjetointina, jolloin asiakas on voinut järjestää kotona asumisessaan tarvittavan tuen haluamallaan tavalla aikaisemmin toimintamallin (kotihoito ja henkilökohtainen avustaja ostopalveluna) sijaan. Palveluasumisessa on käytetty myös aikaisempien palveluiden lisäksi tilapäistä, osa-aikaista perhehoitoa vastaamaan palvelun tarpeeseen.

Pitkäaikaisessa palveluasumisessa on ollut 108 vaikeavammaista henkilöä vuonna 2015, vähennys vuodesta 2014 kuusi (6 henkilöä). Siirtymisiä asumisyksiköstä omaan kotiin on tapahtunut tavoitteellisesti vaikeavammaisten asumisyksiköstä sekä oman toiminnan että ostopalveluyksikön toteuttaman valmennuksen avulla. Asuminen tapahtuu nyt henkilökohtaisen avun ja kotihoidon turvin, yksittäisessä tilanteessa asumisohjaajan tuella. Muutoksesta huolimatta pitkäaikaisen asumispalvelujen nettokustannukset haukkasivat entistä isomman osan kokonaisnettokustannuksista (24,7 prosenttia vuonna 2015, kun vastaava luku oli 23,4 prosenttia vuonna 2014). Kustannusten kasvuun vaikuttaa sekä asumisyksiköiden asiakkaana olevien vaativampi palvelutarve että kilpailutuksen vaikutus yksikköhintoihin.

Turku

Palveluasumisen järjestämistä yksittäiseen asuntoon pidetään ensisijaisena palvelumuotona, jos asiakas sitä haluaa ja se on mahdollista järjestää esim. henkilökohtaisen avun, päivätoiminnan ja/tai kotihoidon tai omaishoidon tuen avulla. Kotihoidon palvelut järjestetään pääosin kunnan omana toi-

mintana, joissakin tilanteissa kotihoito on ostanut palvelua yksityisiltä palveluntuottajilta. Yksittäiseen asuntoon on tehty palveluasumispäätöksiä noin 56 prosenttia siitä määrästä, joilla on päätös palvelutalopaikasta. Käytännössä vaikeavammaisia henkilöitä asuu yksittäisissä asunnoissa paljon enemmän, mutta kaikki asiakkaat eivät ole tarvinneet erillistä päätöstä palveluasumisesta.

Palvelutaloihin sijoittuu myös aikaisemmin pitkäaikaissairaanhoidossa hoidettuja asiakkaita, joiden avustamisen ja hoidon tarve on erittäin runsasta. Asiakasmäärä ja kustannukset ovat pysyneet lähes samalla tasolla edellisvuoteen verrattuna. Vammaispalveluilla on yksi oma palveluasumisen yksikkö, jossa asuu yhdeksän vaikeavammaista henkilöä. Muilta osin palveluasumista ostetaan kilpailutetuilta palveluntuottajilta. Palveluasumisen asiakkaista 65 vuotta täyttäneitä oli kolmannes.

Tampere

Vaikeavammaisten palveluasuminen asumisyksiköihin ja omaan kotiin kilpailutettiin puitejärjestelyllä vuoden 2014 aikana ja uudet sopimukset tulivat voimaan vuoden 2015 alusta lukien. Kilpailutuksessa käytettiin suositushintoja ja palvelujen hinnat alenivat. Vaikeavammaisten palveluasuminen toteutetaan Tampereella kokonaan ostopalveluna ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Palveluasumisen hinnoittelu asumisyksiköissä perustuu 1-5 palveluluokkaan, joiden kriteereinä on asiakkaan tarvitsema avustamisen tuntimäärä vuorokaudessa. Palveluasumisen laadukas toteuttaminen perustuu asiakkaan ja palveluntuottajan väliseen ja yhdessä laatimaan palvelusitoumukseen, joka päivitetään säännöllisesti.

Palveluasuminen omaan kotiin on joko ammatillista tai ei-ammattillista avustamista. Ammatillisessa avustamisessa edellytetään, että avustavalla henkilöstöllä on vähintään sosiaali- tai terveydenhuoltoalan perustutkinto. Palveluasuminen omaan kotiin on myönnetty noin 100 asiakkaalle.

Asumispalvelua voi edeltää asumiskokeilu, jonka aikana selvitetään asiakkaan toimintakyky liittyen päivittäiseen toimintaan sekä elämänhallintaan. Arvio tehdään moniammatillisesti ja kokeilujakson päätyttyä palveluntuottaja laatii yhteenvedon asiakkaan palvelutarpeista ja tekee ehdotuksen taroituksenmukaisesta asumispalvelusta.

Oulu

Vuonna 2015 kotiin annettavan palveluasumisen asiakasmäärä oli 138 ja edellisvuonna 135. Kasvua kertyi 2,2 prosenttia. Palvelut järjestettiin asiakkaan tarpeen mukaan mm. kotihoidon, henkilökohtaisen avun ja omaishoidontuen turvin. Palveluasumisen asumisyksikköjen asiakasmäärä oli 128. Yhteensä palveluasuisen piirissä oli 266 vaikeavammaista. Palveluasumisen ostoasumisyksiköiden kustannusten kasvu on saatu asiakkaiden yksilöllisen palvelutarpeenarvioinnin perusteella pysäytettyä. Yksittäisessä asunnossa asuvien palveluasumisasiakkaiden ostopalvelukustannukset ovat alentuneet voimakkaasti.

3 YHTEENVETO

Vuonna 2015 vammaispalvelujen kokonaisasiakasmäärä oli 34 863, joka on 1 033 asiakasta vähemmän kuin edellisvuonna. Vammaispalvelujen kokonaisnettokustannukset olivat 184,6 miljoonaa euroa vuonna 2015. Nousua edellisvuoteen oli vuoden 2015 rahan arvossa 1,2 prosenttia Kuutoskaupunkien tasolla.

Vuonna 2015 VpL:n mukaisten kuljetuspalveluiden käyttäjiä oli 24 443, mikä on 501 asiakasta vähemmän kuin edellisvuonna. Kuljetuspalvelujen kokonaisnettokustannukset olivat 54,2 miljoonaa euroa. ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen käyttäjämäärä supistui edellisvuodesta 9,8 prosenttia ja kustannukset supistuivat 16,8 prosenttia.

Henkilökohtaisen avun kustannukset muodostivat suurimman yksittäisen kustannuserän vammaispalvelujen palvelurakenteessa, mikä on seurausta asiakasmäärän jatkuvasta kasvusta. Henkilökohtaisen avun deflatoidut kustannukset kasvoivat 4,5 prosenttia edellisvuodesta ollen 69,2 miljoonaa euroa vuonna 2015. Asiakasmäärä kasvoi 9,3 prosenttia vuonna 2015 eli uusia asiakkaita tuli 500 henkilöä kuutoskaupunkien tasolla. Henkilökohtaisen avun kokonaisasiakasmäärä oli 5 878 vuonna 2015 kuutoskaupungeissa.

Palveluasumisen asiakasmäärä pysyi edellisen vuoden tasolla kuutoskaupungeissa. Vuoden 2015 rahan arvoon korotetut kustannukset kuitenkin kasvoivat 1,2 prosenttia eli 0,6 miljoonaa euroa vuonna 2015. Palveluasumiseen kului 51,1 miljoonaa euroa vuonna 2015.

Väestön ikääntyminen näkyy myös vammaispalveluissa. 65 vuotta täyttäneiden suhteellinen osuus palveluasumisen asiakkaista on kasvanut 7,4 prosenttiyksikköä vuosien 2011–2015 välillä. Henkilökohtaisessa avussa 65 vuotta täyttäneiden suhteellinen osuus on kasvanut vastaavalla aikavälillä 4,8 prosenttiyksikköä ja 15,8 prosenttiyksikköä vuodesta 2008. VpL-kuljetuspalvelupäätökset ja ShL-kuljetuspalvelupäätökset eivät näytä lisääntyneen 65 vuotta täyttäneiden osalta.

Helsingissä oli 12 302 myönteisen päätöksen saanutta vammaispalvelujen asiakasta vuonna 2015. Asiakasmäärä supistui edellisvuodesta 473 henkilöllä (-3,7 %) ja kasvoi 285 henkilöllä (2,4 %) vuodesta 2011. Deflatoidut nettokustannukset supistuivat edellisvuodesta 0,8 prosenttia ollen 76,6 miljoonaa euroa vuonna 2015. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet 26,3 prosenttia vuodesta 2011.

Espoossa oli 4 515 myönteisen päätöksen saanutta vammaispalvelujen asiakasta vuonna 2015. Asiakasmäärä on kasvanut edellisvuodesta 150 henkilöllä (3,4 %) ja 519 henkilöllä (13,0 %) vuodesta 2011. Deflatoidut nettokustannukset nousivat edellisvuodesta 6,5 prosenttia ollen 28,6 miljoonaa euroa vuonna 2015. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet kuutoskaupungeista eniten eli 31,0 prosenttia vuodesta 2011.

Vantaalla oli 4 904 myönteisen päätöksen saanutta vammaispalvelujen asiakasta vuonna 2015. Asiakasmäärä supistui 102 henkilöllä (-2,0 %) ja kasvoi 159 henkilöllä (3,4 %) vuodesta 2011. Deflatoidut nettokustannukset laskivat edellisvuodesta 1,3 prosenttia ollen 22,2 miljoonaa euroa vuonna 2015. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet kuutoskaupungeista vähiten eli 13,0 prosenttia vuodesta 2011.

Turussa oli 3 676 myönteisen päätöksen saanutta vammaispalvelujen asiakasta vuonna 2015. Asiakasmäärä on vähentynyt edellisvuodesta 122 henkilöllä (-3,2 %) ja 886 henkilöllä (-19,4 %) vuodesta 2011. Deflatoidut nettokustannukset nousivat edellisvuodesta 7,3 prosenttia ollen 13,3 miljoonaa euroa vuonna 2015. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet 13,3 prosenttia vuodesta 2011.

Tampereella oli 6 017 myönteisen päätöksen saanutta vammaispalvelujen asiakasta vuonna 2015. Asiakasmäärä supistui 203 henkilöllä (-3,3 %) ja 961 henkilöllä (-13,8 %) vuodesta 2011. Deflatoidut nettokustannukset nousivat edellisvuodesta 2,4 prosenttia ollen 22,1 miljoonaa euroa vuonna 2015. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet 20,0 prosenttia vuodesta 2011.

Oulussa oli 3 449 myönteisen päätöksen saanutta vammaispalvelujen asiakasta vuonna 2015. Asiakasmäärä supistui 283 asiakkaalla (-7,6 %) edellisvuodesta. Deflatoidut nettokustannukset laskivat edellisvuodesta 1,0 prosenttia ollen 20,5 miljoonaa euroa vuonna 2015. Nettokustannusten lasku johtuu henkilökohtaisen avun ja palveluasumisen kustannusten alenemisesta.

4 LÄHTEET

Ahola, Sanna & Konttinen, Juha-Pekka (2009): Uudistuva vammaispalvelulaki. Helsinki: Assistentti.info.

Suomen asetuskokoelma 1977, No. 519. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta.

Suomen asetuskokoelma 1982, No. 710. Sosiaalihuoltolaki.

Suomen asetuskokoelma 1987, No. 380. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista.

Suomen asetuskokoelma 1987, No. 759. Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista.

Suomen asetuskokoelma 2008, No. 981. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain muuttamisesta.

Suomen asetuskokoelma 2010, No. 133. Laki vammaisten henkilöiden tulkkaukspalvelusta.

Suomen asetuskokoelma 2014, No. 1301. Sosiaalihuoltolaki.

Sähköiset lähteet

www.hri.fi. Kuuden suurimman kaupungin vammaispalvelujen vertailu. Aineiston ylläpitäjä on Helsingin kaupungin tietokeskus ja alkuperäinen tekijä Kuuden suurimman kaupungin sosiaali- ja terveysviraston/jen edustajat. Aineisto on ladattu Helsinki Region Infoshare -palvelusta 30.3.2016 lisenssillä Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen (CC BY 4.0).

Suomen virallinen tilasto (SVT 2016a): Julkisten menojen hintaindeksi [verkkajulkaisu].

ISSN = 1798-4505. Helsinki: Tilastokeskus. <http://tilastokeskus.fi/til/jmhi/>

Suomen virallinen tilasto (SVT 2016b): Väestörakenne [verkkajulkaisu].

ISSN=1797-5379. Helsinki: Tilastokeskus. <http://tilastokeskus.fi/til/vaerak/index.html>

LIITTEET

Liite 1: Vammaishuollon tiedonkeruun määritelmät 2015

Vammaispalvelujen asiakkaat

Vammaispalvelulain (VpL) mukaisiksi asiakkaiksi lasketaan henkilöt, joilla on ollut vuonna 2015 voimassa oleva myönteinen tai kielteinen päätös vammaispalvelulain mukaisesta palvelusta tai taloudellisesta tukitoimesta. Vuonna 2015 voimassa olevan myönteisen päätöksen omaavat asiakkaat ilmoitetaan erikseen. Laskennallisissa suhteutuksissa käytetään asiakkaita, joilla on myönteinen päätös vammaispalvelulain mukaisesta palvelusta tai taloudellisesta tukitoimesta. Yksittäiset asiakkaat ovat mukana kokonaisasiakasmäärissä vain kertaalleen.

1. Asiakasmäärät ilmoitetaan seuraavissa luokissa:

- 1.1. Vammaispalvelulain mukaiset asiakkaat eli asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös VpL-palveluista vuonna 2015 sekä lisäksi asiakkaat, joille vuonna 2015 on annettu kielteinen päätös
- 1.2. Vammaispalvelulain mukaiset asiakkaat, joilla on ollut voimassa oleva myönteinen päätös VpL-palveluista tai taloudellisesta tuesta vuonna 2015

Myönteisen päätökset omaavat asiakkaat ilmoitetaan lisäksi seuraavissa ikäryhmissä:

- 1.2.1. 0–17-vuotiaat
- 1.2.2. 18–64-vuotiaat
- 1.2.3. 65 vuotta täyttäneet
 - 1.2.3.1. 65–74-vuotiaat
 - 1.2.3.2. 75–84-vuotiaat
 - 1.2.3.3. 85 vuotta täyttäneet

2. Vammaispalvelujen ja taloudellisen tuen kokonaiskustannukset

Kokonaiskustannuksiin otetaan mukaan vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisen tuen kustannukset. Kustannuksiin ei lasketa mukaan vammaispalvelujen sosiaalityön kustannuksia eikä vyörytyskustannuksia. Kuusikon kuntien vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisen tuen kustannusten vertailussa käytetään nettokustannuksia, koska kunnilla on erilaisia käytäntöjä asiakasmaksujen perinnässä.

Kustannustiedot kerätään seuraavasti:

- 2.1. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen sekä taloudellisen tuen kokonaisbruttokustannukset
- 2.2. Palveluista perityt asiakasmaksut, saadaan vammaispalvelulain mukaisista kuljetuspalveluista

Nettokustannukset muodostuvat laskennallisesti kerätyistä kustannustiedoista:

- 2.3. Palvelujen ja taloudellisen tuen nettokustannukset, kokonaisbruttokustannusten ja asiakasmaksutulojen erotus

3. Kuljetuspalvelut

3.1. Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut (subjektiivinen oikeus)

- 3.1.1. Asiakkaat, joilla on ollut vuonna 2015 voimassa oleva myönteinen päätös VpL-kuljetuspalveluista
 - 3.1.1.1. 65 vuotta täyttäneet asiakkaat
- 3.1.2. Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet (Palvelupäätöstä hakeneella henkilöllä ei ole ollut voimassaolevaa myönteistä kuljetuspalvelupäätöstä kuluvan vuoden aikana)
- 3.1.3. VpL-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat
 - 3.1.3.1. 0–17-vuotiaat
 - 3.1.3.2. 18–64-vuotiaat
 - 3.1.3.3. 65 vuotta täyttäneet
 - 3.1.3.3.1. 65–74-vuotiaat
 - 3.1.3.3.2. 75–84-vuotiaat
 - 3.1.3.3.3. 85 vuotta täyttäneet

Laskennallisissa suhteutuksissa käytetään kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrää.

- 3.1.4. Yhdensuuntaiset VpL-matkat, (eivät sisällä julkisen liikenteen matkakorteilla tehtyjä matkoja)
 - 3.1.4.1. 0–17-vuotiaiden matkat
 - 3.1.4.2. 18–64-vuotiaiden matkat
 - 3.1.4.3. 65 vuotta täyttäneiden matkat
 - 3.1.4.3.1. 65–74-vuotiaiden matkat
 - 3.1.4.3.2. 75–84-vuotiaiden matkat
 - 3.1.4.3.3. 85 vuotta täyttäneiden matkat
- 3.1.5. VpL-kuljetuspalveluja työ- ja opiskelumatkoihin käyttäneet asiakkaat
 - 3.1.5.1. Työmatkoja käyttäneet asiakkaat
 - 3.1.5.2. Opiskelumatkoja käyttäneet asiakkaat
- 3.1.6. Työ- ja opiskelumatkojen määrä yhteensä

Julkisen liikenteen matkakortit VpL-asiakkaille

- 3.1.7. Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien määrä
- 3.1.8. Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyillä matkakorteilla tehtyjen matkojen määrä
- 3.1.9. Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien nettokustannukset (sisältyvät myös kohtaan 3.1.10)
- 3.1.10. Vaikeavammaisten kuljetuspalvelujen kokonaisbruttokustannukset (sisältävät julkisen liikenteen matkakorttien nettokustannukset)
- 3.1.11. Kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut
- 3.1.12. Kuljetuspalvelujen nettokustannukset

3.2. Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut

Sosiaalihuoltolain (ShL) mukaisten liikkumista tukevien palvelujen asiakkaat ja kustannukset eivät sisälly vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaisiin ja kustannuksiin. Tiedot kootaan, koska sosiaalihuoltolain mukaiset liikkumista tukevat palvelut vaikuttavat vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen tarpeeseen ja käyttöön.

- 3.2.1. Asiakkaat, joilla on vuoden 2015 aikana voimassa oleva päätös ShL-kuljetuspalveluista
- 3.2.2. Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet (Palvelupäätöstä hakeneella henkilöllä ei ole ollut voimassaolevaa myönteistä kuljetuspalvelupäätöstä kuluvan vuoden aikana)
- 3.2.3. ShL-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat

- 3.2.3.1. Alle 65-vuotiaat
- 3.2.3.2. 65 vuotta täyttäneet
 - 3.2.3.2.1. 65–74-vuotiaat
 - 3.2.3.2.2. 75–84-vuotiaat
 - 3.2.3.2.3. 85 vuotta täyttäneet
- 3.2.4. Yhdensuuntaiset ShL-matkat, eivät sisällä matkakorteilla tehtyjä matkoja
 - 3.2.4.1. Alle 65-vuotiaiden matkat
 - 3.2.4.2. 65 vuotta täyttäneiden matkat
 - 3.2.4.2.1. 65–74-vuotiaiden matkat
 - 3.2.4.2.2. 75–84-vuotiaiden matkat
 - 3.2.4.2.3. 85 vuotta täyttäneiden matkat

Julkisen liikenteen matkakortit ShL-asiakkaille

- 3.2.5. Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien määrä
- 3.2.6. Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyillä matkakorteilla tehtyjen matkojen määrä
- 3.2.7. Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien nettokustannukset (sisältyvät myös kohtaan 3.2.8)
- 3.2.8. Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen kokonaisbruttokustannukset (sisältävät julkisen liikenteen matkakorttien nettokustannukset)
- 3.2.9. Kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut
- 3.2.10. Kuljetuspalvelujen nettokustannukset

3.3. Kuljetuspalvelukeskusten toiminta ja kustannukset

Kuljetuspalvelukeskusten toiminta- ja kustannustiedot esitetään erikseen sen lisäksi, että niiden kustannukset sisältyvät vammaispalvelulain ja/tai sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen kustannuksiin. Kuljetuspalvelukeskus on Helsingissä, Tampereella ja Oulussa. Toiminnasta kootaan seuraavat tiedot:

- 3.3.1. Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehtyjen yhdensuuntaisten matkojen määrä
 - 3.3.1.1. Joista VpL:n mukaisia matkoja
 - 3.3.1.2. Joista ShL:n mukaisia matkoja
- 3.3.2. Yhdistettyjen yhdensuuntaisten matkojen määrä
 - 3.3.2.1. Joista VpL:n mukaisia matkoja
 - 3.3.2.2. Joista ShL:n mukaisia matkoja
- 3.3.3. Kuljetuspalvelukeskusten matkojen välityksen ja yhdistelyn nettokustannukset
- 3.3.4. VpL-asiakkaat, joilla on päätös vakiotaksin käytöstä ja/tai jotka irrotettu keskitetystä tilausjärjestelmästä
- 3.3.5. Asiakkaat, joilla on päätös oikeudesta matkustaa yksin
- 3.3.6. Kuljetuspalvelukeskuksen palveluista vapautuksen eli irrotuksen saaneet yhteensä

4. Asunnon muutostyöt (subjektiivinen oikeus)

- 4.1. Asunnon muutostöiden asiakkaat eli henkilöt, joille on vammaispalvelulain mukaisesti myönnetty asunnon muutostöitä vuonna 2015 tai joille aikaisemmin myönnettyihin asunnon muutostöihin on kohdistunut huoltokustannuksia vuonna 2015
 - 4.1.1. 0–17-vuotiaat
 - 4.1.2. 18–64-vuotiaat
 - 4.1.3. 65 vuotta täyttäneet
- 4.2. Asunnon muutostöiden nettokustannukset, sisältävät sekä uusien päätösten kustannukset että aiempiin päätöksiin liittyvät huoltotyöt

Jos asunnon muutostöiden asiakkaisiin ja kustannuksiin sisältyy asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaita ja kustannuksia, ne ilmoitetaan erikseen.

5. Asunnon välineet ja laitteet (subjektiivinen oikeus)

- 5.1. Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaat sisältävät henkilöt, joille on vammaispalvelulain mukaisesti myönnetty asuntoon liittyviä välineitä tai laitteita vuonna 2015 tai joille aikaisemmin myönnettyihin välineisiin tai laitteisiin on kohdistunut huoltokustannuksia vuonna 2015
- 5.2. Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset, sisältävät sekä uusien päätösten kustannukset että aiempiin päätöksiin liittyvät huoltotyöt

6. Vaikeavammaisten palveluasuminen (subjektiivinen oikeus)

- 6.1. Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat asumisyksiköissä. Luku sisältää kaupungin omassa, ostopalveluna tai palvelusetelillä hankitussa palveluasunnossa vuoden 2015 aikana olleet asiakkaat.

Asumisyksikköjen asiakkaat ilmoitetaan lisäksi ikäryhmittäin:

- 6.1.1. 0–17-vuotiaat
- 6.1.2. 18–64-vuotiaat
- 6.1.3. 65 vuotta täyttäneet

- 6.2. Asumisyksikköjen pitkäaikaiset asiakkaat, palveluasuminen kestää yli kolme kuukautta
- 6.3. Asumisyksikköjen lyhytaikaiset asiakkaat, palveluasuminen kestää alle kolme kuukautta (Lukuun sisältyy arviointijakson / asumisvalmennuksen asiakkaat, intervalliasiakkaat ja kodin ulkopuolelle tilapäisesti sijoitetut asiakkaat. Lukuun eivät sisälly ShL:n mukaiset asiakkaat. Lyhytaikaiset asiakkaat sisältyvät kokonaisasiakasmäärään, kohta 6.1.)
- 6.4. Vaikeavammaisten palveluasumisen asumisyksikköjen nettokustannukset. Luku sisältää kustannukset kaupungin omasta, ostopalveluna ja palvelusetelillä hankitusta palveluasumisesta asumispalveluyksiköissä.
- 6.5. Palveluasumisen päätökset yksittäiseen asuntoon. Luku sisältää asiakkaat, joilla oli vammaispalvelulain mukainen palveluasumisen päätös yksittäiseen asuntoon, joko henkilökohtaisen avustajan tai kotipalvelun avulla
- 6.6. Ostopalveluna yksittäiseen asuntoon hankittavan palveluasumisen nettokustannukset, ostettu kotihoito, ei sisällä omaishoidon tukea tai muita palvelumuotoja (Kustannuksiin eivät sisälly yksittäiseen asuntoon annetun palveluasumisen kustannukset)
- 6.7. Kotihoidon palveluja saavat asiakkaat yhteensä (palveluasumisen päätös)

7. Vammaispalvelulain mukainen vaikeavammaisten päivätoiminta (subjektiivinen oikeus)

- 7.1. Päivätoiminnan asiakkaat eli päivätoimintaan osallistuneiden asiakkaiden määrä
- 7.2. Päivätoiminnan nettokustannukset (osalla kunnista sisältyy ryhmäkuljetuskustannuksia)

8. Henkilökohtainen apu (subjektiivinen oikeus)

8.1. Henkilökohtaisen avun asiakkaat eli henkilöt, joilla on ollut vuonna 2015 voimassa oleva päätös henkilökohtaisesta avusta

8.1.1. 0–17-vuotiaat

8.1.2. 18–64-vuotiaat

8.1.3. 65 vuotta täyttäneet

8.1.3.1. 65–74-vuotiaat

8.1.3.2. 75–84-vuotiaat

8.1.3.3. 85 vuotta täyttäneet

Eri järjestämistapoja sisältävät päätökset henkilökohtaisesta avusta yhteensä (asiakas voi käyttää vuoden aikana useampaa järjestämistapaa)

8.1.4. Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana työnantajamalli

8.1.5. Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana palveluseteli

8.1.6. Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana ostopalvelu

8.1.7. Kunnan omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)

8.1.8. Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapojen asiakkuudet yhteensä, voi sisältää saman asiakkaan useampaan kertaan

Päätös henkilökohtaisesta avusta (h / viikko) (Päätösten lukumäärä eri tunti- luokissa. Asiakkaalla voi olla päätöksiä eri tunti- luokissa.)

8.1.9. Korkeintaan 20 h / viikko

8.1.10. 21–30 h / viikko

8.1.11. 31–40 h / viikko

8.1.12. Yli 40 h / viikko

8.2. Henkilökohtaisen avun asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös palveluasumisesta yksittäiseen asuntoon sisältäen henkilökohtaisen avun tuen

8.3. Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet (Palvelupäätöstä hakeneella henkilöllä ei ole ollut voimassaolevaa myönteistä päätöstä henkilökohtaisesta avusta kuluvan vuoden aikana)

8.4. Henkilökohtaisen avun nettokustannukset

9. Vuoden aikana tehdyt VpL-palvelusuunnitelmat

Mukaan lasketaan kaikki vuoden 2015 aikana laaditut vammaispalvelulain mukaiset palvelusuunnitelmat. Luku kattaa myös ne vammaispalvelulain mukaiset suunnitelmat, jotka sisältävät kehitysvammahuollon palveluja. Luku sisältää vuoden aikana tehdyt tai tarkistettut palvelusuunnitelmat.

10. Muut VpL:n mukaiset palvelut

10.1. Lyhytaikaisen avustajapalvelun ja näkövammaisten opaspalvelun asiakkaat

10.2. Lyhytaikaisen avustajapalvelun ja näkövammaisten opaspalvelun kustannukset

10.3. Muut vammaispalvelulain mukaiset kustannukset koostuvat niistä vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tuen nettokustannuksista, jotka eivät sisälly kohtiin 3.1.12, 4.2, 5.2, 6.4, 6.6, 7.2 ja 8.4. Tällaisia määrärahasidonnaisia kustannuksia ovat muun muassa sopeutumisvalmennuksen, liikkumisvälineiden (esimerkiksi autojen), kodinkoneiden ja laitteiden sekä erityisravinnon ja -vaatteiden kustannukset.

10.4. Kunnan kuvaus siitä, mistä palveluista kohdan 10.3 kustannukset muodostuvat.

11. Kotikuntalain sekä sosiaalihuoltolain muutosten seurauksena koituneet kustannukset vuoden aikana

11.1. Kotikuntalain ja ShL:n muutoksiin perustuvat tulot VpL-asiakkaista

11.2. Kotikuntalain ja ShL:n muutoksiin perustuvat menot VpL-asiakkaista

Edellä määriteltyjen tiedonkeruun alakohtien lisäksi liitteen 2 taulukossa 1 on väestötietoja (SVT 2016b)⁵ sekä useita erilaisia suhteutuksia ja muita laskennallisesti muodostuvia tietorivejä. Näitä rivejä ei kuitenkaan ole numeroitu tai määritelty erikseen, koska väestötietoja lukuun ottamatta uudet rivit muodostuvat tässä käsiteltyjen tietojen pohjalta ja liittyvät edellä olevaan alakohtaan. Väestötietojen rajausta puolestaan ilmenee suoraan liitteen 2 taulukosta 1.

Koontitietopohjan lisäksi raportin liitteissä on esitetty valikoiduista tiedoista aikasarjoja. Aikaisempien vuosien kustannukset esitetään liitteessä 4 vuoden 2015 arvoon muunnettuna. Kustannusten muutoksia esittelevissä pitkittäistaulukoissa ja kuvioissa käytetään aina deflatoituja kustannuksia. Kustannusten muuntamisessa viimeisen vertailuvuoden arvoon käytetään Tilastokeskuksen (SVT 2016a)⁶ tuottamaa julkisten menojen hintaindeksiä sosiaalitoimelle, 2000=100. Deflatoinneissa käytetyt kertoimet löytyvät taulukosta 17.

Taulukko 17. Tilastokeskuksen (SVT 2016a) julkisten menojen hintaindeksi sosiaalitoimelle, kuntatalous

Julkisten menojen hintaindeksi sosiaalitoimelle, pisteluvut ja kertoimet

Vuosi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Pisteluku	100,0	103,3	105,6	109,0	112,9	116,9	120,4	124,3	130,4	133,6	137,4	141,9	146,2	148,8	149,6	150,4
Kerroin	1,5040	1,4560	1,4242	1,3798	1,3322	1,2866	1,2492	1,2100	1,1534	1,1257	1,0946	1,0599	1,0287	1,0108	1,0053	1,0000

* = Ennakollinen tieto 22.3.2016

⁵ <http://tilastokeskus.fi> Tiedot haettu 1.4.2016

⁶ <http://tilastokeskus.fi> Tiedot haettu 22.3.2016

Liite 2. Vammaispalvelulain mukaiset asiakkaat, suoritteet ja kustannukset 2015

UUDEEN 2015 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
VÄESTÖTIEDOT								
Koko väestö 31.12.	628 208	269 802	214 605	185 908	225 118	198 525	1 722 166	Kunnan antamat tiedot
0–17 vuotiaat	103 530	61 857	45 804	28 663	36 465	44 876	321 195	Puuttuvan tiedon merkitseminen
18–64-vuotiaat	420 614	170 465	137 040	119 884	147 293	125 046	1 120 342	- = kunnalla ei käytössä kyseistä palvelua
65 vuotta täyttäneet	104 064	37 480	31 761	37 361	41 360	28 603	280 629	.. = tietoa ei ole saatu tai sitä ei voi eritellä
65–74-vuotiaat	60 865	23 673	20 209	20 735	23 234	16 875	165 591	. = muu syy puuttumiselle
75–84-vuotiaat	30 250	10 243	9 057	11 293	12 722	8 596	82 161	0 = ei asiakkaita / kustannuksia
85 vuotta täyttäneet	12 949	3 564	2 495	5 333	5 404	3 132	32 877	tai luvut pyöristyvät nolnaan
Koko väestö ikäryhmittäin yhteensä 31.12., %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0–17 vuotiaat	16,5	22,9	21,3	15,4	16,2	22,6	18,7	
18–64-vuotiaat	67,0	63,2	63,9	64,5	65,4	63,0	65,1	
65 vuotta täyttäneet	16,6	13,9	14,8	20,1	18,4	14,4	16,3	
65–74-vuotiaat	9,7	8,8	9,4	11,2	10,3	8,5	9,6	
75–84-vuotiaat	4,8	3,8	4,2	6,1	5,7	4,3	4,8	
85 vuotta täyttäneet	2,1	1,3	1,2	2,9	2,4	1,6	1,9	
1 VAMMAISPALVELUJEN ASIAKKAAT VUODEN AIKANA								
1.1 Vpl-asiakkaat yhteensä (ks. määritelmät)	13 040	4 721	5 055	3 742	6 603	3 830	36 991	
1.2 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen Vpl:n mukainen päätös, yhteensä	12 302	4 515	4 904	3 676	6 017	3 449	34 863	
1.2.1 0–17-vuotiaat	489	512	218	254	332	145	1 950	
1.2.2 18–64-vuotiaat	3 824	1 627	1 643	1 144	1 781	1 277	11 296	
1.2.3 65 vuotta täyttäneet	7 989	2 376	3 043	2 278	3 904	2 027	21 617	
1.2.3.1 65–74-vuotiaat	2 244	724	0	621	973	0	4 562	
1.2.3.2 75–84-vuotiaat	2 719	811	0	712	1 273	0	5 515	
1.2.3.3 85 vuotta täyttäneet	3 026	841	0	945	1 658	0	6 470	
Asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0–17-vuotiaat	4,0	11,3	4,4	6,9	5,5	4,2	5,6	
18–64-vuotiaat	31,1	36,0	33,5	31,1	29,6	37,0	32,4	
65 vuotta täyttäneet	64,9	52,6	62,1	62,0	64,9	58,8	62,0	
65–74-vuotiaat	18,2	16,0	0,0	16,9	16,2	0,0	13,1	
75–84-vuotiaat	22,1	18,0	0,0	19,4	21,2	0,0	15,8	
85 vuotta täyttäneet	24,6	18,6	0,0	25,7	27,6	0,0	18,6	
Asiakkaiden osuus väestöstä ikäryhmittäin yhteensä, %	1,96	1,67	2,29	1,98	2,67	1,74	2,02	
0–17-vuotiaat	0,47	0,83	0,48	0,89	0,91	0,32	0,61	
18–64-vuotiaat	0,91	0,95	1,20	0,95	1,21	1,02	1,01	
65 vuotta täyttäneet	7,68	6,34	9,58	6,10	9,44	7,09	7,70	
65–74-vuotiaat	3,69	3,06	0,00	2,99	4,19	0,00	2,75	
75–84-vuotiaat	8,99	7,92	0,00	6,30	10,01	0,00	6,71	
85 vuotta täyttäneet	23,37	23,60	0,00	17,72	30,68	0,00	19,68	

UUDEEN 2015 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
2 VAMMAISPALVELUJEN KOKONAISKUSTANNUKSET VUODEN AIKANA								
2.1 VpL-palvelujen ja taloudellisten tukitoimien bruttokustannukset yhteensä, €	77 134 184	28 664 373	22 222 507	14 605 085	22 797 032	20 541 578	185 964 759	
2.2 VpL-palveluista perityt asiakasmaksut yhteensä, €	532 186	86 199	46 176	24 385	713 703	12 060	1 414 709	
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	0,7	0,3	0,2	0,2	3,1	0,1	0,8	
2.3 VpL-palvelujen ja taloudellisten tukitoimien nettokustannukset yhteensä, €	76 601 998	28 578 174	22 176 331	14 580 700	22 083 329	20 529 518	184 550 050	
Nettokustannukset € / VpL-asiakkaat	6 226,8	6 329,6	4 522,1	3 966,5	3 670,2	5 952,3	5 293,6	
Nettokustannukset € / väestö	121,9	105,9	103,3	78,4	98,1	103,4	107,2	
Subjektiiivisten VpL-palvelujen nettokustannukset (kuljetuspalvelut, asunnon muutostyöt, asunnon välineet ja laitteet, palveluasuminen, päivätoiminta sekä henkilökohtainen apu), €	75 547 398	27 633 148	21 775 544	14 464 639	21 922 816	20 443 662	181 787 207	
Subjektiiivisten palvelujen osuus VpL-nettokustannuksista, %	98,6	96,7	98,2	99,2	99,3	99,6	98,5	
Määrärahasidonnaisten palvelujen nettokustannukset, €	1 054 600	945 026	400 787	116 061	160 514	85 856	2 762 844	
Määrärahasidonnaisten palvelujen osuus VpL-nettokustannuksista, %	1,4	3,3	1,8	0,8	0,7	0,4	1,5	
3 KULJETUSPALVELUT								
3.1 VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET KULJETUSPALVELUT								
<i>VpL-asiakkaat</i>								
3.1.1 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös VpL:n mukaisista kuljetuspalveluista, yhteensä	11 346	3 671	4 937	3 431	5 106	3 043	31 534	
3.1.1.1 65 vuotta täyttäneet asiakkaat	7 741	2 185	3 044	2 219	3 460	1 921	20 570	
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	92,2	81,3	100,7	93,3	84,9	88,2	90,5	
3.1.2 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet	840	186	363	58	373	308	2 128	
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden osuus asiakkaista, joilla päätös kuljetuspalveluista, %	6,9	4,8	6,8	1,7	6,8	9,2	6,3	
3.1.3 Kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat yhteensä	8 513	3 177	3 532	2 637	3 541	3 043	24 443	
3.1.3.1 0–17-vuotiaat	259	142	63	98	69	61	692	
3.1.3.2 18–64-vuotiaat	2 780	1 184	1 196	897	1 205	1 061	8 323	
3.1.3.3 65 vuotta täyttäneet	5 474	1 851	2 273	1 642	2 267	1 921	15 428	
3.1.3.3.1 65–74-vuotiaat	1 621	556	746	491	617	499	4 530	
3.1.3.3.2 75–84-vuotiaat	1 887	660	888	546	738	680	5 399	
3.1.3.3.3 85 vuotta täyttäneet	1 966	635	639	605	912	742	5 499	
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus myönteisen kuljetuspalvelupäätöksen omaavista asiakkaista, %	75,0	86,5	71,5	76,9	69,3	100,0	77,5	
65 vuotta täyttäneiden kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus vastaavanikäisistä myönteisen kuljetuspalvelupäätöksen omaavista, %	70,7	84,7	74,7	74,0	65,5	100,0	75,0	
Kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	69,2	70,4	72,0	71,7	58,8	88,2	70,1	
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0–17-vuotiaat	3,0	4,5	1,8	3,7	1,9	2,0	2,8	
18–64-vuotiaat	32,7	37,3	33,9	34,0	34,0	34,9	34,1	
65 vuotta täyttäneet	64,3	58,3	64,4	62,3	64,0	63,1	63,1	
65–74-vuotiaat	19,0	17,5	21,1	18,6	17,4	16,4	18,5	
75–84-vuotiaat	22,2	20,8	25,1	20,7	20,8	22,3	22,1	
85 vuotta täyttäneet	23,1	20,0	18,1	22,9	25,8	24,4	22,5	

UUODEN 2015 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
3 KULJETUSPALVELUT								
3.1 VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET KULJETUSPALVELUT								
VpL-asiakkaat								
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus väestöstä ikäryhmittäin yhteensä, %	1,36	1,18	1,65	1,42	1,57	1,53	1,42	
0–17-vuotiaat	0,25	0,23	0,14	0,34	0,19	0,14	0,22	
18–64-vuotiaat	0,66	0,69	0,87	0,75	0,82	0,85	0,74	
65 vuotta täyttäneet	5,26	4,94	7,16	4,39	5,48	6,72	5,50	
65–74-vuotiaat	2,66	2,35	3,69	2,37	2,66	2,96	2,74	
75–84-vuotiaat	6,24	6,44	9,80	4,83	5,80	7,91	6,57	
85 vuotta täyttäneet	15,18	17,82	25,61	11,34	16,88	23,69	16,73	
VpL-matkat								
3.1.4 Yhdensuuntaisten matkojen määrä yhteensä	574 498	324 143	323 358	225 629	274 501	166 562	1 888 691	
3.1.4.1 0–17-vuotiaiden matkat	..	11 296	4 660	5 644	3 858	3 331	28 789	
3.1.4.2 18–64-vuotiaiden matkat	..	172 910	144 680	99 937	137 403	58 297	613 227	
3.1.4.3 65 vuotta täyttäneiden matkat	0	139 937	174 018	120 048	131 508	104 934	670 445	
3.1.4.3.1 65–74-vuotiaiden matkat	..	48 455	65 375	43 868	47 944	16 789	222 431	
3.1.4.3.2 75–84-vuotiaiden matkat	..	49 071	71 096	41 088	44 822	27 283	233 360	
3.1.4.3.3 85 vuotta täyttäneiden matkat	..	42 411	37 547	35 092	38 742	60 862	214 654	
Eri ikäryhmien tekemien matkojen osuudet yhteensä, %	0,0	100,0	100,0	100,0	99,4	100,0	99,9	
0–17-vuotiaat	0,0	3,5	1,4	2,5	1,4	2,0	2,2	
18–64-vuotiaat	0,0	53,3	44,7	44,3	50,1	35,0	46,7	
65 vuotta täyttäneet	0,0	43,2	53,8	53,2	47,9	63,0	51,0	
65–74-vuotiaat	0,0	14,9	20,2	19,4	17,5	10,1	16,9	
75–84-vuotiaat	0,0	15,1	22,0	18,2	16,3	16,4	17,8	
85 vuotta täyttäneet	0,0	13,1	11,6	15,6	14,1	36,5	16,3	
Matkat / asiakas / kk (matkoja käyttäneet asiakkaat)	5,6	8,5	7,6	7,1	6,5	4,6	6,4	
0–17-vuotiaat	0,0	6,6	6,2	4,8	4,7	4,6	3,5	
18–64-vuotiaat	0,0	12,2	10,1	9,3	9,5	4,6	6,1	
65 vuotta täyttäneet	0,0	6,3	6,4	6,1	4,8	4,6	3,6	
65–74-vuotiaat	0,0	7,3	7,3	7,4	6,5	2,8	4,1	
75–84-vuotiaat	0,0	6,2	6,7	6,3	5,1	3,3	3,6	
85 vuotta täyttäneet	0,0	5,6	4,9	4,8	3,5	6,8	3,3	
VpL-matkat työhön ja opintoihin								
(Tietolähde)	Päätös määrä				Kuljetusten-ohjauskeskus	Päätös määrä		
3.1.5 Kuljetuspalveluja käyttäneistä työ- ja opiskelumatkoja käyttäneet asiakkaat	530	279	141	87	203	141	1 381	
3.1.5.1 Työmatkoja käyttäneet asiakkaat	311	64	118	91	584	
3.1.5.2 Opiskelumatkoja käyttäneet asiakkaat	235	23	85	50	393	
Työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden osuus kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista, %	6,2	8,8	4,0	3,3	5,7	4,6	5,6	
3.1.6 Työ- ja opiskelumatkojen määrä yhteensä	68 921	53 965	29 556	12 076	35 191	38 748	238 457	
Työ- ja opiskelumatkojen osuus yhdensuuntaisista matkoista, %	12,0	16,6	9,1	5,4	12,8	23,3	12,6	

UUDEEN 2015 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
3 KULJETUSPALVELUT								
3.1 VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET KULJETUSPALVELUT								
<i>VpL-matkakortit</i>								
3.1.7 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien määrä	-	-	-	-	149	0	149	
3.1.8 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyillä matkakorteilla tehtyjen matkojen määrä	-	-	-	-	..	0	0	
3.1.9 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien nettokustannukset, €	-	-	-	-	46 930	0	46 930	
Kustannukset € / matkakortti	0,0	0,0	0,0	0,0	315,0	0,0	31 496,3	
<i>VpL-kustannukset</i>								
3.1.10 Kuljetuspalvelujen bruttokustannukset, €	18 770 822	11 297 862	9 446 925	4 337 354	6 801 520	4 973 515	55 627 998	
3.1.11 Kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut, €	532 186	86 199	46 176	24 385	713 703	12 060	1 414 709	
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	2,8	0,8	0,5	0,6	10,5	0,2	2,5	
3.1.12 Kuljetuspalvelujen nettokustannukset, €	18 238 636	11 211 663	9 400 749	4 312 969	6 087 817	4 961 455	54 213 289	
Kuljetuspalvelujen nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	23,8	39,2	42,4	29,6	27,6	24,2	29,4	
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset € / myönteisten päätösten määrä	1 607,5	3 054,1	1 904,1	1 257,1	1 192,3	1 630,4	1 719,2	
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset € / kuljetuspalveluja käyttänyt asiakas	2 142,4	3 529,0	2 661,6	1 635,6	1 719,2	1 630,4	2 217,9	
Keskimääräinen matkan nettokustannus, €	31,7	34,6	29,1	19,1	22,0	29,8	28,7	
3.2 SOSIAALIHUOLTOLAIN MUKAISET KULJETUSPALVELUT								
<i>ShL-asiakkaat</i>								
3.2.1 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös ShL:n mukaisista kuljetuspalveluista, yhteensä	4 391	1 360	1 168	709	707	1 044	9 379	
3.2.2 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaat	102	94	146	152	41	0	535	
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden osuus asiakkaista, joilla on päätös ShL-kuljetuspalveluista, %	2,3	6,5	11,1	17,7	5,5	0,0	5,7	
(Tietolähde)								
3.2.3 Kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat	2 457	999	701	606	572	1 044	6 379	
3.2.3.1 alle 65-vuotiaat	98	81	94	99	32	0		
3.2.3.2 65 vuotta täyttäneet	2 359	918	607	507	540	724	5 655	
3.2.3.2.1 65–74-vuotiaat	391	170	148	94	104	111	1 018	
3.2.3.2.2 75–84-vuotiaat	782	372	255	158	163	265	1 995	
3.2.3.2.3 85 vuotta täyttäneet	1 186	376	204	255	273	348	2 642	
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus myönteisen ShL:n mukaisen päätöksen omaavista asiakkaista, %	56,0	73,5	60,0	85,5	80,9	100,0	68,0	
<i>ShL-matkat</i>								
3.2.4 Yhdensuuntaisten matkojen määrä yhteensä	45 224	41 689	31 775	28 401	21 303	22 571	190 963	
3.2.4.1 alle 65-vuotiaiden matkat	2 280	4 408	4 896	5 357	1 552	0		
3.2.4.2 65 vuotta täyttäneiden matkat	42 944	37 281	26 879	23 044	19 751	15 574	165 473	
3.2.4.2.1 65–74-vuotiaiden matkat	7 717	8 475	6 958	4 495	4 627	2 483	34 755	
3.2.4.2.2 75–84-vuotiaiden matkat	15 878	15 427	11 779	7 643	6 295	5 643	62 665	
3.2.4.2.3 85 vuotta täyttäneiden matkat	19 349	13 379	8 142	10 906	8 829	7 448	68 053	
65 vuotta täyttäneiden matkojen osuus matkojen kokonaismäärästä, %	95,0	89,4	84,6	81,1	92,7	69,0	86,7	
Matkat myönteisen päätöksen omaavaa kohti keskimäärin / kk	0,9	2,6	2,3	3,3	2,5	1,8	1,7	
Matkat matkoja käyttänyttä kohti keskimäärin / kk	1,5	3,5	3,8	3,9	3,1	1,8	2,5	

UUDEEN 2015 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
3 KULJETUSPALVELUT								
3.2 SOSIAALIHUOLTOLAIN MUKAISET KULJETUSPALVELUT								
<i>ShL-matkakortit</i>								
3.2.5 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien määrä	0	-	-	-	-	0	-	
3.2.6 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyillä matkakorteilla tehtyjen matkojen määrä	0	-	-	-	-	0	-	
3.2.7 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien nettokustannukset, €	0	-	-	-	-	0	-	
Kustannukset € / matkakortti	0,0	0,0	-	-	-	-	-	
<i>ShL-kustannukset</i>								
3.2.8 Kuljetuspalvelujen bruttokustannukset, €	3 458 418	575 938	466 198	310 462	376 201	542 546	5 729 764	
3.2.9 Kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut, €	0	0	0	0	61 212	0	61 212	
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	0,0	0,0	0,0	0,0	16,3	0,0	1,1	
3.2.10 Kuljetuspalvelujen nettokustannukset, €	3 458 418	575 938	466 198	310 462	314 989	542 546	5 668 552	
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset € / myönteisten päätösten määrä	787,6	423,5	399,1	437,9	445,5	519,7	604,4	
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset € / kuljetuspalveluja käyttänyt asiakas	1 407,6	576,5	665,0	512,3	550,7	519,7	888,6	
Keskimääräinen matkan nettokustannus, €	76,5	13,8	14,7	10,9	14,8	24,0	29,7	
3.3 KULJETUSPALVELUKESKUKSET								
<i>Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehdyt matkat</i>								
3.3.1 Kuljetuspalvelukeskuksen kautta tehtyjen VpL- ja ShL-matkojen määrä	537 656	0	-	-	299 522	173 733	1 010 911	
3.3.1.1 Joista VpL-matkoja	492 432	-	-	-	275 979	151 162	919 573	
3.3.1.2 Joista ShL-matkoja	45 224	-	-	-	23 543	22 571	91 338	
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehtyjen matkojen osuus kaikista VpL- ja ShL-matkoista, %	86,8	-	-	-	101,3	91,9	91,5	
3.3.2 Yhdistettyjen yhdensuuntaisten VpL- ja ShL-matkojen määrä	105 945	0	-	-	72 819	30 068	208 832	
3.3.2.1 Joista VpL-matkoja	94 370	-	-	-	64 860	30 068	189 298	
3.3.2.2 Joista ShL-matkoja	11 575	-	-	-	7 959	0	19 534	
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehtyjen yhdistettyjen matkojen osuus kaikista VpL- ja ShL-matkoista, %	17,1	0,0	-	-	24,6	15,9	18,9	
Yhdistettyjen matkojen osuus kaikista kuljetuspalvelukeskusten kautta tehdyistä VpL- ja ShL-matkoista, %	19,7	0,0	-	-	24,3	17,3	20,7	
<i>Kuljetuspalvelukeskusten kustannukset</i>								
3.3.3 Kuljetuspalvelukeskusten matkojen välityksen ja yhdistelyn nettokustannukset, €	2 178 940	610 000	-	-	734 661	442 900	3 966 501	
Kuljetuspalvelukeskusten kustannusten osuus VpL- ja ShL-kuljetuspalveluiden kustannuksista, %	10,0	5,2	0,0	0,0	11,5	8,0	8,7	
Kuljetuspalvelukeskusten nettokustannukset € / välitetty matka	4,1	0,0	0,0	0,0	2,5	2,5	3,9	
<i>Poikkeukset kuljetuspalvelukeskusten käytössä</i>								
3.3.4 VpL-asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös vakiotaksin käytöstä ja/tai jotka on vapautettu eli irrotettu keskitetystä tilausjärjestelmästä	735	341	326	274	620	164	2 460	
Vakiotaksia käyttävien ja/tai vapautettujen eli irrotettujen asiakkaiden osuus VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista, %	8,6	10,7	9,2	10,4	17,5	5,4	10,1	
3.3.5 VpL-asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös oikeudesta matkustaa yksin	1 549	-	0	0	480	104	2 133	
Yksin matkustavien asiakkaiden osuus VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä, %	18,2	0,0	0,0	0,0	13,6	3,4	10,0	
3.3.6 VpL-asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös kuljetuspalvelukeskuksen palveluista vapautuksesta eli irrotuksesta	735	-	0	0	..	60	795	
Vapautuksen eli irrotuksen saaneiden osuus VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä, %	8,6	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	4,5	

UUDEEN 2015 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
4 ASUNNON MUUTOSTYÖT UUDEEN AIKANA								
4.1 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös asunnon muutostöistä tai huoltotöitä	448	485	314	89	298	237	1 871	
4.1.1 0–17-vuotiaat	44	44	16	8	16	21	149	
4.1.2 18–64-vuotiaat	212	222	226	37	102	117	916	
4.1.3 65 vuotta täyttäneet	192	219	72	44	180	99	806	
Asunnon muutostöiden asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	3,6	10,7	6,4	2,4	5,0	6,9	5,4	
Asunnon muutostöiden asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0–17-vuotiaat	9,8	9,1	5,1	9,0	5,4	8,9	8,0	
18–64-vuotiaat	47,3	45,8	72,0	41,6	34,2	49,4	49,0	
65 vuotta täyttäneet	42,9	45,2	22,9	49,4	60,4	41,8	43,1	
4.2 Asunnon muutostöiden nettokustannukset, €	664 542	303 160	399 642	82 033	541 116	266 610	2 257 102	
Asunnon muutostöiden nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	0,9	1,1	1,8	0,6	2,5	1,3	1,2	
Nettokustannukset € / asunnon muutostöiden asiakas	1 483,4	625,1	1 272,7	921,7	1 815,8	1 124,9	1 206,4	
5 ASUNNON VÄLINEET JA LAITTEET UUDEEN AIKANA								
5.1 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös asunnon välineistä ja laitteista tai huoltotöitä	747	244	99	105	442	221	1 858	
Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	6,07	5,40	2,02	2,86	7,35	6,41	5,33	
5.2 Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset, €	477 773	73 662	76 923	78 494	412 710	146 661	1 266 223	
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	0,6	0,3	0,3	0,5	1,9	0,7	0,7	
Nettokustannukset € / asunnon välineiden ja laitteiden asiakas	639,6	301,9	777,0	747,6	933,7	663,6	681,5	
6 VAIKEAVAMMAISTEN PALVELUASUMINEN UUDEEN AIKANA								
6.1 Vaikeavammaisten palveluasumisen asukkaat asumisyksiköissä yhteensä	414	134	108	130	140	128	1 054	
6.1.1 0–17-vuotiaat	2	0	0	0	0	0	2	
6.1.2 18–64-vuotiaat	319	114	86	88	97	94	798	
6.1.3 65 vuotta täyttäneet	93	20	22	42	43	34	254	
Palveluasumisen asukkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	3,4	3,0	2,2	3,5	2,3	3,7	3,0	
Palveluasumisen asukkaiden osuus väestöstä, %	0,07	0,05	0,05	0,07	0,06	0,06	0,06	
Palveluasumisen asukkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0–17-vuotiaat	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	
18–64-vuotiaat	77,1	85,1	79,6	67,7	69,3	73,4	75,7	
65 vuotta täyttäneet	22,5	14,9	20,4	32,3	30,7	26,6	24,1	
6.2 Asumisyksiköiden pitkäaikaiset asukkaat	403	128	108	130	131	0	900	
6.3 Asumisyksiköiden lyhytaikaiset asukkaat	11	6	0	3	9	0	29	
Palveluasumisen lyhytaikaisten asukkaiden osuus kaikista asukkaista, %	2,7	4,5	0,0	2,3	6,4	0,0	2,8	
6.4 Vaikeavammaisten palveluasumisen asumisyksiköiden nettokustannukset, €	21 213 168	7 089 064	5 478 671	5 358 330	5 905 967	6 025 505	51 070 705	
Palveluasumisen asumisyksiköiden nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	27,7	24,8	24,7	36,7	26,7	29,4	27,7	
Nettokustannukset € / palveluasumisen asumisyksikön asukas	51 239,5	52 903,5	50 728,4	41 217,9	42 185,5	47 074,3	48 454,2	

UUDEEN 2015 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
6 VAIKEAVAMMAISTEN PALVELUASUMINEN UUDEEN AIKANA								
6.5 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös palveluasumisesta yksittäiseen asuntoon	226	78	38	77	106	138	663	
6.5.1 Palveluasumista yksittäiseen asuntoon kotihoidon tuella saavat	0	65	6	41	0	0	112	
6.5.1.1 Palveluasumista oman kotihoidon tuella saavat	0	55	6	41	0	0	102	
6.5.1.2 Palveluasumista ostetun kotihoidon tuella saavat	0	33	0	0	..	0	33	
Kotihoidon tuella palveluasumista saavien osuus päätöksen palveluasumisesta yksittäiseen asuntoon omaavista, %	0,0	83,3	15,8	53,2	0,0	0,0	16,9	
6.6 Nettokustannukset ostetun kotihoidon tuella yksittäiseen asuntoon toteutettavasta palveluasumisesta, €	0	-	..	0	2 604 452	793 382	3 397 834	
6.7 Asumisyksiköiden ja yksittäiseen asuntoon toteuttavan palveluasumisen asiakkaat yhteensä	640	212	146	207	246	266	1 717	
Asumisyksikössä asuvat asiakkaat, %	64,7	63,2	74,0	62,8	56,9	48,1	61,4	
7 VAIKEAVAMMAISTEN PÄIVÄTOIMINTA UUDEEN AIKANA								
7.1 Päivätoiminnan asiakkaat yhteensä	206	163	54	36	87	40	586	
Päivätoiminnan asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	1,7	3,6	1,1	1,0	1,4	1,2	1,7	
7.2 Päivätoiminnan nettokustannukset	2 071 921	704 884	192 244	200 214	436 207	222 891	3 828 361	
Päivätoiminnan nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	2,7	2,5	0,9	1,4	2,0	1,1	2,1	
Nettokustannukset € / päivätoiminnan asiakas	10 057,9	4 324,4	3 560,1	5 561,5	5 013,9	5 572,3	6 533,0	
8 HENKILÖKOHTAINEN APU UUDEEN AIKANA								
8.1 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös henkilökohtaisesta avusta	2 280	726	609	598	804	861	5 878	
8.1.1 0–17-vuotiaat	85	77	18	55	25	57	317	
8.1.2 18–64-vuotiaat	1 485	495	435	416	537	580	3 948	
8.1.3 65 vuotta täyttäneet	710	154	156	127	242	224	1 613	
8.1.3.1 65-74-vuotiaat	422	116	96	98	148	0	880	
8.1.3.2 75-84-vuotiaat	221	27	46	24	62	0	380	
8.1.3.3 85 vuotta täyttäneet	67	11	14	7	32	0	131	
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	18,5	16,1	12,4	16,3	13,4	25,0	102	
Henkilökohtaisen avun asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0–17-vuotiaat	3,7	10,6	3,0	9,2	3,1	6,6	5,4	
18–64-vuotiaat	65,1	68,2	71,4	69,6	66,8	67,4	67,2	
65 vuotta täyttäneet	31,1	21,2	25,6	21,2	30,1	26,0	27,4	
65-74-vuotiaat	18,5	16,0	15,8	16,4	18,4	0,0	15,0	
75-84-vuotiaat	9,7	3,7	7,6	4,0	7,7	0,0	6,5	
85 vuotta täyttäneet	2,9	1,5	2,3	1,2	4,0	0,0	2,2	
8.1.4 Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana työnantajamalli	1 026	449	609	566	441	577	3 668	
8.1.5 Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana palveluseteli	864	348	0	2	145	0	1 359	
8.1.6 Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana ostopalvelu	681	55	29	30	371	266	1 432	
8.1.7 Kunnan omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)	-	-	0	-	-	18	18	
8.1.8 Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapojen asiakkuudet yhteensä, voi sisältää saman asiakkaan useampaan kertaan	2 571	852	638	598	957	861	6 477	

UUDEEN 2015 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
8 HENKILÖKOHTAINEN APU UUDEEN AIKANA								
Henkilökohtainen apu järjestämistavoittain yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Palvelussa asiakas työnantajana	39,9	52,7	95,5	94,6	46,1	67,0	56,6	
Palveluseteli, jolla asiakas hankkii palvelun	33,6	40,8	0,0	0,3	15,2	0,0	21,0	
Palvelut hankitaan ostopalveluna	26,5	6,5	4,5	5,0	38,8	30,9	22,1	
Palvelut omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,1	0,3	
Eri tuntimääriä sisältävät päätökset henkilökohtaisesta avusta yhteensä	2 921	871	609	598	957	861	6 817	
8.1.9 Korkeintaan 20 h / viikko	2 205	634	451	514	787	703	5 294	
8.1.10 21–30 h / viikko	252	86	71	29	61	57	556	
8.1.11 31–40 h / viikko	159	84	46	33	63	44	429	
8.1.12 Yli 40 h / viikko	305	67	41	22	46	57	538	
Henkilökohtaisen avun päätökset tuntimäärittäin	128,1	120,0	100,0	100,0	119,0	100,0	116,0	
Korkeintaan 20 h / viikko	96,7	87,3	74,1	86,0	97,9	81,6	90,1	
21–30 h / viikko	11,1	11,8	11,7	4,8	7,6	6,6	9,5	
31–40 h / viikko	7,0	11,6	7,6	5,5	7,8	5,1	7,3	
Yli 40 h / viikko	13,4	9,2	6,7	3,7	5,7	6,6	9,2	
8.2 Henkilökohtaisen avun asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös palveluasumisesta yksittäiseen asuntoon sisältäen henkilökohtaisen avun tuen	199	67	32	36	89	159	582	
Yksittäiseen asuntoon järjestyn palveluasumisen asiakkaiden osuus henkilökohtaisen avun asiakkaista, %	8,7	9,2	5,3	6,0	11,1	18,5	9,9	
Yksittäiseen asuntoon järjestyn asiakkaiden osuus palveluasumista yksittäiseen asuntoon saavista asiakkaista, %	88,1	85,9	84,2	46,8	84,0	115,2	87,8	
8.3 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet	88	23	20	5	53	69	258	
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden osuus henkilökohtaisen avun asiakkaista, joilla päätös henkilökohtaisesta avusta, %	3,7	3,1	3,2	0,8	6,2	7,4	4,2	
8.4 Henkilökohtaisen avun nettokustannukset, €	32 881 358	8 250 715	6 227 315	4 432 599	8 538 999	8 820 540	69 151 526	
Henkilökohtaisen avun nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	42,9	28,9	28,1	30,4	38,7	43,0	37,5	
Nettokustannukset € / henkilökohtaisen avun asiakas	14 421,6	11 364,6	10 225,5	7 412,4	10 620,6	10 244,5	11 764,5	
9 VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET PALVELUSUUNNITELMAT UUDEEN AIKANA								
9.1 VpL-palvelusuunnitelmat vuoden aikana	708	890	..	345	492	2 467	4 902	
10 MUUT VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET PALVELUT UUDEEN AIKANA								
10.1 Lyhytaikaisen avustajapalvelun ja näkövammaisten opaspalvelun	0	0	0	0	297	0	297	
10.2 Lyhytaikaisen avustajapalvelun ja näkövammaisten opaspalvelun	0	0	0	0	111 183	0	111 183	
10.3 Muiden VpL-palvelujen nettokustannukset yhteensä, €	1 054 600	945 026	400 787	116 061	160 514	85 856	2 762 844	
Muiden palvelujen nettokustannusten osuus VpL-	1,4	3,3	1,8	0,8	0,7	0,4	1,5	
10.4. VpL-palvelut ja -tukitoimet, jotka muodostavat muiden VpL-palvelujen nettokustannukset kohdassa 10.1.								
10.4.1 Helsinki	Sopeutumisvalmennus, harkinnanvaraiset apuvälineet ja laitteet, erityisvaatetus ja muu taloudellinen tuki.							
10.4.2 Espoo	Hoiva-avustaja, ympärivuorokautinen lyhytaikainen hoito ostopalveluna, tuntiperusteinen hoito							
10.4.3 Vantaa	Sopeutumisvalmennus, liikkumisvälineet, erityisvaatteet, muut vammaisavustukset							
10.4.4 Turku	Sopeutumisvalmennus; harkinnanvaraiset välineet ja laitteet; vaatetus- ja erityisravintokustannukset; avustajakeskuksen avustus.							
10.4.5 Tampere	sopeutumisvalmennus, harkinnanvaraiset välineet ja laitteet, vaatetus- ja							
10.4.6 Oulu	0							

UUODEN 2015 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
MUITA VAMMAISPALVELUJA KOSKEVIA TIETOJA								
11 KOTIKUNTALAIN SEKÄ SOSIAALIHUOLTOLAIN MUUTOSTEN SEURAUKSENA KOITUNEET KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA								
11.1 Kotikuntalain ja ShL:n muutoksiin perustuvat tulot Vpl-asiakkaista, €	723 994		0	302 040	1 343 628	435 337	2 804 999	
11.2 Kotikuntalain ja ShL:n muutoksiin perustuvat menot Vpl-asiakkaista, €	111 819		90 220	230 714	1 242 733	81 055	1 756 541	
Erotus tulot - menot, €	612 175		-90 220	71 326	100 895	354 282	1 048 459	

Liite 3. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien asiakkaat ja kustannukset 2011–2015

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %
Väestö yhteensä 31.12.	2011	595 384	1,2	252 439	1,8	203 001	1,5	178 630	0,7	215 168	0,9	143 909	1,6	1 588 531	1,3
	2012	603 968	1,4	256 824	1,7	205 312	1,1	180 225	0,9	217 421	1,0	146 473	1,8	1 610 223	1,4
	2013	612 664	1,4	260 753	1,5	208 098	1,4	182 072	1,0	220 446	1,4	193 798	32,3	1 677 831	4,2
	2014	620 715	1,3	265 543	1,8	210 803	1,3	183 824	1,0	223 004	1,2	196 291	1,3	1 700 180	1,3
	2015	628 208	1,2	269 802	1,6	214 605	1,8	185 908	1,1	225 118	0,9	198 525	1,1	1 722 166	1,3
Vammaispalvelujen asiakkaat ja kustannukset 2011–2015															
VpL:n mukaista palvelua tai taloudellista tukea saaneet asiakkaat	2011	12 017	2,6	3 996	3,6	4 745	1,9	4 562	-10,1	6 978	-2,3	2 817	3,0	35 115	-0,2
	2012	12 455	3,6	3 994	-0,1	4 963	4,6	4 310	-5,5	6 834	-2,1	3 037	7,8	35 593	1,4
	2013	12 518	0,5	3 976	-0,5	4 730	-4,7	4 052	-6,0	6 484	-5,1	3 725	22,7	35 485	-0,3
	2014	12 775	2,1	4 365	9,8	5 006	5,8	3 798	-6,3	6 220	-4,1	3 732	0,2	35 896	1,2
	2015	12 302	-3,7	4 515	3,4	4 904	-2,0	3 676	-3,2	6 017	-3,3	3 449	-7,6	34 863	-2,9
Muutos 2011–2015, %		2,4	13,0	3,4	-19,4	-13,8	22,4	-0,7							
VpL:n mukaista palvelua tai taloudellista tukea saaneiden %-osuus väestöstä	2011	2,02	1,4	1,58	1,8	2,34	0,4	2,55	-10,7	3,24	-3,1	1,96	1,4	2,21	-1,4
	2012	2,06	2,2	1,56	-1,8	2,42	3,4	2,39	-6,4	3,14	-3,1	2,07	5,9	2,21	0,0
	2013	2,04	-0,9	1,52	-2,0	2,27	-6,0	2,23	-6,9	2,94	-6,4	1,92	-7,3	2,11	-4,3
	2014	2,06	0,7	1,64	7,8	2,37	4,5	2,07	-7,2	2,79	-5,2	1,90	-1,1	2,11	-0,2
	2015	1,96	-4,9	1,67	1,8	2,29	-3,8	1,98	-4,3	2,67	-4,2	1,74	-8,6	2,02	-4,1
VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset	2011	57 245 490	7,9	20 589 151	6,4	18 516 459	2,7	12 139 126	2,8	17 368 378	2,0	11 150 784	8,4	137 009 388	5,8
	2012	63 292 527	10,6	22 786 583	10,7	19 739 522	6,6	13 180 078	8,6	19 817 228	14,1	13 398 504	20,2	152 214 442	11,1
	2013	71 160 501	12,4	24 455 542	7,3	20 525 572	4,0	12 604 920	-4,4	20 125 178	1,6	18 767 915	40,1	167 639 627	10,1
	2014	76 839 858	8,0	26 690 457	9,1	22 355 906	8,9	13 516 294	7,2	21 448 335	6,6	20 624 543	9,9	181 475 393	8,3
	2015	76 601 998	-0,3	28 578 174	7,1	22 176 331	-0,8	14 580 700	7,9	22 083 329	3,0	20 529 518	-0,5	184 550 050	1,7
Muutos 2011–2015, %		33,8	38,8	19,8	20,1	47,5	27,1	84,1	34,7						
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset euroa / asiakas	2011	4 764	5,2	5 152	2,7	3 902	0,9	2 661	14,3	2 489	4,3	3 958	5,2	3 902	5,9
	2012	5 082	6,7	5 705	10,7	3 977	1,9	3 058	14,9	2 900	16,5	4 412	11,5	4 277	9,6
	2013	5 685	11,9	6 151	7,8	4 339	9,1	3 111	1,7	3 104	7,0	5 038	14,2	4 724	10,5
	2014	6 015	5,8	6 115	-0,6	4 466	2,9	3 559	14,4	3 448	11,1	5 526	9,7	5 056	7,0
	2015	6 227	3,5	6 330	3,5	4 522	1,3	3 966	11,5	3 670	6,4	5 952	7,7	5 294	4,7
Muutos 2011–2015, %		30,7	22,8	15,9	49,1	47,5	27,1	84,1	35,7						
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset euroa / väestö	2011	96	6,7	82	4,5	91	1,2	68	2,1	81	1,1	77	6,7	86	4,4
	2012	105	9,0	89	8,8	96	5,4	73	7,6	91	12,9	91	18,1	95	9,6
	2013	116	10,8	94	5,7	99	2,6	69	-5,3	91	0,2	97	5,9	100	5,7
	2014	124	6,6	101	7,2	106	7,5	74	6,2	96	5,4	105	8,5	107	6,8
	2015	122	-1,5	106	5,4	103	-2,6	78	6,7	98	2,0	103	-1,6	107	0,4
Muutos 2011–2015, %		26,8	29,9	13,3	15,4	21,5									
Vammaisten subjektiivisten palvelujen nettokustannukset (ks. määritelmät)	2011	55 926 119	8,4	19 963 702	6,7	18 006 494	1,8	11 922 517	2,6	17 140 210	2,2	10 888 431	8,5	133 847 473	5,9
	2012	61 550 164	10,1	22 078 694	10,6	19 199 890	6,6	12 982 408	8,9	19 564 502	14,1	13 309 693	22,2	148 685 351	11,1
	2013	69 400 732	12,8	23 708 110	7,4	20 077 823	4,6	12 469 515	-4,0	19 883 919	1,6	18 691 401	40,4	164 231 499	10,5
	2014	75 579 546	8,9	25 907 787	9,3	21 842 363	8,8	13 414 408	7,6	21 234 984		20 585 278	10,1	178 564 366	8,7
	2015	75 547 398	0,0	27 633 148	6,7	21 775 544	-0,3	14 464 639	7,8	21 922 816		20 443 662	-0,7	181 787 207	1,8
Vammaisten subjektiivisten palvelujen kustannusten %-osuus kokonais-kustannuksista	2011	97,7	0,4	97,0	0,3	97,2	-0,9	98,2	-0,2	98,7	0,2	97,6	0,1	97,7	0,1
	2012	97,2	-0,5	96,9	-0,1	97,3	0,0	98,5	0,3	98,7	0,0	99,3	1,7	97,7	0,0
	2013	97,5	0,3	96,9	0,1	97,8	0,6	98,9	0,4	98,8	0,1	99,6	0,3	98,0	0,3
	2014	98,4	0,9	97,1	0,1	97,7	-0,1	99,2	0,3	99,0	0,2	99,8	0,2	98,4	0,4
	2015	98,6	0,3	96,7	-0,4	98,2	0,5	99,2	0,0	99,3	0,3	99,6	-0,2	98,5	0,1
Määrärahasidonnaisten palvelujen kustannukset (kokonaiskust. – subjektiiviset kust.)	2011	1 319 371	-9,2	625 449	-2,4	509 966	48,4	216 609	18,0	228 168	-11,2	262 353	3,3	3 161 916	1,0
	2012	1 742 363	32,1	707 889	13,2	539 632	5,8	197 670	-8,7	252 726	10,8	88 811	-66,1	3 529 091	11,6
	2013	1 759 769	1,0	747 432	5,6	447 749	-17,0	135 405	-31,5	241 259	-4,5	76 514	-13,8	3 408 128	-3,4
	2014	1 260 312	-28,4	782 670	4,7	513 543	14,7	101 886	-24,8	213 352	-11,6	39 265	-48,7	2 911 027	-14,6
	2015	1 054 600	-16,3	945 026	20,7	400 787	-22,0	116 061	13,9	160 514	-24,8	85 856	118,7	2 762 844	-5,1
Määrärahasidonnaisten palvelujen %-osuus VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kokonais-kustannuksista	2011	2,3	-15,8	3,0	-8,3	2,8	44,4	1,8	14,8	1,3	-12,9	2,4	-4,7	2,3	-4,5
	2012	2,8	19,4	3,1	2,3	2,7	-0,7	1,5	-16,0	1,3	-2,9	0,7	-71,8	2,3	0,5
	2013	2,5	-10,2	3,1	-1,6	2,2	-20,2	1,1	-28,4	1,2	-6,0	0,4	-38,5	2,0	-12,3
	2014	1,6	-33,7	2,9	-4,1	2,3	5,3	0,8	-29,8	1,0	-17,0	0,2	-53,3	1,6	-21,1
	2015	1,4	-16,1	3,3	12,8	1,8	-21,3	0,8	5,6	0,7	-26,9	0,4	119,7	1,5	-6,7
Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaat, matkat ja kustannukset 2011–2015															
Asiakkaat, joilla on vuoden aikana voimassa päätös VpL:n mukaisesta kuljetuspalvelusta	2011	11 197	3,4	3 566	-5,9	4 687	2,4	4 277	-7,6	6 116	-2,9	2 548	-2,1	32 391	-1,0
	2012	11 577	3,4	3 450	-3,3	4 861	3,7	4 048	-5,4	5 917	-3,3	2 746	7,8	32 599	0,6
	2013	11 557	-0,2	3 405	-1,3	4 732	-2,7	3 797	-6,2	5 574	-5,8	3 341	21,7	32 406	-0,6
	2014	11 778	1,9	3 763	10,5	4 857	2,6	3 612	-4,9	5 304	-4,8	3 323	-0,5	32 637	0,7
	2015	11 346	-3,7	3 671	-2,4	4 937	1,6	3 431	-5,0	5 106	-3,7	3 043	-8,4	31 534	-3,4
Muutos 2011–2015, %		1,3	2,9	5,3	-19,8	-16,5	19,4	-2,6							
VpL-kuljetuspalvelu-päätöksen omaavien asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2011	93,2	0,8	89,2	-9,2	98,8	0,5	93,8	2,8	87,6	-0,7	90,5	-5,0	92,2	-0,9
	2012	93,0	-0,2	86,4	-3,2	97,9	-0,8	93,9	0,2	86,6	-1,2	90,4	0,0	91,6	-0,7
	2013	92,3	-0,7	85,6	-0,9	100,0	2,1	93,7	-0,2	86,0	-0,7	89,7	-0,8	91,3	-0,3
	2014	92,2	-0,1	86,2	0,7	97,0	-3,0	95,1	1,5	85,3	-0,8	89,0	-0,7	90,9	-0,4
	2015	92,2	0,0	81,3	-5,7	100,7	3,8	93,3	-1,9	84,9	-0,5	88,2	-0,9	90,5	-0,5
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat	2011	6 978	-8,5	2 877	0,2	3 671	-0,7	3 648	-7,1	4 296	-4,5	2 548	22,9	24 018	-2,7
	2012	7 236	3,7	2 776	-3,5	3 633	-1,0	3 337	-8,5	4 155	-3,3	2 746	7,8	23 883	-0,6
	2013	8 332	15,1	2 938	5,8	3 566	-1,8	2 999	-10,1	3 688	-11,2	3 341	21,7	24 864	4,1
	2014	8 459	1,5	3 115	6,0	3 490	-2,1	2 837	-5,4	3 720	0,9	3 323	-0,5	24 944	0,3
	2015	8 513	0,6	3 177	2,0	3 532	1,2	2 637	-7,0	3 541	-4,8	3 043	-8,4	24 443	-2,0
Muutos 2011–2015, %		22,0	10,4	-3,8	-27,7	-17,6	19,4								
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2011	58,1													

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %
Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaat, matkat ja kustannukset 2011–2015															
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden %-osuus väestöstä	2011	1,17	-9,6	1,14	-1,6	1,81	-2,1	2,04	-7,8	2,00	-5,3	1,77	20,9	1,51	-3,9
	2012	1,20	2,2	1,08	-5,2	1,77	-2,1	1,85	-9,3	1,91	-4,3	1,87	5,9	1,48	-1,9
	2013	1,36	13,5	1,13	4,2	1,71	-3,2	1,65	-11,0	1,67	-12,5	1,72	-8,0	1,48	-0,1
	2014	1,36	0,2	1,17	4,1	1,66	-3,4	1,54	-6,3	1,67	-0,3	1,69	-1,8	1,47	-1,0
	2015	1,36	-0,6	1,18	0,4	1,65	-0,6	1,42	-8,1	1,57	-5,7	1,53	-9,5	1,42	-3,3
Muutos 2011–2015, %		4,7		12,5		-3,4		-25,6		-29,0		29,4		1,381	-2,2
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaita työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden määrä	2011	506	2,2	248	0,8	146	-1,4	117	3,5	286	52,1	109	25,3	1 412	10,6
	2012	524	3,6	233	-6,0	159	8,9	136	16,2	205	-28,3	106	-2,8	1 363	-3,5
	2013	512	-2,3	258	10,7	157	-1,3	117	-14,0	209	2,0	118	11,3	1 371	0,6
	2014	508	-0,8	266	3,1	147	-6,4	108	-7,7	218	4,3	101	-14,4	1 348	-1,7
	2015	530	4,3	279	4,9	141	-4,1	87	-19,4	203	-6,9	141	39,6	1 381	2,4
Muutos 2011–2015, %		4,7		12,5		-3,4		-25,6		-29,0		29,4		1 381	-2,2
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaita työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden %-osuus	2011	7,3	11,7	8,6	0,6	4,0	-0,7	3,2	11,5	6,7	59,2	4,3	2,0	5,9	13,7
	2012	7,2	-0,1	8,4	-2,6	4,4	10,0	4,1	27,1	4,9	-25,9	3,9	-9,8	5,7	-2,9
	2013	6,1	-15,1	8,8	4,6	4,4	0,6	3,9	-4,3	5,7	14,9	3,5	-8,5	5,5	-3,4
	2014	6,0	-2,3	8,5	-2,8	4,2	-4,3	3,8	-2,4	5,9	3,4	3,0	-13,9	5,4	-2,0
	2015	6,2	3,7	8,8	2,8	4,0	-5,2	3,3	-13,3	5,7	-2,2	4,6	52,4	5,6	4,5
Yhdensuuntaiset VpL-matkat	2011	572 489	10,0	268 266	4,0	335 104	1,1	294 674	-4,4	301 873	1,5	136 652	-1,2	1 909 058	3,0
	2012	585 535	2,3	270 100	0,7	325 433	-2,9	268 987	-8,7	302 125	0,1	144 470	5,7	1 896 650	-0,6
	2013	597 621	2,1	290 446	7,5	328 169	0,8	236 978	-11,9	265 923	-12,0	159 375	10,3	1 878 512	-1,0
	2014	601 710	0,7	313 249	7,9	319 132	-2,8	221 596	-6,5	279 798	5,2	160 113	0,5	1 895 598	0,9
	2015	574 498	-4,5	324 143	3,5	323 358	1,3	225 629	1,8	274 501	-1,9	166 562	4,0	1 888 691	-0,4
Muutos 2011–2015, %		0,4		20,8		-3,5		-23,4		-9,1		21,9		1 888 691	-1,1
VpL-matkat / matkoja käyttänyt asiakas / kk	2011	6,8	20,2	7,8	3,8	7,6	1,8	6,7	3,0	5,9	6,3	4,5	-19,6	6,6	5,9
	2012	6,7	-1,4	8,1	4,3	7,5	-1,9	6,7	-0,2	6,1	3,5	4,4	-1,9	6,6	-0,1
	2013	6,0	-11,4	8,2	1,6	7,7	2,7	6,6	-2,0	6,0	-0,8	4,0	-9,3	6,3	-4,9
	2014	5,9	-0,8	8,4	1,7	7,6	-0,6	6,5	-1,2	6,3	4,3	4,0	1,0	6,3	0,6
	2015	5,6	-5,1	8,5	1,5	7,6	0,1	7,1	9,5	6,5	3,1	4,6	13,6	6,4	1,7
Myönnettyjen VpL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset	2011	18 133 231	5,2	7 813 991	4,1	9 038 094	1,1	5 702 676	-1,0	6 603 631	2,3	3 195 415	8,0	50 487 038	3,3
	2012	18 557 071	2,3	8 346 681	6,8	9 017 700	-0,2	5 410 005	-5,1	6 908 881	4,6	3 522 144	10,2	51 762 482	2,5
	2013	19 888 477	7,2	8 946 756	7,2	8 993 921	-0,3	4 138 293	-23,5	6 397 877	-7,4	4 694 493	33,3	53 059 816	2,5
	2014	20 582 737	3,5	10 210 525	14,1	9 537 267	6,0	4 121 074	-0,4	6 259 450	-2,2	4 825 953	2,8	55 537 006	4,7
	2015	18 238 636	-11,4	11 211 663	9,8	9 400 749	-1,4	4 312 969	4,7	6 087 817	-2,7	4 961 455	2,8	54 213 289	-2,4
Muutos 2011–2015, %		0,6		43,5		4,0		-24,4		-7,8		55,3		7,4	
VpL-kuljetuspalvelujen kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2011	31,7	-2,5	38,0	-2,2	48,8	-1,6	47,0	-3,7	38,0	0,3	28,7	-0,4	36,8	-2,3
	2012	29,3	-7,4	36,6	-3,5	45,7	-6,4	41,0	-12,6	34,9	-8,3	26,3	-8,3	34,0	-7,7
	2013	27,9	-4,7	36,6	-0,1	43,8	-4,1	32,8	-20,0	31,8	-8,8	25,0	-4,8	31,7	-6,9
	2014	26,8	-4,2	38,3	4,6	42,7	-2,6	30,5	-7,1	29,2	-8,2	23,4	-6,5	30,6	-3,3
	2015	23,8	-11,1	39,2	2,6	42,4	-0,6	29,6	-3,0	27,6	-5,5	24,2	3,3	29,4	-4,0
VpL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / asiakas (palvelua käyttänyt)	2011	2 599	15,0	2 716	3,9	2 462	1,8	1 563	6,5	1 537	7,1	1 254	-12,1	2 102	6,2
	2012	2 565	-1,3	3 007	10,7	2 482	0,8	1 621	3,7	1 663	8,2	1 283	2,3	2 167	3,1
	2013	2 387	-6,9	3 045	1,3	2 522	1,6	1 380	-14,9	1 735	4,3	1 405	9,5	2 134	-1,5
	2014	2 433	1,9	3 278	7,6	2 733	8,4	1 453	5,3	1 683	-3,0	1 452	3,4	2 226	4,3
	2015	2 142	-12,0	3 529	7,7	2 662	-2,6	1 636	12,6	1 719	2,2	1 630	12,3	2 218	-0,4
Muutos 2011–2015, %		-17,6		29,9		8,1		4,6		11,8		30,0		5,5	
VpL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / väestö	2011	30,5	4,0	31,0	2,2	44,5	-0,4	31,9	-1,7	30,7	1,4	22	6,3	31,8	2,0
	2012	30,7	0,9	32,5	5,0	43,9	-1,3	30,0	-6,0	31,8	3,5	24	8,3	32,1	1,1
	2013	32,5	5,7	34,3	5,6	43,2	-1,6	22,7	-24,3	29,0	-8,7	24	0,7	31,6	-1,6
	2014	33,2	2,1	38,5	12,1	45,2	4,7	22,4	-1,4	28,1	-3,3	25	1,5	32,7	3,3
	2015	29,0	-12,4	41,6	8,1	43,8	-3,2	23,2	3,5	27,0	-3,7	25	1,7	31,5	-3,6
Muutos 2011–2015, %		-4,7		34,2		-1,6		-27,3		-11,9		12,6		31,5	-3,6
Keskimääräinen VpL-matkan hinta (nettokustannukset)	2010	32,0	8,4	28,6	2,7	27,0	4,0	18,7	7,1	21,5	4,0	21,4	19,9	26,0	6,7
	2011	30,6	-4,5	28,6	-0,2	27,0	0,0	19,4	3,5	21,9	1,9	23,4	9,3	26,0	0,4
	2012	30,5	-0,2	30,4	6,3	27,7	2,7	20,1	3,9	22,7	3,8	24,4	4,1	26,8	3,0
	2013	32,0	4,8	30,4	0,0	27,4	-1,1	17,5	-13,2	24,0	5,6	29,4	20,8	27,8	3,4
	2014	33,7	5,4	32,6	7,3	29,9	9,0	18,6	6,5	22,2	-7,5	30,1	2,3	29,1	4,9
	2015	31,7	-5,9	34,6	6,1	29,1	-2,7	19,1	2,8	22,0	-0,8	29,8	-1,1	28,7	-1,5
Muutos 2011–2015, %		5,3		13,9		10,8		-0,5		3,3		40,8		12,2	
Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaat, matkat ja kustannukset 2011–2015															
Asiakkaat, joilla on vuoden aikana voimassa päätös SHL:n mukaisesta kuljetuspalvelusta	2011	5 361	12,6	1 212	-1,5	1 164	58,6	512	57,5	641	13,9	488	11,4	9 378	16,5
	2012	5 645	5,3	1 204	-0,7	1 337	14,9	536	4,7	602	-6,1	513	5,1	9 837	4,9
	2013	5 534	-2,0	1 348	12,0	1 253	-6,3	605	12,9	672	11,6	883	72,1	10 295	4,7
	2014	5 206	-5,9	1 324	-1,8	1 329	6,1	650	7,4	618	-8,0	986	11,7	10 113	-1,8
	2015	4 391	-15,7	1 360	2,7	1 168	-12,1	709	9,1	707	14,4	1 044	5,9	9 379	-7,3
Muutos 2011–2015, %		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0	
SHL-kuljetuspalvelu-asiakkaiden %-osuus väestöstä	2011	0,90	11,3	0,48	-3,3	0,57	56,3	0,29	56,4	0,30	12,8	0,34	9,7	0,59	15,0
	2012	0,93	3,8	0,47	-2,4	0,65	13,6	0,30	3,8	0,28	-7,1	0,35	3,3	0,61	3,5
	2013	0,90	-3,4	0,52	10,3	0,60	-7,5	0,33	11,7	0,30	10,1	0,46	30,1	0,61	0,4
	2014	0,84	-7,1	0,50	-3,6	0,63	4,7	0,35	6,4	0,28	-9,1	0,50	10,2	0,59	-3,1
	2015	0,70	-16,7	0,50	1,1	0,54	-13,7	0,38	7,9	0,31	13,3	0,53	4,7	0,54	-8,4
SHL-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat	2011	5 361	12,6	857	10,6	668	1,8	512	57,5	509	16,5	488	11,4	8 395	13,6
	2012	3 644	-32,0	940	9,7	817	22,3	536	4,7	542	6,5	513	5,1	6 992	-16,7
	2013	3 515	-3,5	989	5,2	843	3,2	554	3,4	530	-2,2	883	72,1	7 314	4,6
	2014	3 250	-7,5	984	-0,5	805	-4,5	580	4,7	576	8,7	986	11,7	7 181	-1,8
	2015	2 457	-24,4	999	1,5	701	-12,9	606	4,5	572	-0,7	1 044	5,9	6 379	-11,2
Muutos 2011–2015, %		0,0	</												

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO		
		Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	
Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaat, matkat ja kustannukset 2011–2015																
SHL-kuljetuspalvelujen matkoja käyttänyt	2011	603	36,4	523	17,9	540	11,6	333	-9,1	554	-5,0	330	-13,1	555	24,0	
	2012	924	53,1	552	5,6	673	24,7	516	54,8	548	-1,1	338	2,7	741	33,6	
	2013	1 318	42,7	518	-6,2	708	5,3	535	3,6	647	18,0	415	22,6	923	24,5	
	2014	1 391	5,5	541	4,4	729	2,9	537	0,4	595	-8,1	495	19,3	944	2,3	
	2015	1 408	1,2	577	6,6	665	-8,8	512	-4,6	551	-7,4	520	5,1	889	-5,9	
Muutos 2011–2015, %		133,3		10,2		23,3		53,7		-0,6		57,7		60,2		
		Päätökset						Päätökset				Päätökset				
SHL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / väestö	2011	5,4	51,8	1,8	28,1	1,8	12,0	1,0	42,1	1,3	9,6	1,1	1,1	-4,7	2,9	39,1
	2012	5,6	2,6	2,0	13,8	2,7	50,8	1,5	60,7	1,4	4,2	1,2	6,0	3,2	9,8	
	2013	7,6	35,7	2,0	-2,8	2,9	7,2	1,6	6,0	1,6	13,8	1,9	59,5	4,0	25,0	
	2014	7,3	-3,7	2,0	2,0	2,8	-3,0	1,7	4,1	1,5	-1,3	2,5	31,5	4,0	-0,8	
	2015	5,5	-24,4	2,1	6,5	2,2	-22,0	1,7	-1,4	1,4	-8,9	2,7	10,0	3,3	-17,5	
Muutos 2011–2015, %		1,3		20,2		22,4		74,7		6,7		144,6		12,3		
Keskimääräinen SHL-matkan hinta (nettokustannukset)	2011	23,4	37,8	13,0	3,4	13,0	7,6	8,8	-5,6	14,9	-8,6	23,4	11,3	20,3	21,0	
	2012	23,4	0,1	13,5	4,4	14,0	8,3	9,6	8,8	15,9	6,6	24,4	4,4	15,3	-24,7	
	2013	33,5	43,3	12,7	-5,9	14,1	0,5	9,9	2,5	16,8	5,5	26,2	7,3	24,4	59,3	
	2014	45,1	34,7	13,5	5,8	15,1	7,0	11,4	15,7	15,5	-7,6	25,1	-4,3	27,7	13,5	
	2015	76,5	69,4	13,8	2,6	14,7	-2,7	10,9	-4,1	14,8	-4,7	24,0	-4,0	29,7	7,3	
Muutos 2011–2015, %		227,4		6,7		13,3		23,7		-1,0		2,8		46,1		
Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut yhteensä 2011–2015																
Kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä yhteensä	2011	12 339	-0,4	3 734	2,4	4 339	-0,3	4 160	-2,2	4 805	-2,6	3 036	20,9	32 413	1,0	
	2012	10 880	-11,8	3 716	-0,5	4 450	2,6	3 873	-6,9	4 697	-2,2	3 259	7,3	30 875	-4,7	
	2013	11 847	8,9	3 927	5,7	4 409	-0,9	3 553	-8,3	4 218	-10,2	4 224	29,6	32 178	4,2	
	2014	11 709	-1,2	4 099	4,4	4 295	-2,6	3 417	-3,8	4 296	1,8	4 309	2,0	32 125	-0,2	
	2015	10 970	-6,3	4 176	1,9	4 233	-1,4	3 243	-5,1	4 113	-4,3	4 087	-5,2	30 822	-4,1	
Muutos 2011–2015, %		-11,1		11,8		-2,4		-22,0		-14,4		34,6		-4,9		
Vpl-asiakkaiden %-osuus	2011	56,6	-8,2	77,0	-2,2	84,6	-0,4	87,7	-5,1	89,4	-1,9	83,9	1,7	74,1	-3,7	
	2012	66,5	17,6	74,7	-3,0	81,6	-3,5	86,2	-1,7	88,5	-1,1	84,3	0,4	77,4	4,4	
	2013	70,3	5,7	74,8	0,1	80,9	-0,9	84,4	-2,0	87,4	-1,2	79,1	-6,1	77,3	-0,1	
	2014	72,2	2,7	76,0	1,6	81,3	0,5	83,0	-1,6	86,6	-1,0	77,1	-2,5	77,6	0,5	
	2015	77,6	7,4	76,1	0,1	83,4	2,7	81,3	-2,1	86,1	-0,6	74,5	-3,5	79,3	2,1	
Muutos 2011–2015, %		37,2		-1,3		-1,4		-7,3		-3,7		-11,3		7,0		
SHL-asiakkaiden %-osuus	2011	43,4	13,1	23,0	8,0	15,4	2,1	12,3	61,0	10,6	19,6	16,1	-7,8	25,9	12,4	
	2012	33,5	-22,9	25,3	10,2	18,4	19,3	13,8	12,4	11,5	8,9	15,7	-2,1	22,6	-12,6	
	2013	29,7	-11,4	25,2	-0,4	19,1	4,1	15,6	12,7	12,6	8,9	20,9	32,8	22,7	0,4	
	2014	27,8	-6,4	24,0	-4,7	18,7	-2,0	17,0	8,9	13,4	6,7	22,9	9,5	22,4	-1,7	
	2015	22,4	-19,3	23,9	-0,3	16,6	-11,6	18,7	10,1	13,9	3,7	25,5	11,6	20,7	-7,4	
Muutos 2011–2015, %		-48,4		4,2		7,6		51,8		31,3		58,9		-20,1		
Kuljetuspalvelumatkojen määrä yhteensä	2011	694 217	10,6	302 879	6,1	362 925	1,4	313 987	-2,1	320 763	2,5	143 530	-1,8	2 138 301	4,3	
	2012	712 938	2,7	308 493	1,9	364 637	0,5	297 761	-5,2	320 792	0,0	151 583	5,6	2 156 204	0,8	
	2013	720 573	1,1	330 680	7,2	370 533	1,6	267 036	-10,3	286 346	-10,7	173 360	14,4	2 148 528	-0,4	
	2014	698 159	-3,1	352 749	6,7	358 051	-3,4	248 900	-6,8	301 868	5,4	179 578	3,6	2 139 305	-0,4	
	2015	619 722	-11,2	365 832	3,7	355 133	-0,8	254 030	2,1	295 804	-2,0	189 133	5,3	2 079 654	-2,8	
Muutos 2011–2015, %		-10,7		20,8		-2,1		-19,1		-7,8		31,8		-2,7		
Kuljetuspalvelujen kustannukset yhteensä	2011	21 367 632	10,5	8 262 268	5,2	9 398 512	1,5	5 873 388	-0,1	6 885 755	2,6	3 356 223	7,4	55 143 778	5,7	
	2012	21 923 482	2,6	8 865 796	7,3	9 567 494	1,8	5 686 736	-3,2	7 206 057	4,7	3 695 703	10,1	56 945 268	3,3	
	2013	24 522 155	11,9	9 458 865	6,7	9 591 150	0,2	4 434 499	-22,0	6 740 877	-6,5	5 060 651	36,9	59 808 197	5,0	
	2014	25 103 162	2,4	10 742 560	13,6	10 124 097	5,6	4 432 463	0,0	6 601 899	-2,1	5 313 584	5,0	62 317 765	4,2	
	2015	21 697 054	-13,6	11 787 601	9,7	9 866 947	-2,5	4 623 431	4,3	6 402 807	-3,0	5 504 001	3,6	59 881 841	-3,9	
Muutos 2011–2015, %		1,5		42,7		5,0		-21,3		-7,0		64,0		8,6		
Kuljetuspalvelukeskusten toiminta 2011–2015																
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehdyt matkat	2011	572 588	10,7	-	0,0	-	0,0	-	0,0	320 763	2,5	134 304	1,1	1 027 655	6,7	
	2012	616 108	7,6	-	0,0	-	0,0	-	0,0	321 299	0,2	140 835	4,9	1 078 242	4,9	
	2013	609 793	-1,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	311 834	-2,9	163 360	16,0	1 084 987	0,6	
	2014	600 089	-1,6	-	0,0	-	0,0	-	0,0	302 432	-3,0	169 428	3,7	1 071 949	-1,2	
	2015	537 656	-10,4	0	0,0	-	0,0	-	0,0	299 522	-1,0	173 733	2,5	1 010 911	-5,7	
Muutos 2011–2015, %		16,1		0,0		0,0		0,0		-3,3		27,5		11,3		
Asunnon muutostöiden asiakkaat ja kustannukset 2011–2015																
Asunnon muutostöiden asiakkaat	2011	386	-11,1	214	11,5	191	-4,0	62	-1,6	379	8,0	266	4,7	1 498	0,3	
	2012	391	1,3	248	15,9	224	17,3	94	51,6	398	5,0	242	-9,0	1 597	6,6	
	2013	410	4,9	351	41,5	256	14,3	72	-23,4	311	-21,9	317	7,1	1 717	7,5	
	2014	495	20,7	428	21,9	261	2,0	67	-6,9	363	16,7	244	-23,0	1 858	8,2	
	2015	448	-9,5	485	13,3	314	20,3	89	32,8	298	-17,9	237	-2,9	1 871	0,7	
Muutos 2011–2015, %		16,1		126,6		64,4		43,5		-21,4		-10,9		24,9		
Asunnon muutostöitä saaneiden %-osuus väestöstä	2011	0,06	-12,1	0,08	9,5	0,09	-5,4	0,03	-2,3	0,18	7,0	0,18	3,1	0,09	-0,9	
	2012	0,06	-0,1	0,10	13,9	0,11	16,0	0,05	50,3	0,18	3,9	0,17	-10,6	0,10	5,2	
	2013	0,07	3,4	0,13	39,4	0,12	12,8	0,04	-24,2	0,14	-22,9	0,16	-1,0	0,10	3,2	
	2014	0,08	19,2	0,16	19,7	0,12	0,6	0,04	-7,8	0,16	15,4	0,12	-24,0	0,11	6,8	
	2015	0,07	-10,6	0,18	11,5	0,15	18,2	0,05	31,3	0,13	-18,7	0,12	-4,0	0,11	-0,6	
Asunnon muutostöiden asiakkaiden %-osuus kaikista Vpl:n asiakkaista	2011	3,2	-13,3	5,4	7,6	4,0	-5,8	1,4	9,4	5,4	10,5	9,4	1,6	4,3	0,5	
	2012	3,1	-2,3	6,2	15,9	4,5	12,1	2,2	60,5	5,8	7,2	8,0	-15,6	4,5	5,2	
	2013	3,3	4,3	8,8	42,2	5,4	19,9	1,8	-18,5	4,8	-17,6	8,5	6,8	4,8	7,8	
	2014	3,9	18,3	9,8	11,1	5,2	-3,7	1,8	-0,7	5,8	21,7	6,5	-23,2	5,2	7,0	
	2015	3,6	-6,0	10,7	9,6	6,4	22,8	2,4	37,2	5,0	-15,1	6,9	5,1	5,4	3,7	
Asunnon muutostöiden nettokustannukset	2011	664 547	-10,3	238 528	-0,4	425 325	-3,6	77 465	-38,1	919 156	18,0	227 346	0,2	2 552 367	0,0	
	2012	584 592	-12,0	317 533	33,1	455 150	7,0	98 417	27,0	836 179	-9,0	254 156	11,8	2 546 027	-0,2	
	2013	525 903	-10,0	286 088	-9,9	463 130	1,8	124 717	26,7	532 825	-36,3	482 560	89,9	2 415 223	-5,1	
	2014	696 996	32,5													

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %	
Asunnon muutostöiden asiakkaat ja kustannukset 2011–2015															
Kustannukset euroa / asunnon muutostöiden asiakas	2011	1 722	0,9	1 115	-10,6	2 227	0,5	1 249	-37,1	2 425	9,3	855	-4,3	1 704	-0,3
	2012	1 495	-13,2	1 280	14,9	2 032	-8,8	1 047	-16,2	2 101	-13,4	1 050	22,9	1 594	-6,4
	2013	1 283	-14,2	815	-36,3	1 809	-11,0	1 732	65,4	1 713	-18,5	1 522	44,9	1 407	-11,8
	2014	1 408	9,8	843	3,5	1 913	5,7	1 041	-39,9	1 274	-25,7	841	-44,7	1 235	-12,2
	2015	1 483	5,3	625	-25,9	1 273	-33,5	922	-11,4	1 816	42,6	1 125	33,7	1 206	-2,3
Muutos 2011–2015, %		-13,8		-43,9		-42,8		-26,2		-25,1		31,6		-29,2	
Kustannukset euroa / asunnon muutostöiden asiakas	2011	1,1	-11,3	0,9	-2,1	2,1	-5,0	0,4	-38,6	4,3	16,9	1,6	-1,3	1,6	-1,2
	2012	1,0	-13,3	1,2	30,8	2,2	5,8	0,5	25,9	3,8	-10,0	1,7	9,8	1,6	-1,6
	2013	0,9	-11,3	1,1	-11,3	2,2	0,4	0,7	25,4	2,4	-37,2	2,5	43,5	1,4	-9,0
	2014	1,1	30,8	1,4	23,9	2,4	6,4	0,4	-44,6	2,1	-14,2	1,0	-58,0	1,3	-6,2
	2015	1,1	-5,8	1,1	-17,3	1,9	-21,4	0,4	16,3	2,4	15,9	1,3	28,4	1,3	-2,9
Muutos 2011–2015, %		-5,2		18,9		-11,1		1,8		-43,7		-15,0		-18,4	
Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaat sekä kustannukset 2011–2015															
Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaat	2011	611	5,0	142	31,5	77	8,5	260	3,6	347	13,8	196	4,3	1 633	8,5
	2012	660	8,0	137	-3,5	95	23,4	263	1,2	247	-28,8	198	1,0	1 600	-2,0
	2013	609	-7,7	168	22,6	73	-23,2	209	-20,5	346	40,1	228	15,2	1 633	2,1
	2014	690	13,3	205	22,0	88	20,5	102	-51,2	325	-6,1	256	12,3	1 666	2,0
	2015	747	8,3	244	19,0	99	12,5	105	2,9	442	36,0	221	-13,7	1 858	11,5
Muutos 2011–2015, %		22,3		71,8		28,6		-59,6		27,4		12,8		13,8	
Asuntoon kuuluvia laitteita ja välineitä saaneiden %-osuus väestöstä	2011	0,10	3,8	0,06	29,2	0,04	6,9	0,15	2,8	0,16	12,7	0,14	2,6	0,10	7,2
	2012	0,11	6,5	0,05	-5,2	0,05	22,0	0,15	0,3	0,11	-29,6	0,14	-0,7	0,10	-3,3
	2013	0,10	-9,0	0,06	20,8	0,04	-24,2	0,11	-21,3	0,16	38,2	0,12	-13,0	0,10	-2,1
	2014	0,11	11,8	0,08	19,8	0,04	19,0	0,06	-51,7	0,15	-7,1	0,13	10,9	0,10	0,7
	2015	0,12	7,0	0,09	17,1	0,05	10,5	0,06	1,8	0,20	34,7	0,11	-14,6	0,11	10,1
Asunnon muutostöiden asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2011	5,1	2,3	3,6	26,9	1,6	6,5	5,7	15,2	5,0	16,4	7,0	1,2	4,7	8,7
	2012	5,3	4,2	3,4	-3,5	1,9	18,0	6,1	7,1	3,6	-27,3	6,5	-6,3	4,5	-3,3
	2013	4,9	-8,2	4,2	23,2	1,5	-19,4	5,2	-15,5	5,3	47,6	6,1	-6,1	4,6	2,4
	2014	5,4	11,0	4,7	11,1	1,8	13,9	2,7	-47,9	5,2	-2,1	6,9	12,1	4,6	0,9
	2015	6,1	12,4	5,4	15,1	2,0	14,8	2,9	6,4	7,3	40,6	6,4	-6,6	5,3	14,8
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset	2011	498 331	8,6	63 342	27,8	91 699	-6,9	158 452	-17,1	440 858	-1,6	110 193	4,1	1 362 875	0,8
	2012	586 082	17,6	41 448	-34,6	98 137	7,0	166 238	4,9	512 188	16,2	113 939	3,4	1 518 032	11,4
	2013	583 018	-0,5	30 964	-25,3	83 871	-14,5	156 558	-5,8	388 577	-24,1	174 961	53,6	1 417 950	-6,6
	2014	587 612	0,8	87 421	182,3	130 851	56,0	76 081	-51,4	303 181	-22,0	183 207	4,7	1 368 353	-3,5
	2015	477 773	-18,7	73 662	-15,7	76 923	-41,2	78 494	3,2	412 710	36,1	146 661	-19,9	1 266 223	-7,5
Muutos 2011–2015, %		-4,1		16,3		-16,1		-50,5		-6,4		33,1		-7,1	
Asunnon välineiden ja laitteiden kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2011	0,9	0,6	0,3	20,2	0,5	-9,3	1,3	-19,3	2,5	-3,5	1,0	-4,0	1,0	-4,7
	2012	0,9	6,4	0,2	-40,9	0,5	0,4	1,3	-3,4	2,6	1,8	0,9	-13,9	1,0	0,3
	2013	0,8	-11,5	0,1	-30,4	0,4	-17,8	1,2	-1,5	1,9	-25,3	0,9	9,6	0,8	-15,2
	2014	0,8	-6,7	0,3	158,7	0,6	43,2	0,6	-54,7	1,4	-26,8	0,9	-4,7	0,8	-10,9
	2015	0,6	-18,4	0,3	-21,3	0,3	-40,7	0,5	-4,4	1,9	32,2	0,7	-19,6	0,7	-9,0
Kustannukset euroa / asunnon välineitä ja laitteita saanut asiakas	2011	816	3,4	446	-2,8	1 191	-14,1	609	-20,0	1 270	-13,5	562	-0,1	835	-7,1
	2012	888	8,9	303	-32,2	1 033	-13,3	632	3,7	2 074	63,2	575	2,4	949	13,7
	2013	957	7,8	184	-39,1	1 149	11,2	749	18,5	1 123	-45,8	767	33,4	868	-8,5
	2014	852	-11,0	426	131,4	1 487	29,4	746	-0,4	933	-16,9	716	-6,7	821	-5,4
	2015	640	-24,9	302	-29,2	777	-47,7	748	0,2	934	0,1	664	-7,3	681	-17,0
Muutos 2011–2015, %		-21,6		-32,3		-34,8		22,7		-26,5		18,0		-18,3	
Kustannukset euroa / väestö	2011	0,8	7,3	0,3	25,6	0,5	-8,2	0,9	-17,7	2,0	-2,5	0,8	2,5	0,9	-0,5
	2012	1,0	15,9	0,2	-35,7	0,5	5,8	0,9	4,0	2,4	15,0	0,8	1,6	0,9	9,9
	2013	1,0	-1,9	0,1	-26,4	0,4	-15,7	0,9	-6,8	1,8	-25,2	0,9	16,1	0,8	-10,4
	2014	0,9	-0,5	0,3	177,2	0,6	54,0	0,4	-51,9	1,4	-22,9	0,9	3,4	0,8	-4,8
	2015	0,8	-19,7	0,3	-17,1	0,4	-42,3	0,4	2,0	1,8	34,8	0,7	-20,8	0,7	-8,6
Muutos 2011–2015, %		-9,1		8,8		-20,6		-52,4		-10,5		-3,5		-14,3	
Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat ja kustannukset 2011–2015															
Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat	2011	382	-1,3	99	-4,8	89	25,4	106	8,2	118	5,4	84	13,5	878	3,8
	2012	380	-0,5	115	16,2	84	-5,6	114	7,5	118	0,0	93	10,7	904	3,0
	2013	402	5,8	130	13,0	100	19,0	117	2,6	134	13,6	112	20,4	995	10,1
	2014	414	3,0	134	3,1	114	14,0	126	7,7	141	5,2	128	14,3	1 057	6,2
	2015	414	0,0	134	0,0	108	-5,3	130	3,2	140	-0,7	128	0,0	1 054	-0,3
Muutos 2011–2015, %		8,4		35,4		21,3		22,6		18,6		52,4		20,0	
Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaiden osuus %-väestöstä	2011	0,06	-2,4	0,04	-6,5	0,04	23,5	0,06	7,4	0,05	4,4	0,06	11,7	0,06	2,5
	2012	0,06	-1,9	0,04	14,2	0,04	-6,7	0,06	6,6	0,05	-1,0	0,06	8,8	0,06	1,6
	2013	0,07	4,3	0,05	11,3	0,05	17,5	0,06	1,6	0,06	12,0	0,06	9,0	0,06	5,6
	2014	0,07	1,6	0,05	1,2	0,05	12,5	0,07	6,7	0,06	4,0	0,07	12,8	0,06	4,8
	2015	0,07	-1,2	0,05	-1,6	0,05	-6,9	0,07	2,0	0,06	-1,6	0,06	-1,1	0,06	-1,6
Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaiden %-osuus VpL-asiakkaista	2011	3,2	-3,8	2,5	-8,1	1,9	23,1	2,3	20,3	1,7	7,8	3,0	10,2	2,5	4,0
	2012	3,1	-4,0	2,9	16,2	1,7	-9,8	2,6	13,8	1,7	2,1	3,1	2,7	2,5	1,6
	2013	3,2	5,3	3,3	13,6	2,1	24,9	2,9	9,2	2,1	19,7	3,0	-1,8	2,8	10,4
	2014	3,2	0,9	3,1	-6,1	2,3	7,7	3,3	14,9	2,3	9,7	3,4	14,1	2,9	5,0
	2015	3,4	3,8	3,0	-3,3	2,2	-3,3	3,5	6,6	2,3	2,6	3,7	8,2	3,0	2,7
Vaikeavammaisten palveluasumisen nettokustannukset	2011	18 388 502	8,0	5 402 244	8,4	3 954 263	17,3	3 736 544	11,3	5 382 154	6,7	3 193 969	11,8	40 057 676	9,3
	2012	19 376 658	5,4	6 033 278	11,7	4 382 420	10,8	4 695 184	25,7	6 136 623	14,0	3 543 606	10,9	44 167 769	10,3
	2013	20 386 337	5,2	6 527 492	8,2	4 746 953	8,3	4 839 490	3,1	6 358 750	3,6	4 585 300	29,4	47 444 322	7,4
	2014	20 719 902	1,6	6 666 973	2,1	5 226 315	10,1	5 319 122	9,9	6 375 540	0,3	5 908 716	28,9	50 216 568	5,8
	2015	21 213 168	2,4	7 089 064	6,3	5 478 671	4,8	5 358 330	0,7	5 905 967	-7,4	6 025 505	2,0	51 070 705	1,7
Muutos 2011–2015, %		15,4		31,2		38,6		43,4		9,7		88,7		27,5	
Palveluasumisen kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2011	32,1	0,1	26,2	1,9	21,4	14,2	30,8	8,3	31,0	4,6	28,6	3,1	29,2	3,4
	2012	30,6	-4,7	26,5	0,9	22,2	4,0	35,6	15,7	31,0	-0,1	26,4	-7,7	29,0	-0,8
	2013	28,6	-6,4	26,7	0,8	23,1	4,2	38,4	7,8	31,6	2,0	24,4	-7,6	28,3	-2,5
	2014	27,0	-5,9	25,0</											

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %	
Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat ja kustannukset 2011–2015															
Kustannukset euroa / väestö	2011	30,9	6,7	21,4	6,5	19,5	15,6	20,9	10,5	25,0	5,7	22,2	10,1	25,2	8,0
	2012	32,1	3,9	23,5	9,8	21,3	9,6	26,1	24,5	28,2	12,8	24,2	9,0	27,4	8,8
	2013	33,3	3,7	25,0	6,6	22,8	6,9	26,6	2,0	28,8	2,2	23,7	-2,2	28,3	3,1
	2014	33,4	0,3	25,1	0,3	24,8	8,7	28,9	8,9	28,6	-0,9	30,1	27,2	29,5	4,5
	2015	33,8	1,2	26,3	4,7	25,5	3,0	28,8	-0,4	26,2	-8,2	30,4	0,8	29,7	0,4
Muutos 2011–2015, %		9,3		22,8		31,1		37,8		4,9		36,8		17,6	
Vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakkaat ja kustannukset 2011–2015															
Päivätoiminnan asiakkaat	2011	182	-6,2	108	-13,6	30	15,4	30	57,9	42	0,0	50	6,4	442	-2,4
	2012	204	12,1	115	6,5	36	20,0	35	16,7	47	11,9	45	-10,0	482	9,0
	2013	216	5,9	130	13,0	42	16,7	37	5,7	43	-8,5	33	-26,7	501	3,9
	2014	219	1,4	148	13,8	50	19,0	39	5,4	44	2,3	41	24,2	541	8,0
	2015	206	-5,9	163	10,1	54	8,0	36	-7,7	87	97,7	40	-2,4	586	8,3
Muutos 2011–2015, %		13,2		50,9		80,0		20,0		107,1		-20,0		32,6	
Päivätoiminnan asiakkaiden %-osuus väestöstä	2011	0,03	-7,3	0,04	-15,1	0,01	13,7	0,02	56,7	0,02	-0,9	0,03	4,7	0,03	-3,6
	2012	0,03	10,5	0,04	4,7	0,02	18,6	0,02	15,6	0,02	10,7	0,03	-11,6	0,03	7,6
	2013	0,04	4,4	0,05	11,3	0,02	15,1	0,02	4,6	0,02	-9,8	0,02	-44,6	0,03	-0,2
	2014	0,04	0,1	0,06	11,8	0,02	17,5	0,02	4,4	0,02	1,2	0,02	22,7	0,03	6,6
	2015	0,03	-7,1	0,06	8,4	0,03	6,1	0,02	-8,7	0,04	95,9	0,02	-3,5	0,03	6,9
Päivätoiminnan asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2011	1,5	-8,6	2,7	-16,6	0,6	13,3	0,7	75,6	0,6	2,3	1,8	3,2	1,3	-2,3
	2012	1,6	8,1	2,9	6,5	0,7	14,7	0,8	23,5	0,7	14,3	1,5	-16,5	1,4	7,6
	2013	1,7	5,3	3,3	13,6	0,9	22,4	0,9	12,4	0,7	-3,6	0,9	-40,2	1,4	4,3
	2014	1,7	-0,7	3,4	3,7	1,0	12,5	1,0	12,5	0,7	6,7	1,1	24,0	1,5	6,7
	2015	1,7	-2,3	3,6	6,5	1,1	10,2	1,0	-4,6	1,4	104,4	1,2	5,6	1,7	11,5
Päivätoiminnan nettokustannukset	2011	1 251 641	0,4	612 156	10,9	135 009	18,1	127 577	50,3	296 321	26,3	95 965	-4,3	2 518 669	8,0
	2012	1 326 819	6,0	611 591	-0,1	143 345	6,2	145 236	13,8	319 231	7,7	111 446	16,1	2 657 668	5,5
	2013	1 276 229	-3,8	735 111	20,2	191 456	33,6	198 814	36,9	368 191	15,3	131 172	17,7	2 900 973	9,2
	2014	1 658 939	30,0	681 846	-7,2	238 350	24,5	205 686	3,5	359 098	-2,5	210 425	60,4	3 354 344	15,6
	2015	2 071 921	24,9	704 884	3,4	192 244	-19,3	200 214	-2,7	436 207	21,5	222 891	5,9	3 828 361	14,1
Muutos 2011–2015, %		65,5		15,1		42,4		56,9		47,2		132,3		52,0	
Päivätoiminnan kustannusten %-osuus vammais palvelujen kokonaiskustannuksista	2011	2,2	-7,0	3,0	4,2	0,7	15,0	1,1	46,2	1,7	23,9	0,9	-11,7	1,8	2,1
	2012	2,1	-4,1	2,7	-9,7	0,7	-0,4	1,1	4,9	1,6	-5,6	0,8	-3,4	1,7	-5,0
	2013	1,8	-14,4	3,0	12,0	0,9	28,4	1,6	43,1	1,8	13,6	0,7	-16,0	1,7	-0,9
	2014	2,2	20,4	2,6	-15,0	1,1	14,3	1,5	-3,5	1,7	-8,5	1,0	46,0	1,8	6,8
	2015	2,7	25,3	2,5	-3,4	0,9	-18,7	1,4	-9,8	2,0	18,0	1,1	6,4	2,1	12,2
Kustannukset euroa / päivätoiminnan asiakas	2011	6 877	7,0	5 668	28,3	4 500	2,4	4 253	-4,8	7 055	26,3	1 919	-10,0	5 698	10,7
	2012	6 504	-5,4	5 318	-6,2	3 982	-11,5	4 150	-2,4	6 792	-3,7	2 477	29,0	5 514	-3,2
	2013	5 908	-9,2	5 655	6,3	4 558	14,5	5 373	29,5	8 563	26,1	3 975	60,5	5 790	5,0
	2014	7 575	28,2	4 607	-18,5	4 767	4,6	5 274	-1,8	8 161	-4,7	5 132	29,1	6 200	7,1
	2015	10 058	32,8	4 324	-6,1	3 560	-25,3	5 562	5,5	5 014	-38,6	5 572	8,6	6 533	5,4
Muutos 2011–2015, %		46,3		-23,7		-20,9		30,8		-28,9		190,3		14,6	
Kustannukset euroa / väestö	2011	2,1	-0,8	2,4	8,9	0,7	16,4	0,7	49,2	1,4	25,2	0,7	-5,8	1,6	6,6
	2012	2,2	4,5	2,4	-1,8	0,7	5,0	0,8	12,8	1,5	6,6	0,8	14,1	1,7	4,1
	2013	2,1	-5,2	2,8	18,4	0,9	31,8	1,1	35,5	1,7	13,8	0,7	-11,0	1,7	4,8
	2014	2,7	28,3	2,6	-8,9	1,1	22,9	1,1	2,5	1,6	-3,6	1,1	58,4	2,0	14,1
	2015	3,3	23,4	2,6	1,7	0,9	-20,8	1,1	-3,8	1,9	20,3	1,1	4,7	2,2	12,7
Muutos 2011–2015, %		56,9		7,7		34,7		50,8		40,7		68,4		40,2	
Henkilökohtaisen avun asiakkaat ja kustannukset 2011–2015															
VpL:n mukaisen henkilökohtaisen avun asiakkaat	2011	1 226	32,0	420	17,0	417	11,8	312	34,5	427	31,0	431	32,2	3 233	27,0
	2012	1 601	30,6	472	12,4	460	10,3	373	19,6	565	32,3	573	32,9	4 044	25,1
	2013	1 940	21,2	555	17,6	490	6,5	409	9,7	628	11,2	689	20,2	4 711	16,5
	2014	2 141	10,4	663	19,5	586	19,6	468	14,4	728	15,9	792	14,9	5 378	14,2
	2015	2 280	6,5	726	9,5	609	3,9	598	27,8	804	10,4	861	8,7	5 878	9,3
Muutos 2011–2015, %		86,0		72,9		46,0		91,7		88,3		99,8		81,8	
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuus väestöstä	2011	0,21	30,5	0,17	14,9	0,21	10,2	0,17	33,5	0,20	29,8	0,30	30,2	0,20	25,5
	2012	0,27	28,7	0,18	10,5	0,22	9,1	0,21	18,5	0,26	30,9	0,39	30,6	0,25	23,4
	2013	0,32	19,5	0,21	15,8	0,24	5,1	0,22	8,5	0,28	9,6	0,36	-9,1	0,28	11,8
	2014	0,34	8,9	0,25	17,3	0,28	18,1	0,25	13,3	0,33	14,6	0,40	13,5	0,32	12,7
	2015	0,36	5,2	0,27	7,8	0,28	2,1	0,32	26,3	0,36	9,4	0,43	7,5	0,34	7,9
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2011	10,2	28,6	10,5	12,9	8,8	9,7	6,8	49,5	6,1	34,0	15,3	28,3	9,2	27,3
	2012	12,9	26,0	11,8	12,4	9,3	5,5	8,7	26,5	8,3	35,1	18,9	23,3	11,4	23,4
	2013	15,5	20,6	14,0	18,1	10,4	11,8	10,1	16,6	9,7	17,2	18,5	-2,0	13,3	16,8
	2014	16,8	8,1	15,2	8,8	11,7	13,0	12,3	22,1	11,7	20,8	21,2	11,7	15,0	12,9
	2015	18,5	10,6	16,1	5,9	12,4	6,1	16,3	32,0	13,4	14,2	25,0	17,6	16,9	12,5
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset	2011	16 989 867	35,8	5 833 441	20,9	4 362 103	5,4	2 119 803	35,2	3 498 090	33,5	4 065 543	24,6	36 868 847	27,4
	2012	21 118 942	24,3	6 728 163	15,3	5 103 138	17,0	2 467 328	16,4	4 851 400	38,7	5 764 402	41,8	46 033 373	24,9
	2013	26 740 768	26,6	7 181 699	6,7	5 598 491	9,7	3 011 643	22,1	5 837 699	20,3	8 622 915	49,6	56 993 216	23,8
	2014	31 333 360	17,2	7 900 042	10,0	6 210 305	10,9	3 622 725	20,3	7 475 353	28,1	9 251 723	7,3	65 793 508	15,4
	2015	32 881 358	4,9	8 250 715	4,4	6 227 315	0,3	4 432 599	22,4	8 538 999	14,2	8 820 540	-4,7	69 151 526	5,1
Muutos 2011–2015, %		93,5		41,4		42,8		109,1		144,1		117,0		87,6	
Henkilökohtaisen avun kustannusten %-osuus VpL:n kokonaiskustannuksista	2011	29,7	25,8	28,3	13,6	23,6	2,6	17,5	31,5	20,1	30,9	36,5	15,0	26,9	20,5
	2012	33,4	12,4	29,5	4,2	25,9	9,7	18,7	7,2	24,5	21,5	43,0	28,9	30,2	12,4
	2013	37,6	12,6	29,4	-0,5	27,3	5,5	23,9	27,6	29,0	18,5	45,9	6,8	34,0	12,4
	2014	40,8	8,5	29,6	0,8	27,8	1,8	26,8	12,2	34,9	20,2	44,9	-2,4	36,3	6,6
	2015	42,9	5,3	28,9	-2,5	28,1	1,1	30,4	13,4	38,7	10,9	43,0	-4,2	37,5	3,4
Kustannukset euroa / henkilökohtaisen avun asiakas	2011	13 858	2,9	13 889	3,3	10 461	-5,7	6 794	0,5	8 192	1,9	9 433	-5,7	11 404	0,3
	2012	13 191	-4,8	14 255	2,6	11 094	6,1	6 615	-2,6	8 587	4,8	10 060	6,6		

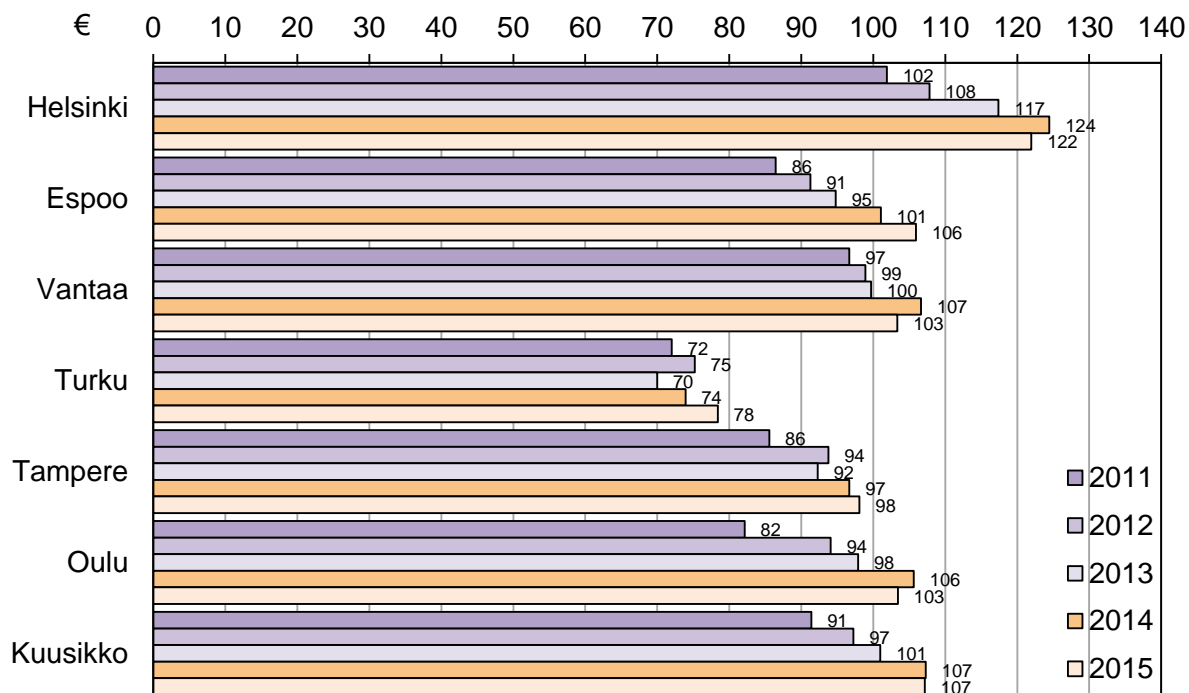
		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %	
Muiden vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kustannukset 2011–2015															
Kaikkien muiden VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset yhteensä	2011	1 319 371	-8,0	625 449	-2,4	509 966	48,4	216 609	18,0	228 168	-11,2	262 353	3,3	3 161 916	1,6
	2012	1 742 363	32,1	707 889	13,2	539 632	5,8	197 670	-8,7	252 726	10,8	88 811	-66,1	3 529 091	11,6
	2013	1 759 769	1,0	747 432	5,6	447 749	-17,0	135 405	-31,5	241 259	-4,5	76 514	-13,8	3 408 128	-3,4
	2014	1 260 312	-28,4	782 670	4,7	513 543	14,7	101 886	-24,8	213 352	-11,6	39 265	-48,7	2 911 027	-14,6
	2015	1 054 600	-16,3	945 026	20,7	400 787	-22,0	116 061	13,9	160 514	-24,8	85 856	118,7	2 762 844	-5,1
Muutos 2011–2015, %			-20,1		51,1		-21,4		-46,4		-29,7		-67,3		-12,6
Muut kustannukset euroa / VpL:n mukaista palvelua ja taloudellista tukea saanut asiakas	2011	110	-10,3	157	-5,8	107	45,7	47	31,2	33	-9,1	93	0,3	90	1,7
	2012	140	27,4	177	13,2	109	1,2	46	-3,4	37	13,1	29	-68,6	99	10,1
	2013	141	0,5	188	6,1	95	-12,9	33	-27,1	37	0,6	21	-29,8	96	-3,1
	2014	99	-29,8	179	-4,6	103	8,4	27	-19,7	34	-7,8	11	-48,8	81	-15,6
	2015	86	-13,1	209	16,7	82	-20,3	32	17,7	27	-22,2	25	136,6	79	-2,3
Muutos 2011–2015, %			-21,9		33,7		-24,0		-33,5		-18,4		-73,3		-12,0
Muiden kustannusten %-osuus VpL:n kokonais-kustannuksista	2011	2,3	-14,7	3,0	-8,3	2,8	44,4	1,8	14,8	1,3	-12,9	2,4	-4,7	2,3	-4,0
	2012	2,8	19,4	3,1	2,3	2,7	-0,7	1,5	-16,0	1,3	-2,9	0,7	-71,8	2,3	0,5
	2013	2,5	-10,2	3,1	-1,6	2,2	-20,2	1,1	-28,4	1,2	-6,0	0,4	-38,5	2,0	-12,3
	2014	1,6	-33,7	2,9	-4,1	2,3	5,3	0,8	-29,8	1,0	-17,0	0,2	-53,3	1,6	-21,1
	2015	1,4	-16,1	3,3	12,8	1,8	-21,3	0,8	5,6	0,7	-26,9	0,4	119,7	1,5	-6,7
Kustannukset euroa / väestö	2011	2,2	-9,0	2,5	-4,2	2,5	46,2	1,2	17,1	1,1	-12,0	1,8	1,7	2,0	0,3
	2012	2,9	30,2	2,8	11,2	2,6	4,6	1,1	-9,6	1,2	9,6	0,6	-66,7	2,2	10,1
	2013	2,9	-0,4	2,9	4,0	2,2	-18,1	0,7	-32,2	1,1	-5,8	0,4	-34,9	2,0	-7,3
	2014	2,0	-29,3	2,9	2,8	2,4	13,2	0,6	-25,5	1,0	-12,6	0,2	-49,3	1,7	-15,7
	2015	1,7	-17,3	3,5	18,8	1,9	-23,3	0,6	12,6	0,7	-25,5	0,4	116,2	1,6	-6,3
Muutos 2011–2015, %			-24,2		41,4		-25,7		-48,5		-32,8		-76,3		-19,4

Liite 4. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien deflatoidut kustannukset 2011–2015

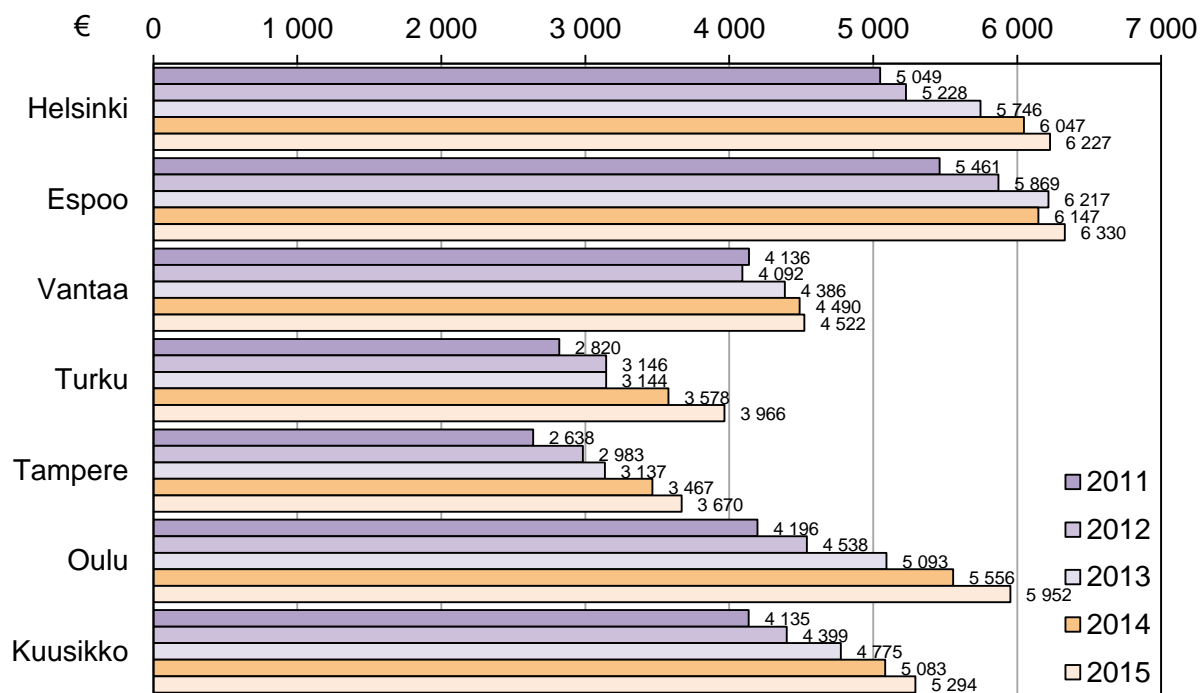
		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %		
VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset, DEFL 2015	2011	60 674 572	4,5	21 822 469	3,0	19 625 620	-0,5	12 866 276	-0,5	18 408 767	-1,3	11 818 731	5,0	145 216 434	2,4
	2012	65 110 781	7,3	23 441 191	7,4	20 306 594	3,5	13 558 712	5,4	20 386 533	10,7	13 783 413	16,6	156 587 224	7,8
	2013	71 925 668	10,5	24 718 504	5,4	20 746 277	2,2	12 740 457	-6,0	20 341 577	-0,2	18 969 721	37,6	169 442 204	8,2
	2014	77 250 766	7,4	26 833 187	8,6	22 475 456	8,3	13 588 574	6,7	21 563 032	6,0	20 734 835	9,3	182 445 849	7,7
	2015	76 601 998	-0,8	28 578 174	6,5	22 176 331	-1,3	14 580 700	7,3	22 083 329	2,4	20 529 518	-1,0	184 550 050	1,2
Muutos 2011–2015, €		15 927 426		6 755 705		2 550 711		1 714 424		3 674 562		8 710 787		39 333 616	
Muutos 2011–2015, %		26,3		31,0		13,0		13,3		20,0		73,7		27,1	
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset euroa / asiakas, DEFL 2015	2011	5 049	1,9	5 461	-0,6	4 136	-2,3	2 820	10,7	2 638	1,0	4 196	1,9	4 135	2,6
	2012	5 228	3,5	5 869	7,5	4 092	-1,1	3 146	11,5	2 983	13,1	4 538	8,2	4 399	6,4
	2013	5 746	9,9	6 217	5,9	4 386	7,2	3 144	-0,1	3 137	5,2	5 093	12,2	4 775	8,5
	2014	6 047	5,2	6 147	-1,1	4 490	2,4	3 578	13,8	3 467	10,5	5 556	9,1	5 083	6,4
	2015	6 227	3,0	6 330	3,0	4 522	0,7	3 966	10,9	3 670	5,9	5 952	7,1	5 294	4,2
Muutos 2011–2015, €		1 178		869		386		1 146		1 032		1 757		1 158	
Muutos 2011–2015, %		23,3		15,9		9,3		40,6		39,1		41,9		28,0	
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset euroa / väestö, DEFL 2015	2011	102	3,3	86	1,2	97	-2,0	72	-1,2	86	-2,1	82	3,3	91	1,1
	2012	108	5,8	91	5,6	99	2,3	75	4,4	94	9,6	94	14,6	97	6,4
	2013	117	8,9	95	3,9	100	0,8	70	-7,0	92	-1,6	98	4,0	101	3,8
	2014	124	6,0	101	6,6	107	6,9	74	5,6	97	4,8	106	7,9	107	6,3
	2015	122	-2,0	106	4,8	103	-3,1	78	6,1	98	1,5	103	-2,1	107	-0,1
Muutos 2011–2015, €		20		19		7		6		13		21		16	
Muutos 2011–2015, %		19,7		22,5		6,9		8,9		14,7		25,9		17,2	
Subjekttiivisten etuuskien nettokustannukset, DEFL 2015	2011	59 276 168	5,0	21 159 554	3,3	19 085 107	-1,4	12 636 692	-0,7	18 166 932	-1,1	11 540 663	5,1	141 865 115	2,5
	2012	63 318 363	6,8	22 712 966	7,3	19 751 460	3,5	13 355 364	5,7	20 126 547	10,8	13 692 051	18,6	152 956 750	7,8
	2013	70 146 976	10,8	23 963 036	5,5	20 293 713	2,7	12 603 596	-5,6	20 097 724	-0,1	18 892 384	38,0	165 997 430	8,5
	2014	75 983 715	8,3	26 046 332	8,7	21 959 167	8,2	13 486 143	7,0	21 348 540	6,2	20 695 360	9,5	179 519 255	8,1
	2015	75 547 398	-0,6	27 633 148	6,1	21 775 544	-0,8	14 464 639	7,3	21 922 816	2,7	20 443 662	-1,2	181 787 207	1,3
Muutos 2011–2015, €		16 271 230		6 473 594		2 690 437		1 827 947		3 755 884		8 902 999		39 922 091	
Muutos 2011–2015, %		27,4		30,6		14,1		14,5		20,7		77,1		28,1	
Määrärahasidonnaisten etuuskien kustannukset (kokonaiskustannukset – subjekttiiviset etuudet), DEFL 2015	2011	1 398 403	-12,0	662 914	-5,5	540 514	43,7	229 584	14,2	241 836	-14,0	278 068	0,0	3 351 319	-2,2
	2012	1 792 417	28,2	728 225	9,9	555 134	2,7	203 349	-11,4	259 986	7,5	91 362	-67,1	3 630 474	8,3
	2013	1 778 691	-0,8	755 468	3,7	452 564	-18,5	136 861	-32,7	243 853	-6,2	77 337	-15,4	3 444 774	-5,1
	2014	1 267 052	-28,8	786 855	4,2	516 289	14,1	102 431	-25,2	214 493	-12,0	39 475	-49,0	2 926 594	-15,0
	2015	1 054 600	-16,8	945 026	20,1	400 787	-22,4	116 061	13,3	160 514	-25,2	85 856	117,5	2 762 844	-5,6
Muutos 2011–2015, €		-343 803		282 112		-139 727		-113 523		-81 322		-192 212		-588 475	
Muutos 2011–2015, %		-24,6		42,6		-25,9		-49,4		-33,6		-69,1		-17,6	
Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen deflatoidut kustannukset 2011–2015															
Myönnettävien VpL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset, DEFL 2015	2011	19 219 436	1,9	8 282 060	0,8	9 579 488	-2,1	6 044 274	-4,2	6 999 197	-0,9	3 386 825	4,6	53 511 279	0,0
	2012	19 090 175	-0,7	8 586 463	3,7	9 276 758	-3,2	5 565 422	-7,9	7 107 358	1,5	3 623 327	7,0	53 249 503	-0,5
	2013	20 102 332	5,3	9 042 958	5,3	9 090 629	-2,0	4 182 791	-24,8	6 466 671	-9,0	4 744 971	31,0	53 630 352	0,7
	2014	20 692 805	2,9	10 265 127	13,5	9 588 268	5,5	4 143 112	-0,9	6 292 923	-2,7	4 851 760	2,3	55 833 995	4,1
	2015	18 238 636	-11,9	11 211 663	9,2	9 400 749	-2,0	4 312 969	4,1	6 087 817	-3,3	4 961 455	2,3	52 923 289	-2,9
Muutos 2011–2015, €		-980 800		2 929 604		-178 739		-1 731 305		-911 380		1 574 630		702 010	
Muutos 2011–2015, %		-5,1		35,4		-1,9		-28,6		-13,0		46,5		1,3	
VpL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / palvelua käyttänyt asiakas, DEFL 2015	2011	2 754	11,3	2 879	0,6	2 610	-1,4	1 657	3,2	1 629	3,7	1 329	-14,9	2 228	2,9
	2012	2 638	-4,2	3 093	7,4	2 553	-2,1	1 668	0,7	1 711	5,0	1 319	-0,7	2 230	0,1
	2013	2 413	-8,5	3 078	-0,5	2 549	-0,2	1 395	-16,4	1 753	2,5	1 420	7,6	2 157	-3,3
	2014	2 446	1,4	3 295	7,1	2 747	7,8	1 460	4,7	1 692	-3,5	1 460	2,8	2 238	3,8
	2015	2 142	-12,4	3 529	7,1	2 662	-3,1	1 636	12,0	1 719	1,6	1 630	11,7	2 218	-0,9
Muutos 2011–2015, €		-612		650		52		-21		90		301		-10	
Muutos 2011–2015, %		-22,2		22,6		2,0		-1,3		5,5		22,7		-0,4	
Keskimääräinen VpL-matkan nettokustannus, DEFL 2015	2011	32,4	-7,5	30,3	-3,4	28,6	-3,2	20,5	0,2	23,2	-1,3	24,8	5,9	27,6	-2,8
	2012	31,4	-3,1	31,2	3,2	28,5	-0,3	20,7	0,9	23,4	0,7	25,1	1,1	27,6	0,0
	2013	32,3	2,9	30,7	-1,7	27,7	-2,8	17,7	-14,7	24,2	3,8	29,7	18,7	28,1	1,6
	2014	33,9	4,8	32,8	6,7	30,0	8,5	18,7	5,9	22,3	-8,0	30,3	1,8	29,3	4,3
	2015	31,7	-6,4	34,6	5,6	29,1	-3,2	19,1	2,2	22,0	-1,3	29,8	-1,6	28,7	-2,0
Muutos 2011–2015, €		-1		4		0		-1		-1		5		1	
Muutos 2011–2015, %		-2,1		14,3		1,7		-6,8		-5,1		20,2		3,9	
Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen deflatoidut kustannukset 2011–2015															
SHL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset, DEFL 2015	2011	3 428 146	48,7	475 129	26,3	382 008	10,0	180 938	38,6	299 024	7,1	170 441	-6,2	4 935 685	36,3
	2012	3 463 120	1,0	534 028	12,4	565 588	48,1	284 681	57,3	305 713	2,2	178 545	4,8	5 331 676	8,0
	2013	4 683 502	35,2	517 616	-3,1	603 651	6,7	299 391	5,2	346 688	13,4	370 095	107,3	6 820 944	27,9
	2014	4 544 598	-3,0	534 880	3,3	589 969	-2,3	313 054	4,6	344 281	-0,7	490 238	32,5	6 817 020	-0,1
	2015	3 458 418	-23,9	575 938	7,7	466 198	-21,0	310 462	-0,8	314 989	-8,5	542 546	10,7	5 668 552	-16,8
Muutos 2011–2015, €		30 272		100 809		84 191		129 524		15 966		372 105		732 867	
Muutos 2011–2015, %		0,9		21,2		22,0		71,6		5,3		218,3		14,8	
SHL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / asiakas, DEFL 2015	2011	639	32,1	554	14,2	572	8,1	353	-12,0	587	-8,0	349	-15,8	588	20,0
	2012	950	48,6	568	2,5	692	21,1	531	50,3	564	-4,0	348	-0,4	763	29,7
	2013	1 332	40,2	523	-7,9	716	3,4	540	1,8	654	16,0	419	20,4	933	22,3
	2014	1 398	4,9	544	3,9	733	2,3	540	-0,1	598	-8,6	497	18,6	949	1,8
	2015	1 408	0,7	577	6,1	665	-9,3	512	-5,1	551	-7,9	520	4,5	889	-6,4
Muutos 2011–2015, €		768		22		93		159		-37		170		301	
Muutos 2011–2015, %		120,1		4,0		16,3		45,0		-6,3		48,8		51,1	
Keskimääräinen SHL-matkan nettokustannus, DEFL 2015	2011	24,8	33,4	13,7	0,1	13,7	4,2	9,4	-8,6	15,8	-11,5	24,8	7,8	21,5	-17,2
	2012	24,1	-2,8	13,9	1,3	14,4	5,1	9,9	5,6	16,4	3,5	25,1	1,3	15,7	-26,9
	20														

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %
Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen deflatoidut kustannukset yhteensä 2011-2015															
Kustannukset yhteensä (VpL ja ShL), DEFL 2015	2011	22 647 582	7,0	8 757 189	1,9	9 961 495	-1,7	6 225 212	-3,3	7 298 221	-0,6	3 557 265	4,0	58 446 964	2,3
	2012	22 553 295	-0,4	9 120 491	4,1	9 842 347	-1,2	5 850 103	-6,0	7 413 071	1,6	3 801 872	6,9	58 581 179	0,2
	2013	24 785 834	9,9	9 560 573	4,8	9 694 281	-1,5	4 482 182	-23,4	6 813 359	-8,1	5 115 067	34,5	60 451 296	3,2
	2014	25 237 404	1,8	10 800 007	13,0	10 178 236	5,0	4 456 166	-0,6	6 637 204	-2,6	5 341 999	4,4	62 651 015	3,6
	2015	21 697 054	-14,0	11 787 601	9,1	9 866 947	-3,1	4 623 431	3,8	6 402 807	-3,5	5 504 001	3,0	59 881 841	-4,4
Muutos 2011-2015, €		-950 528		3 030 412		-94 548		-1 601 781		-895 414		1 946 736		1 434 877	
Muutos 2011-2015, %		-4,2		34,6		-0,9		-25,7		-12,3		54,7		2,5	
Asunnon muutostöiden deflatoidut kustannukset 2011-2015															
Asunnon muutostöiden nettokustannukset, DEFL 2015	2011	704 354	-13,1	252 816	-3,5	450 803	-6,6	82 105	-40,1	974 215	14,3	240 964	-2,9	2 705 258	-3,2
	2012	601 386	-14,6	326 655	29,2	468 225	3,9	101 244	23,3	860 201	-11,7	261 457	8,5	2 619 168	-3,2
	2013	531 558	-11,6	289 164	-11,5	468 110	0,0	126 058	24,5	538 554	-37,4	487 749	86,6	2 441 193	-6,8
	2014	700 723	31,8	362 910	25,5	501 945	7,2	70 092	-44,4	464 835	-13,7	206 351	-57,7	2 306 858	-5,5
	2015	664 542	-5,2	303 160	-16,5	399 642	-20,4	82 033	17,0	541 116	16,4	266 610	29,2	2 257 102	-2,2
Muutos 2011-2015, €		-39 812		50 344		-51 161		-72		-433 099		25 646		-448 155	
Muutos 2011-2015, %		-5,7		19,9		-11,3		-0,1		-44,5		10,6		-16,6	
Kustannukset euroa / asunnon muutostöiden avustuksen saaja, DEFL 2015	2011	1 825	-2,3	1 181	-13,4	2 360	-2,7	1 324	-39,1	2 570	5,8	906	-7,3	1 806	-3,5
	2012	1 538	-15,7	1 317	11,5	2 090	-11,4	1 077	-18,7	2 161	-15,9	1 080	19,3	1 640	-9,2
	2013	1 296	-15,7	824	-37,5	1 829	-12,5	1 751	62,6	1 732	-19,9	1 539	42,4	1 422	-13,3
	2014	1 416	9,2	848	2,9	1 923	5,2	1 046	-40,2	1 281	-26,1	846	-45,0	1 242	-12,7
	2015	1 483	4,8	625	-26,3	1 273	-33,8	922	-11,9	1 816	41,8	1 125	33,0	1 206	-2,8
Muutos 2011-2015, €		-341		-556		-1 087		-403		-755		219		-600	
Muutos 2011-2015, %		-18,7		-47,1		-46,1		-30,4		-29,4		24,2		-33,2	
Asunnon välineiden ja laitteiden deflatoidut kustannukset 2011-2015															
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset, DEFL 2015	2011	528 182	5,1	67 136	23,8	97 192	-9,8	167 943	-19,7	467 266	-4,8	116 794	0,8	1 444 513	-2,4
	2012	602 919	14,1	42 639	-36,5	100 956	3,9	171 014	1,8	526 902	12,8	117 212	0,4	1 561 642	8,1
	2013	589 287	-2,3	31 297	-26,6	84 773	-16,0	158 241	-7,5	392 755	-25,5	176 842	50,9	1 433 196	-8,2
	2014	590 754	0,2	87 888	180,8	131 551	55,2	76 488	-51,7	304 802	-22,4	184 186	4,2	1 375 670	-4,0
	2015	477 773	-19,1	73 662	-16,2	76 923	-41,5	78 494	2,6	412 710	35,4	146 661	-20,4	1 266 223	-8,0
Muutos 2011-2015, €		-50 409		6 526		-20 269		-89 449		-54 556		29 867		-178 290	
Muutos 2011-2015, %		-9,5		9,7		-20,9		-53,3		-11,7		25,6		-12,3	
Kustannukset euroa / asunnon välineitä ja laitteita saanut asiakas, DEFL 2015	2011	864	0,1	473	-5,9	1 262	-16,8	646	-22,5	1 347	-16,3	596	-3,3	885	-10,1
	2012	914	5,7	311	-34,2	1 063	-15,8	650	0,7	2 133	58,4	592	-0,7	976	10,3
	2013	968	5,9	186	-40,1	1 161	9,3	757	16,4	1 135	-46,8	776	31,0	878	-10,1
	2014	856	-11,5	429	130,1	1 495	28,7	750	-1,0	938	-17,4	719	-7,2	826	-5,9
	2015	640	-25,3	302	-29,6	777	-48,0	748	-0,3	934	-0,4	664	-7,8	681	-17,5
Muutos 2011-2015, €		-225		-171		-485		102		-413		68		-203	
Muutos 2011-2015, %		-26,0		-36,1		-38,4		15,7		-30,7		11,4		-23,0	
Vaikeavammaisten palveluasumisen deflatoidut kustannukset 2011-2015															
Vaikeavammaisten palveluasumisen nettokustannukset, DEFL 2015	2011	19 489 998	4,6	5 725 846	5,0	4 191 129	13,6	3 960 368	7,8	5 704 552	3,3	3 385 292	8,3	42 457 184	5,9
	2012	19 933 306	2,3	6 206 601	8,4	4 508 317	7,6	4 830 066	22,0	6 312 914	10,7	3 645 406	7,7	45 436 610	7,0
	2013	20 605 545	3,4	6 597 680	6,3	4 797 996	6,4	4 891 528	1,3	6 427 124	1,8	4 634 604	27,1	47 954 476	5,5
	2014	20 830 704	1,1	6 702 626	1,6	5 254 263	9,5	5 347 567	9,3	6 409 633	-0,3	5 940 313	28,2	50 485 106	5,3
	2015	21 213 168	1,8	7 089 064	5,8	5 478 671	4,3	5 358 330	0,2	5 905 967	-7,9	6 025 505	1,4	51 070 705	1,2
Muutos 2011-2015, €		1 723 170		1 363 218		1 287 542		1 397 962		201 415		2 640 213		8 613 521	
Muutos 2011-2015, %		8,8		23,8		30,7		35,3		3,5		78,0		20,3	
Kustannukset euroa / palveluasumisen asiakas, DEFL 2015	2011	51 021	5,9	57 837	10,3	47 091	-9,4	37 362	-0,3	48 344	-2,0	40 301	-4,6	48 357	2,0
	2012	52 456	2,8	53 970	-6,7	53 670	14,0	42 369	13,4	53 499	10,7	39 198	-2,7	50 262	3,9
	2013	51 258	-2,3	50 751	-6,0	47 980	-10,6	41 808	-1,3	47 964	-10,3	41 380	5,6	48 195	-4,1
	2014	50 316	-1,8	50 020	-1,4	46 090	-3,9	42 441	1,5	45 458	-5,2	46 409	12,2	47 763	-0,9
	2015	51 240	1,8	52 903	5,8	50 728	10,1	41 218	-2,9	42 185	-7,2	47 074	1,4	48 454	1,4
Muutos 2011-2015, €		219		-4 933		3 637		3 856		-6 158		6 773		97	
Muutos 2011-2015, %		0,4		-8,5		7,7		10,3		-12,7		16,8		0,2	
Vaikeavammaisten päivätoiminnan deflatoidut kustannukset 2011-2015															
Päivätoiminnan kustannukset euroa, DEFL 2015	2011	1 326 616	-2,8	648 825	7,3	143 096	14,4	135 219	45,5	314 071	22,3	101 713	-7,3	2 669 541	4,5
	2012	1 364 936	2,9	629 161	-3,0	147 463	3,1	149 408	10,5	328 402	4,6	114 648	12,7	2 734 017	2,4
	2013	1 289 952	-5,5	743 015	18,1	193 514	31,2	200 952	34,5	372 150	13,3	132 582	15,6	2 932 166	7,2
	2014	1 667 810	29,3	685 492	-7,7	239 624	23,8	206 786	2,9	361 018	-3,0	211 551	59,6	3 372 282	15,0
	2015	2 071 921	24,2	704 884	2,8	192 244	-19,8	200 214	-3,2	436 207	20,8	222 891	5,4	3 828 361	13,5
Muutos 2011-2015, €		745 305		56 059		49 148		64 995		122 136		121 178		1 158 820	
Muutos 2011-2015, %		56,2		8,6		34,3		48,1		38,9		119,1		43,4	
Kustannukset euroa / päivätoiminnan asiakas, DEFL 2015	2011	7 289	3,6	6 008	24,2	4 770	-0,9	4 507	-7,8	7 478	22,3	2 034	-12,9	6 040	7,1
	2012	6 691	-8,2	5 471	-8,9	4 096	-14,1	4 269	-5,3	6 987	-6,6	2 548	25,2	5 672	-6,1
	2013	5 972	-10,7	5 716	4,5	4 607	12,5	5 431	27,2	8 655	23,9	4 018	57,7	5 853	3,2
	2014	7 616	27,5	4 632	-19,0	4 792	4,0	5 302	-2,4	8 205	-5,2	5 160	28,4	6 233	6,5
	2015	10 058	32,1	4 324	-6,6	3 560	-25,7	5 562	4,9	5 014	-38,9	5 572	8,0	6 533	4,8
Muutos 2011-2015, €		2 769		-1 683		-1 210		1 054		-2 464		3 538		493	
Muutos 2011-2015, %		38,0		-28,0		-25,4		23,4		-33,0		173,9		8,2	
Henkilökohtaisen avun deflatoidut kustannukset 2011-2015															
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset, DEFL 2015	2011	18 007 583	31,5	6 182 872	17,0	4 623 399	2,1	2 246 782	30,9	3 707 630	29,3	4 309 074	20,7	39 077 341	23,4
	2012	21 725 642	20,6	6 921 448	11,9	5 249 740	13,5	2 538 209	13,0	4 990 770	34,6	5 930 000	37,6	47 355 809	21,2
	2013	27 028 303	24,4	7 258 922	4,9	5 658 690	7,8	3 044 026	19,9	5 900 470	18,2	8 715 635	47,0	57 606 046	21,6
	2014	31 500 918	16,5	7 942 288	9,4	6 243 515	10,3	3 642 098	19,6	7 515 328	27,4	9 301 198	6,7	66 145 345	14,8
	2015	32 881 358	4,4	8 250 715	3,9	6 227 315	-0,3	4 432 599	21,7	8 538 999	13,6	8 820 540	-5,2	69 151 526	4,5
Muutos 2011-2015, €		14 873 775		2 067 843		1 603 916									

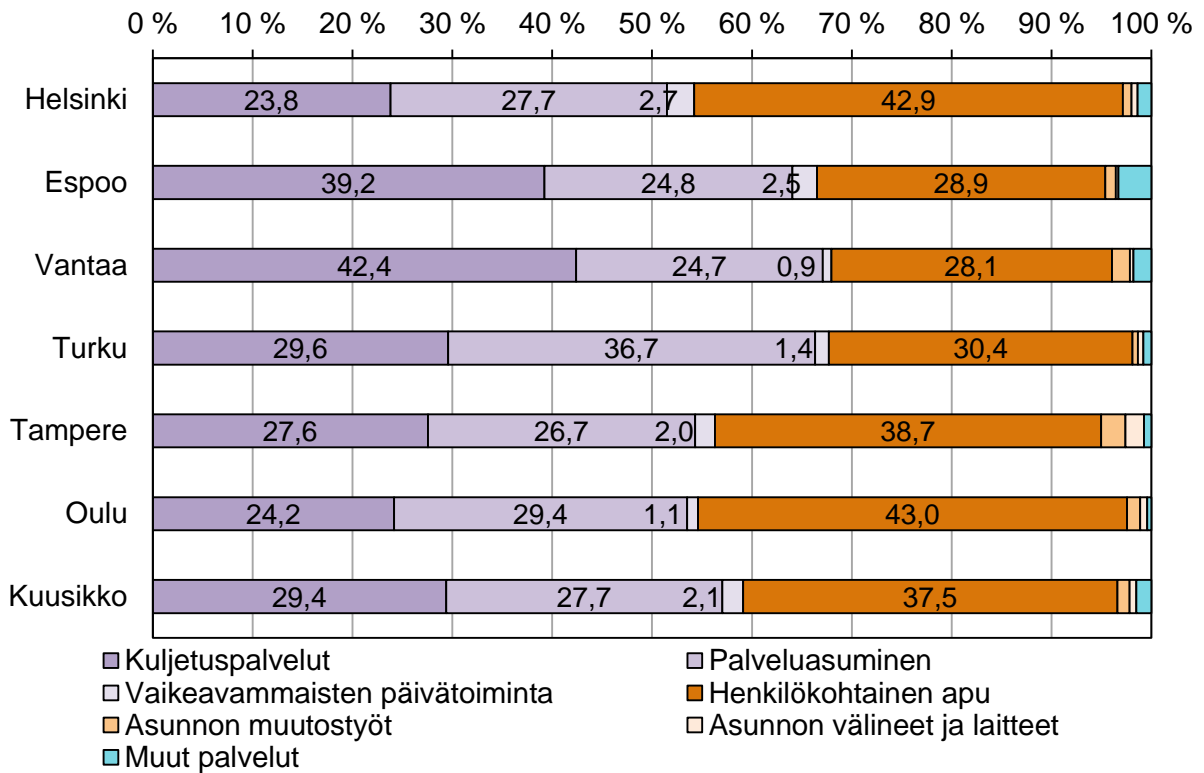
Liite 5. Kuvioita vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien käytöstä ja kustannuksista sekä niiden kehityksestä 2011–2015

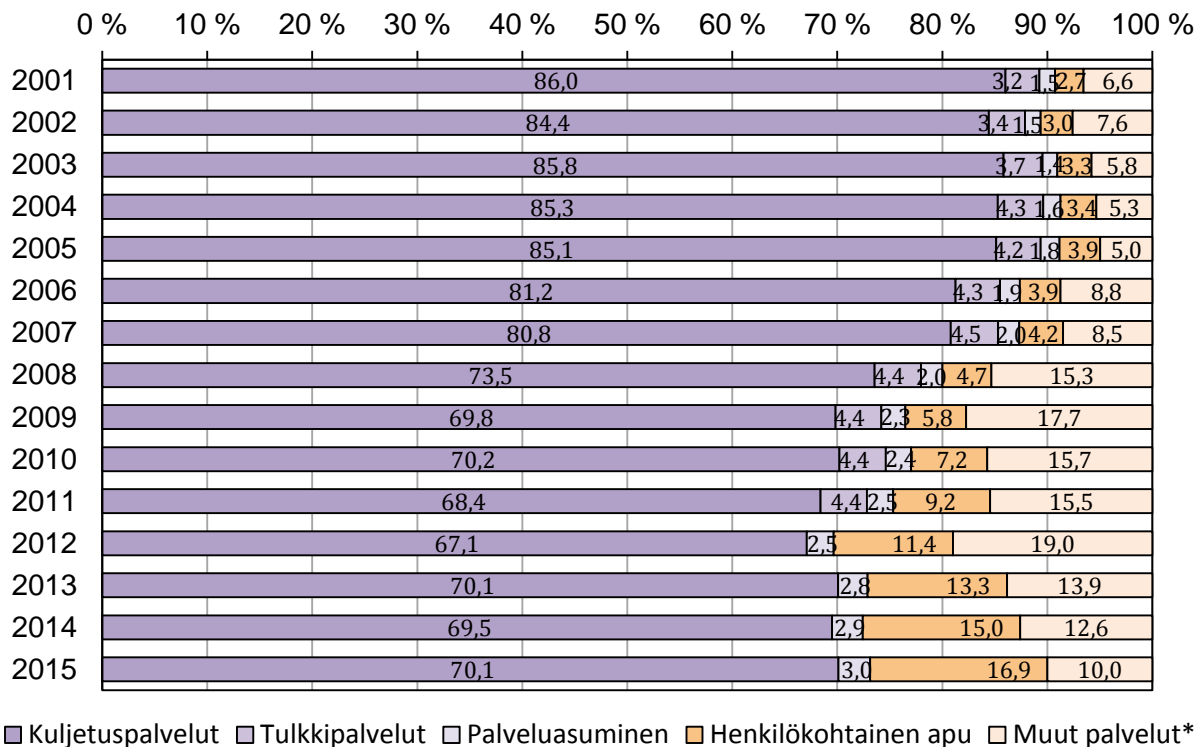
Kuvio 1. Vuosikustannukset VpL:n palveluista ja tukitoimista väestöä kohti vuosina 2011–2015 vuoden 2015 rahan arvossa

Kuvio 2. Vuosikustannukset VpL:n palveluista ja tukitoimista asiakasta kohti vuosina 2011–2015 vuoden 2015 rahan arvossa

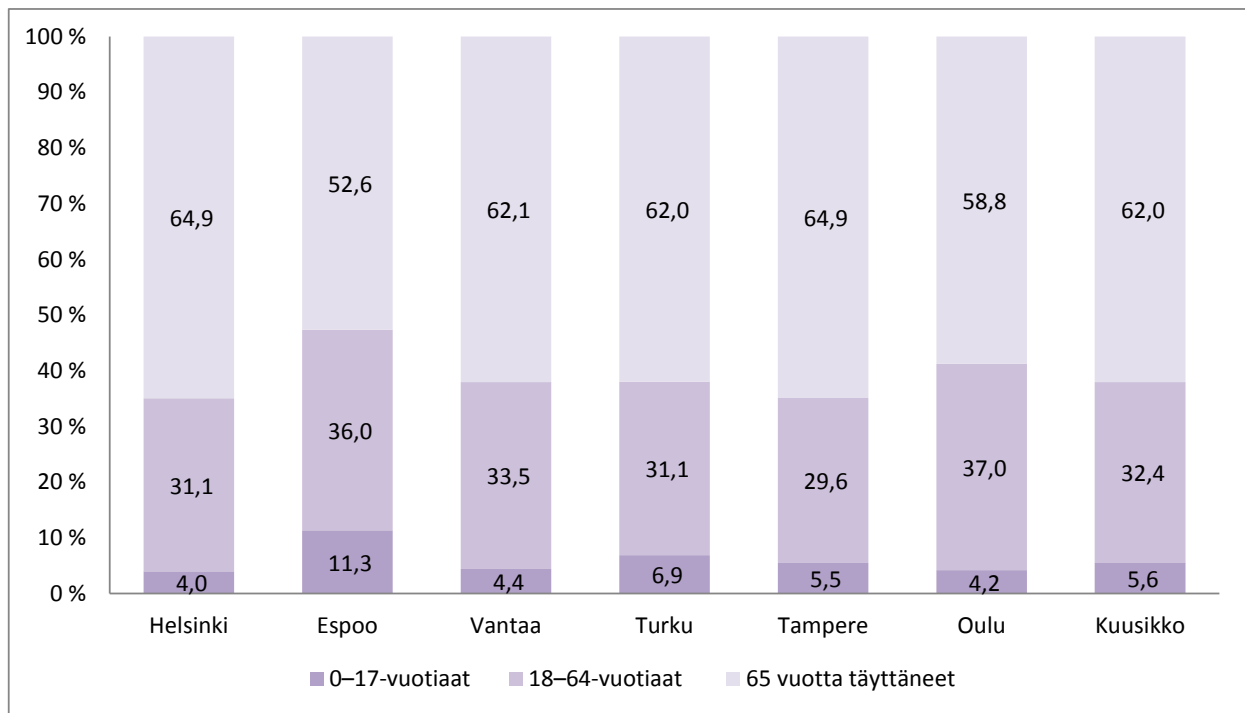

Kuvio 3. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannusten jakautuminen palveluittain kuutoskaupungeissa vuonna 2015

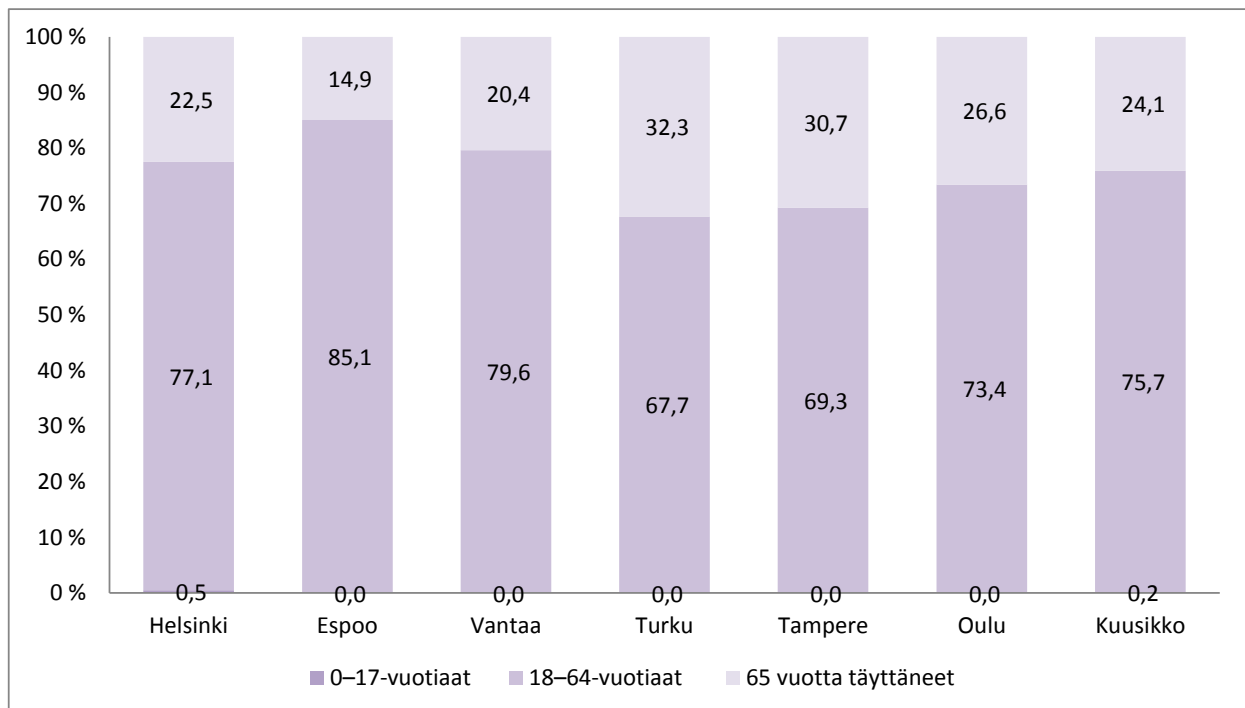

Kuvio 4. VpL:n palvelujen ja tukitoimien asiakkaiden osuus kokonaisasiakasmäärästä vuosina 2001–2015

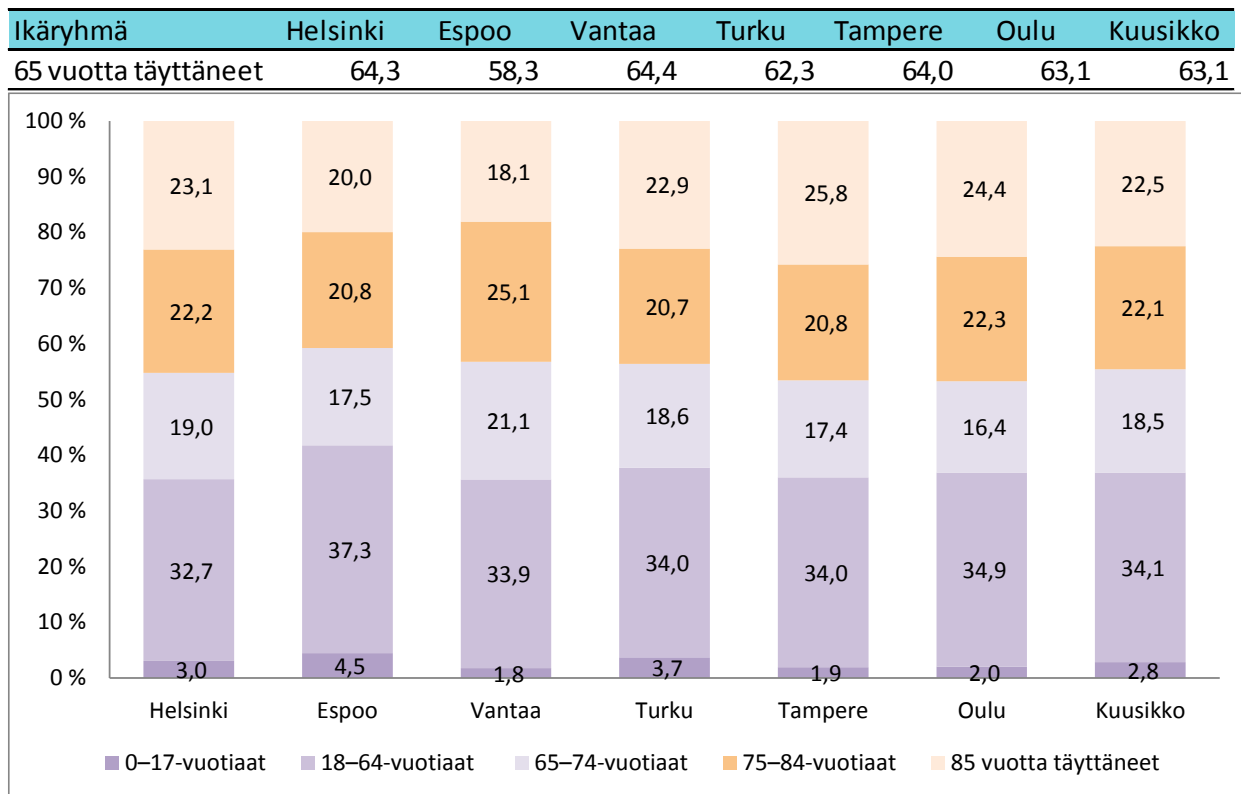
*Muodostettu laskennallisesti

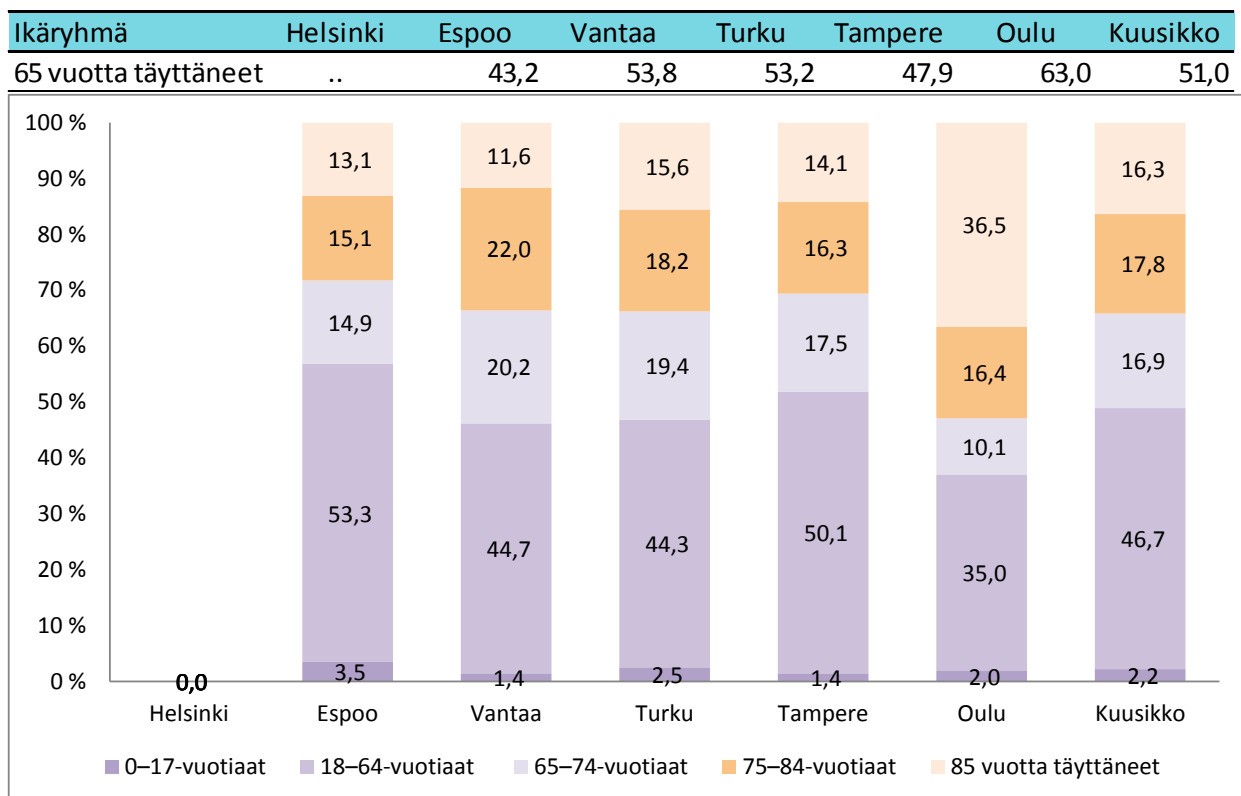
Kuvio 5. VpL-asiakkaiden jakautuminen ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2015

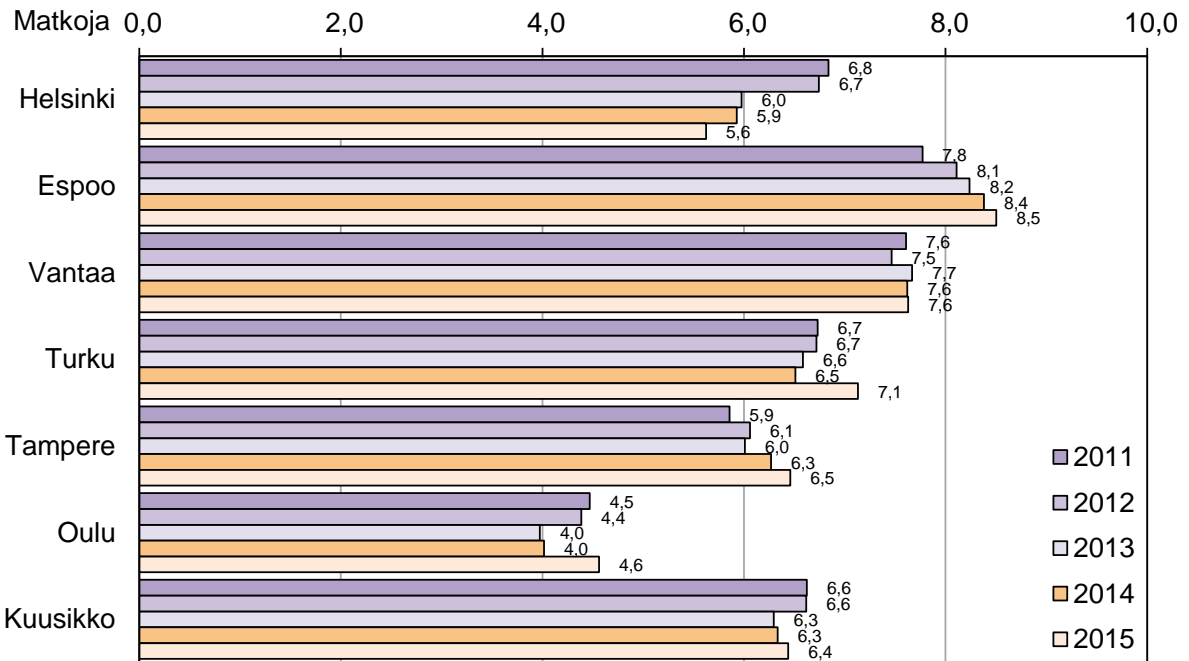
Kuvio 6. Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista palveluasumisen asiakkaista vuonna 2015

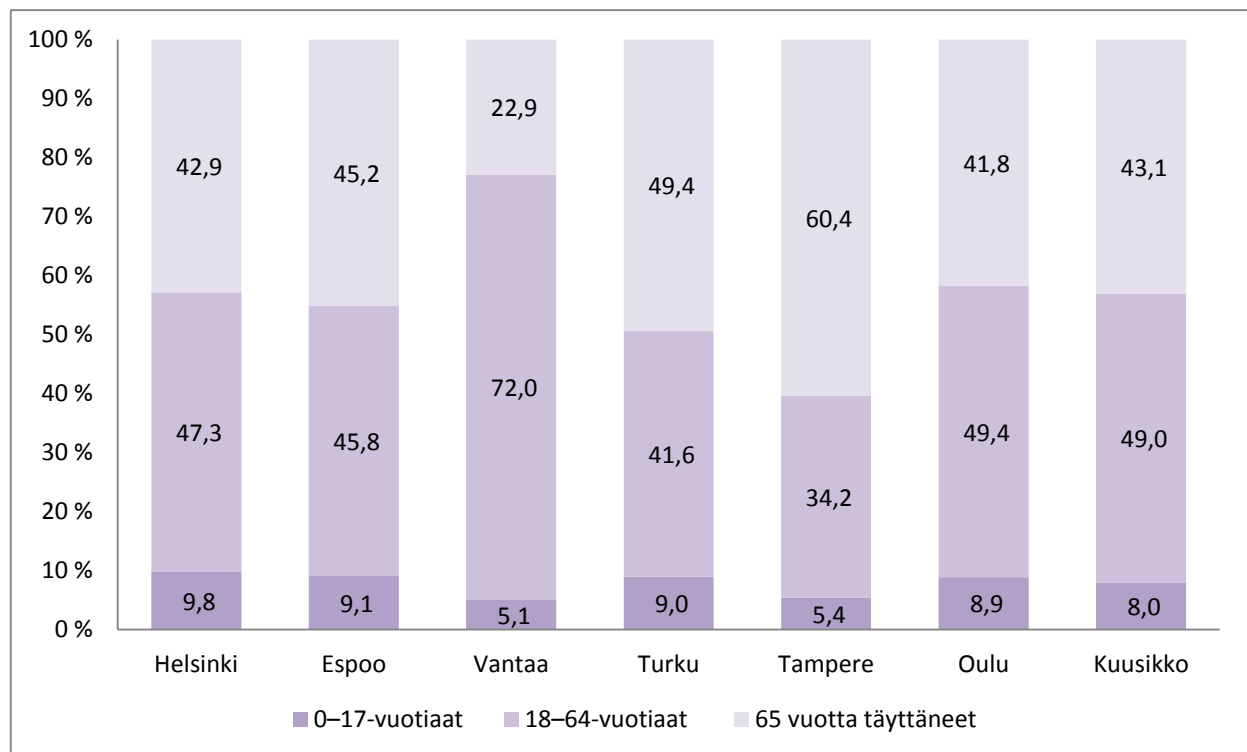
Kuvio 7. VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista kuljetuspalveluasiakkaista vuonna 2015 (Oulun osalta päätösten määrä)

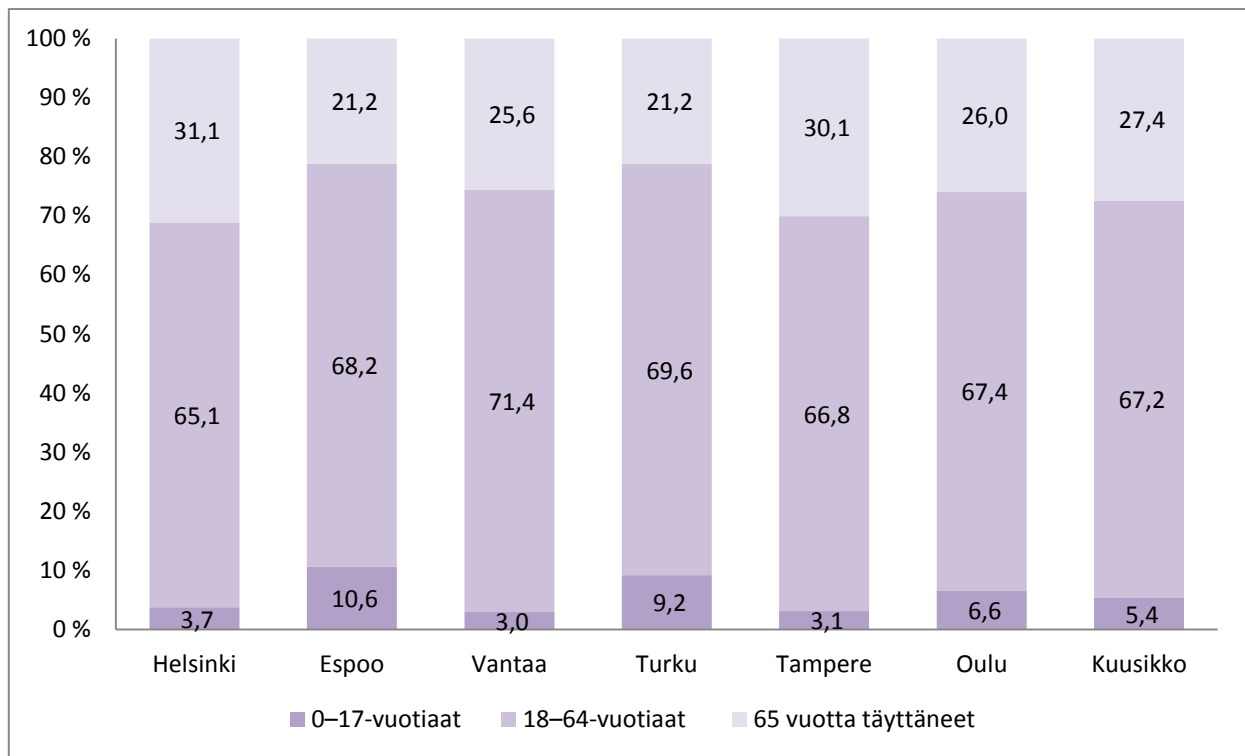
Kuvio 8. Eri ikäryhmien tekemien matkojen %-osuudet kaikista VpL:n mukaisista yhdensuuntaisista matkoista vuonna 2015

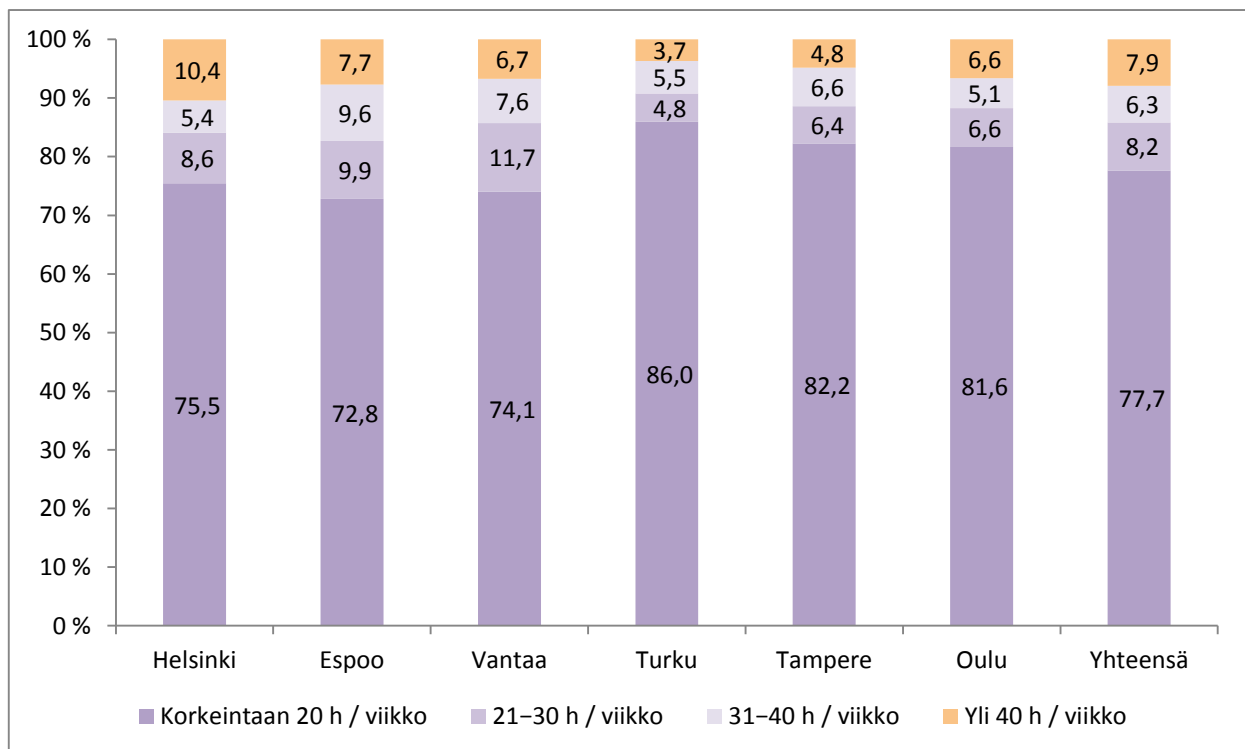
Kuvio 9. VpL:n mukaisten yhdensuuntaisten matkojen määrä palvelua käyttänyttä asiakasta kohti kuukaudessa vuosina 2010–2015 (Oulun osalta ne asiakkaat, joilla on voimassa päätös 2013–2015)

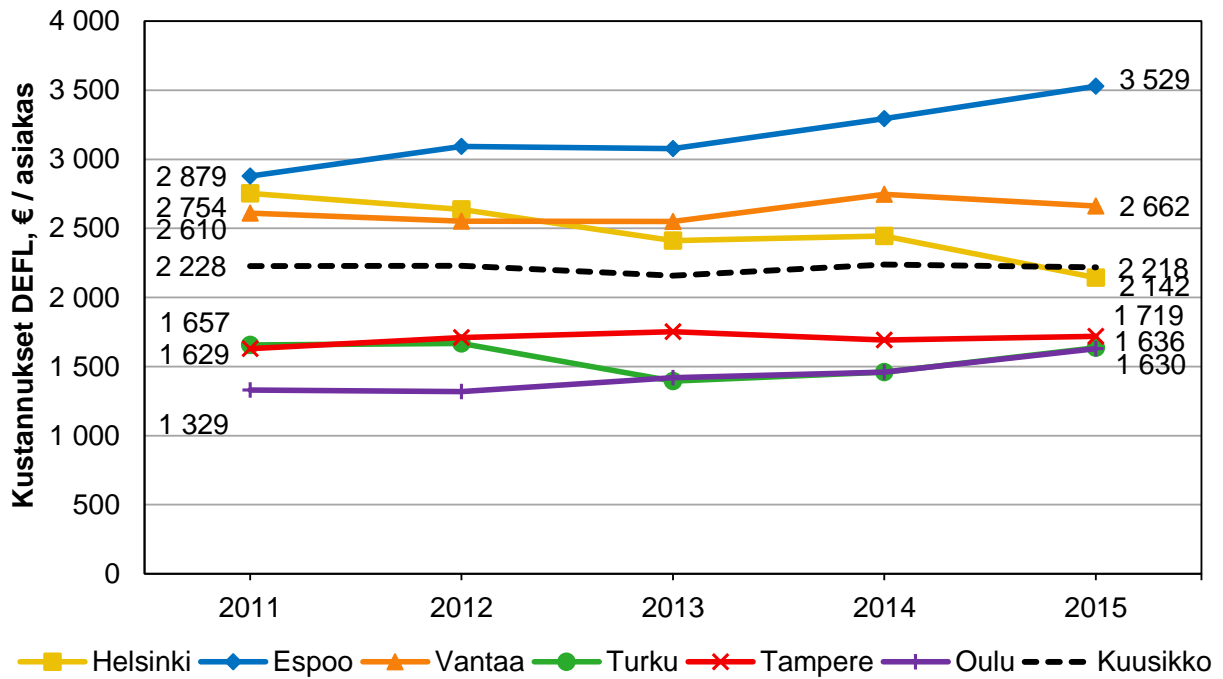
Kuvio 10. VpL:n mukaisten asunnon muutostöiden asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asunnon muutostöiden asiakkaista vuonna 2015

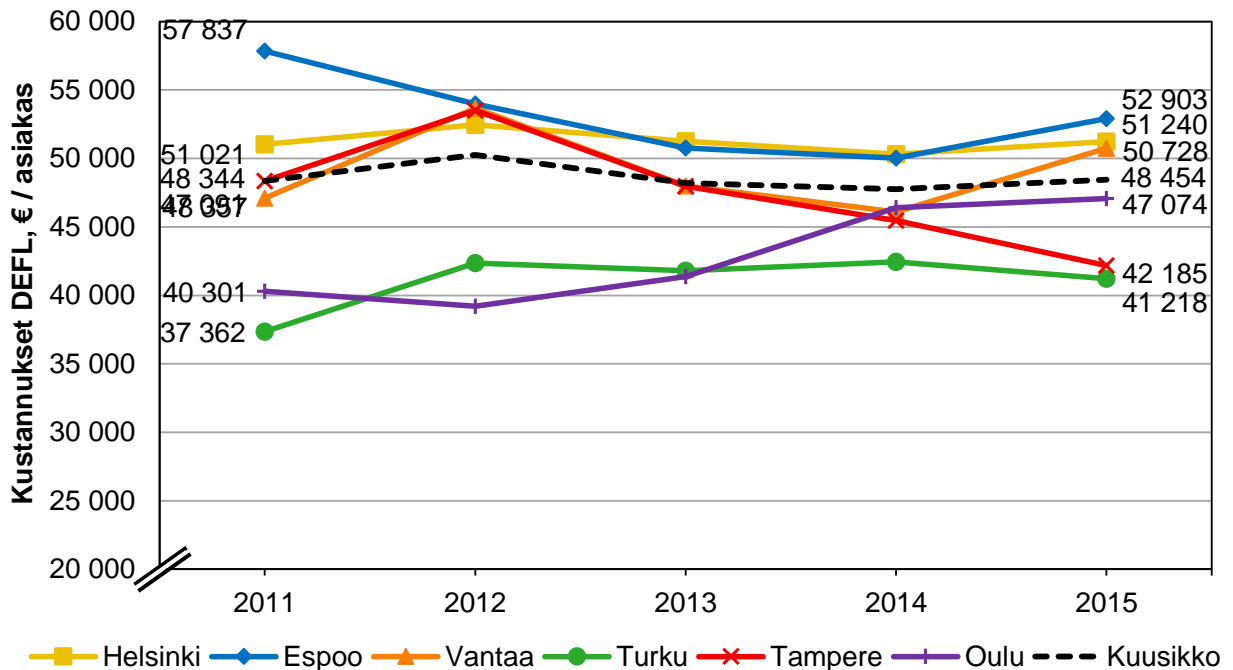
Kuvio 11. Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuudet ikäryhmittäin vuonna 2015

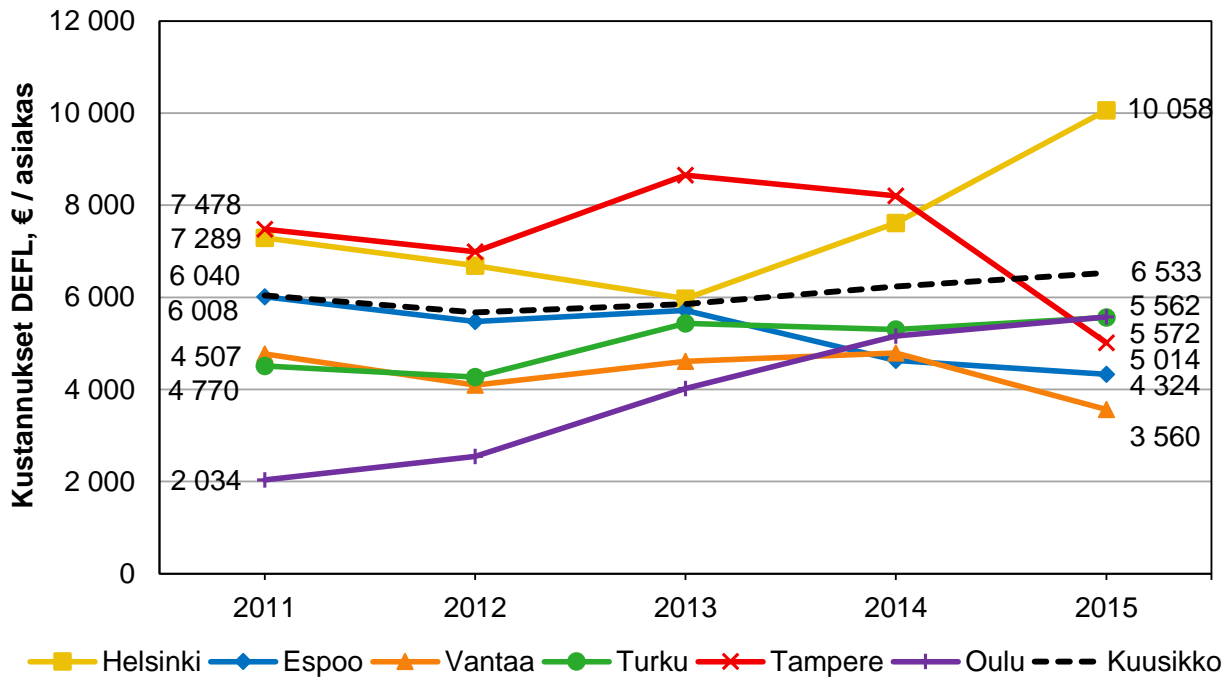
Kuvio 12. Henkilökohtaisen avun asiakkaille myönnettyjen avustustuntien %-osuudet neljässä eri luokassa vuonna 2015

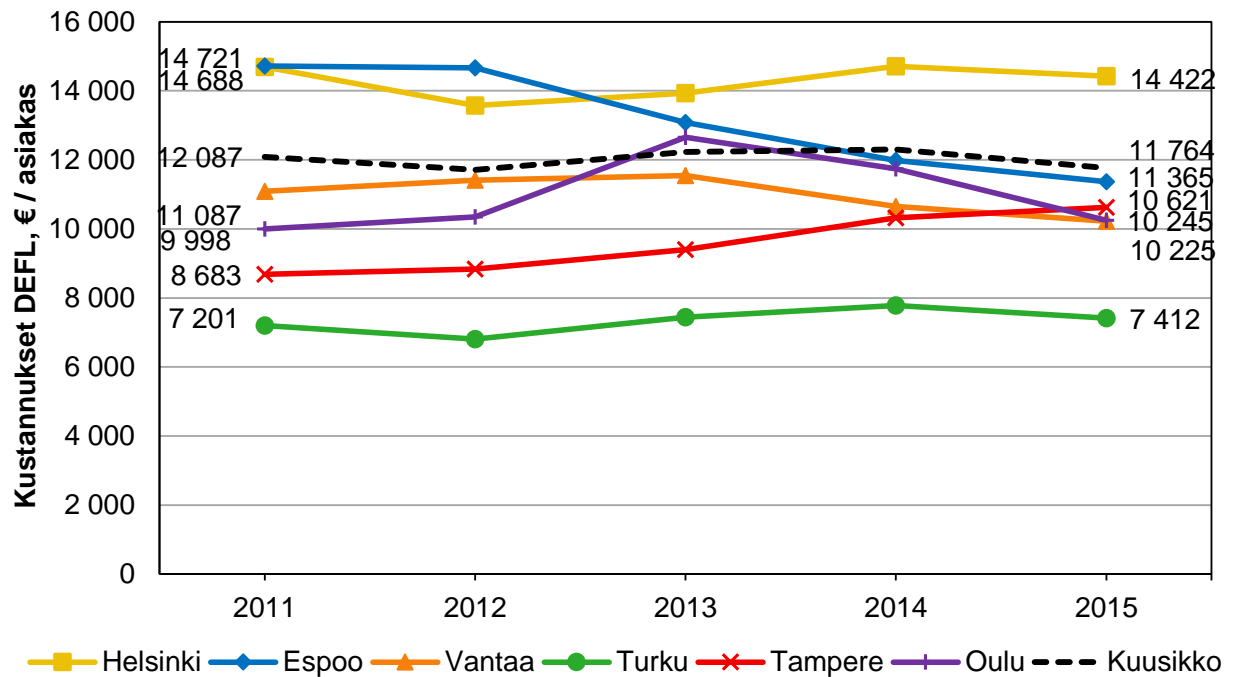
Kuvio 13. VpL:n mukaisten kuljetuspalvelujen vuosikustannukset, palvelua käyttänyttä asiakasta kohti, vuosina 2010–2015 vuoden 2015 rahan arvossa kuutoskaupungeissa

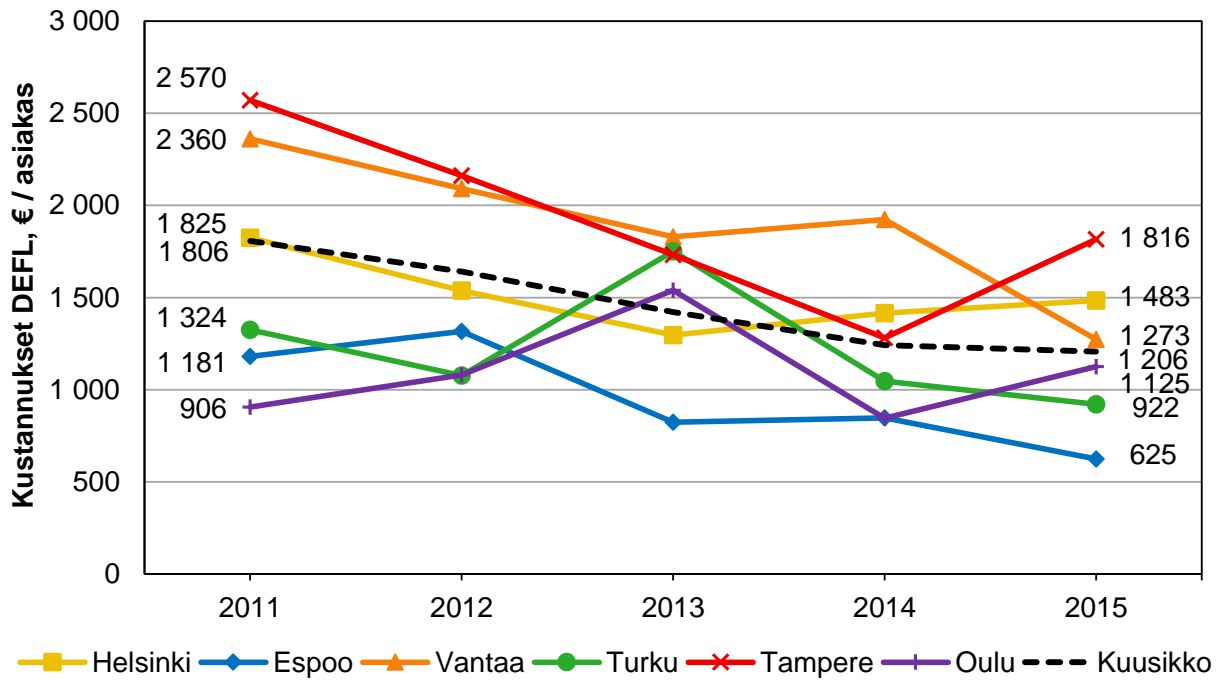
Kuvio 14. VpL:n mukaisen palveluasumisen vuosikustannukset asiakasta kohti asumisyksiköissä vuosina 2010–2015 vuoden 2015 rahan arvossa kuutoskaupungeissa

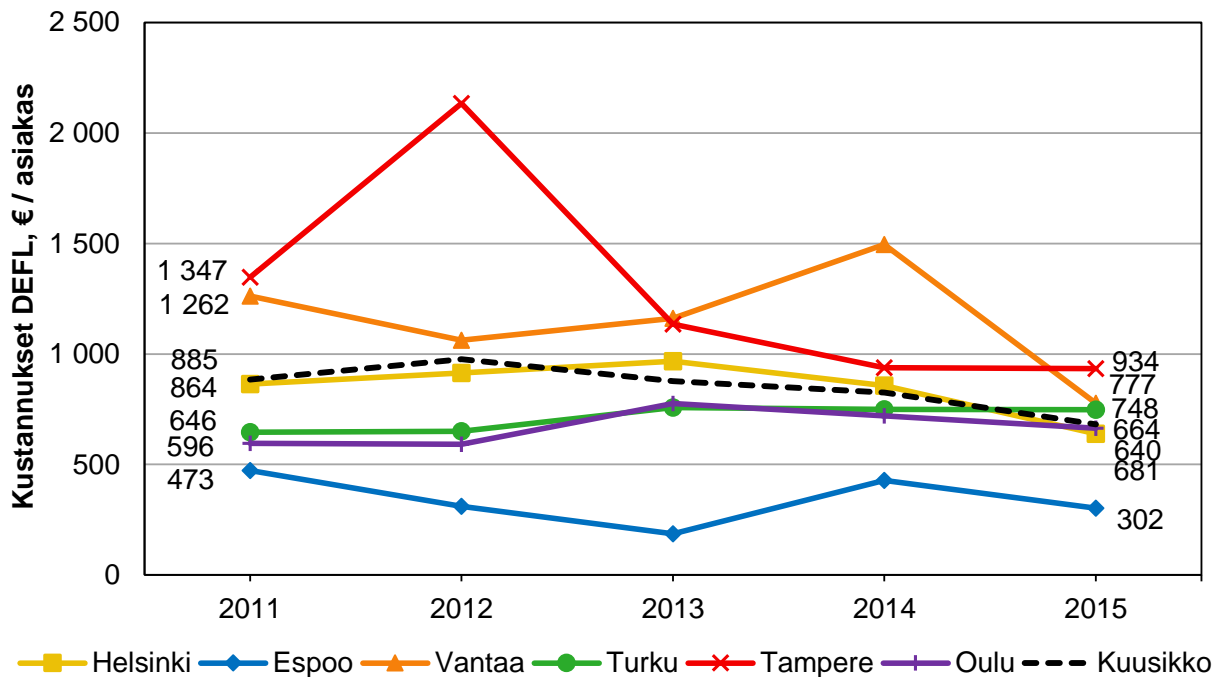
Kuvio 15. VpL:n mukaisen päivätoiminnan vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2010–2015 vuoden 2015 rahan arvossa kuutoskaupungeissa

Kuvio 16. VpL:n mukaisen henkilökohtaisen avun vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2010–2015 vuoden 2015 rahan arvossa kuutoskaupungeissa

Kuvio 17. VpL:n mukaisten asunnon muutostöiden vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2010–2015 vuoden 2015 rahan arvossa kuutoskaupungeissa

Kuvio 18. VpL:n mukaisten asunnon välineiden ja laitteiden vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2010–2015 vuoden 2015 rahan arvossa kuutoskaupungeissa

Liite 6. Hyvät käytännöt kuutoskaupunkien vammaispalveluissa

Espoo

Vammaispalveluissa on kehitetty sosiaaliohjausta. Vammaispalvelun sosiaaliohjauksen asiakkaita ovat oman elämänhallinnan ohjausta tarvitsevat vammaiset henkilöt, vammaisen lapsen ohjaukseen tukea tarvitsevat vanhemmat, henkilökohtaista apua käyttävät espoolaiset ja heidän omaisensa sekä asiakkaat, jotka tarvitsevat apua palvelun käynnistämisessä. Kehittämistyössä on selkiytetty sosiaaliohjaukseen ohjautumisen prosessia sekä tehtäväkuvia.

Turku

Turussa on keskitetty vammaisten lasten palvelut yhdelle sosiaalityöntekijälle ja kahdelle palveluohjaajalle, jotka hoitavat myös alle 18-vuotiaiden omaishoidon tukea. Sosiaalityöntekijä ja palveluohjaaja tekevät asiakaskäyntejä paljon parityönä, jolloin perheen avun tarpeet tulevat kartoitettua yhdellä tapaamisella varsin laajasti. Kuljetuspalvelujen (VpL ja ShL) toteutumista ja toimintatapojen kehittämistä seurataan vammaispalvelujen perustamassa työryhmässä, johon osallistuvat edustajat terveyspalveluista ja lääkinnällisestä kuntoutuksesta. Tämä on parantanut tiedonkulkua mm. terveysasemille kuljetuspalvelujen kriteereihin ja lääkärintodistusten laatimiseen liittyen. Turun Seudun Lihastautiyhdistys ry on ylläpitänyt Turussa yli 20 vuotta Avustajakeskusta, joka kouluttaa ja välittää vapaaehtoisia ja palkallisia henkilökohtaisia avustajia. Avustajakeskus on kehittänyt toimintaansa paikallisten vammaisyhdistysten ja kaupungin kanssa asiakkaiden tarpeiden perusteella. Vammaispalvelut voi hankkia Avustajakeskukselta asiakkailleen mm. tuettua työsuhdepalvelua sekä akuuttia sijaisvälitystä.

Tampere

Vammaispalveluissa siirryttiin vuoden 2015 alusta tiimityöskentelyyn, mikä paransi jossain määrin asiakaspalvelua. Esimerkiksi työntekijöiden saavutettavuus on parantunut (käyttöön otettiin yhteispostilaatikot), loma-aikoina tiimi vastaa toistensa kiireellisten asiakasasioiden hoitamisesta ja tiimin sisällä kasvaa asiakkaitten tunteminen. Toisaalta tiimeille on lisätty yhteisiä vastuita, jotka aiemmin hoidettiin esimiestasolla, tämä on vähentänyt asiakastyöaikaa.

Käyttöön otettiin myös palvelupuhelin, jonka avulla asiakkaat tavoittavat suurimman osan päivästä henkilön, joka välittää heidän asiansa tarvittaessa eteenpäin, ellei asiakas itse pysty jo sitä hoitamaan.

Lisäksi vammaispalveluissa otettiin käyttöön sähköiset hakemukset sekä vammaispalvelulain mukaisesti palveluihin ja taloudelliseen tukeen sekä kuljetuspalveluun. Asiakkaat ovat ottaneet nämä positiivisesti vastaan ja asiakasmäärä on kasvussa. Sähköisen hakuprojektin myötä on myös tehostettu tiedottamista mm. Tampere-lehdessä, yhdistyksissä, Tampere-päivässä ja kaupungin sisäisessä tiedotuksessa. Sähköisen projektin myötä saatiin päivitettyä/kirjattua vammaispalvelun päätöksenteon prosessit avuksi mm. uusille työntekijöille. Tämän myötä saatiin papereita vähemmäksi kaikissa hakemusmuodoissa.

Kaupungin www-sivuille saatiin työntekijöiden hakutyökalu, mikä tarkoittaa, että asiakas saa postinumeronsa perusteella alueensa sosiaalityöntekijän yhteystiedot.

Liite 7. Yhteenvedo Kuusikko-mittarin sisältävistä vammaispalvelujen asiakaskyselyistä

Kyselyn tiedot		
Kunta	Vantaa	Turku
Selvityksen nimi	Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan asiakastytyväisyyskysely	Vammaispalvelujen asiakastytyväisyyskysely
Selvityksen kohde	Vammaispalvelut	Päättöksen saaneet vpl-asiakkaat
Kyselyn toteutusajankohta	Helmikuu 2016	1.3.-31.5.2015
Tulosten julkaisu vuosi	2016	2015
Kyselyn kohderyhmä	Vammaispalvelujen asiakkaat / omaiset	Vpl-asiakkaat
Kyselyn toteutustapa	Paperilomake tai sähköinen lomake	Postitse lähetetty kysely (499 kpl)
Vastaajamäärä	85	215
Vastausprosentti		43 %
Kuusikko-mittarilla arvioitu palvelu / arvioidut palvelut		
Tulokset		
1. Olen saanut riittävästi tietoa ja neuvontaa		4,4 4,0
2. Olen saanut asiallista kohtelua		4,7 4,3
3. Saamani palvelu on ollut asiantuntevaa		4,5 4,2
4. Saamani palvelu on vastannut tarpeitani		4,6 4,1
5. Olen saanut palvelua riittävän nopeasti		4,4 3,9
6. Olen voinut osallistua nykyisen palveluni suunnitteluun ja arviointiin		4,2 3,7
7. Saamani palvelu on parantanut elämäntilannettani		4,3 4,1
Yleisarvosana palvelusta (kouluarvosana)		9,0 8,3
Muuta huomioitavaa kyselystä	Kyselyn tulokset koskevat Vantaan vammaispalveluja kokonaisuutena, vastaajissa on sekä kehitysvammaisten että vammaispalvelujen asiakkaita.	

*Asteikko: 1 = täysin eri mieltä, 2 = osittain eri mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 4 = osittain samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä

Liite 8. Vammaispalvelujen Kuusikko-työryhmän jäsenten yhteystiedot 2015

Raimo Ojanlatva, puheenjohtaja

Oulun hyvinvointipalvelut
PL 27, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 4753
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Anne Lappalainen

Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden
Tietohallinto- ja viestintäpalvelut
Tietohuolto- ja tilastopalvelut
PL 7011, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 43527, 040 334 4642
etunimi.sukunimi@hel.fi

Jonna Weckström

Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden
Perhe- ja sosiaalipalvelut
Vammaistyö, Vammaisten sosiaalityö
PL 6009, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 050 348 1313
etunimi.sukunimi@hel.fi

Merja Jäntti

Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden
Henkilöstö ja kehittämispalvelut
Kehittämisen ja toiminnan tuki
PL 6050, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 050 569 6163
etunimi.sukunimi@hel.fi

Anne Siipola (vara)

Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden
Tietohallinto- ja viestintäpalvelut
Tietohuolto- ja tilastopalvelut
PL 7011, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 050 309 8645
etunimi.sukunimi@hel.fi

Osmo Raaska

Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Vammaispalvelut
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 050 592 2713
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Anu Autio

Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Vammaispalvelut
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 043 825 9890
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Arja Mäkinen

Vantaan kaupunki
Vammaispalveluyksikkö
Puh. 09 8392 2628
etunimi.h.sukunimi@vantaa.fi

Helena Lindell

Vantaan kaupunki
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Puh. 09 8393 4097, 050 312 1773
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Tanja Järvinen

Vantaan kaupunki
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut
Puh. 050 312 1781
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Kaisa Kiiski

Turun kaupungin hyvinvointitoimiala
Vammaispalvelut
PL 364, 20101 Turku
Puh. 050 559 9023
etunimi.sukunimi@turku.fi

Anita Lehtonen (vara)

Turun kaupungin hyvinvointitoimiala
Vammaispalvelut
PL 364, 20101 Turku
Puh. 050 342 4542
etunimi.sukunimi@turku.fi

Päivi Mattila

Tampereen kaupunki
Vammaispalvelut
PL 98, 33201 Tampere
Puh. 0500 628 038
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Timo Rahkonen

Tampereen kaupunki
Tilaaajaryhmä, vammaispalvelut
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Anssi Vartiainen, sihteeri

Helsingin kaupungin tietokeskus
Tilasto- ja tietopalvelu
PL 8502, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 040 159 7441
etunimi.sukunimi@hel.fi

